

Slovenska izdaja

Informacije in objave

Letnik 60

30. junij 2017

Vsebina

I Resolucije, priporočila in mnenja

MNENJA

Evropski ekonomsko-socialni odbor

523. plenarno zasedanje EESO 22. in 23. februarja 2017

2017/C 209/01	Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – Strategije za diverzifikacijo navtičnega in pomorskega turizma (raziskovalno mnenje)	1
2017/C 209/02	Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – Otoki v EU: od strukturne prikrajšanosti do vključujočega območja (raziskovalno mnenje)	9

III Pripravljalni akti

EVROPSKI EKONOMSKO-SOCIALNI ODBOR

523. plenarno zasedanje EESO 22. in 23. februarja 2017

2017/C 209/03	Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Vesoljska strategija za Evropo (COM (2016) 705 final)	15
2017/C 209/04	Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o okvirih preventivnega prestrukturiranja, drugi priložnosti ter ukrepih za povečanje učinkovitosti postopkov prestrukturiranja, postopkov v primeru insolventnosti in postopkov za odpust dolgov ter spremembi Direktive 2012/30/EU (COM(2016) 723 final – 2016/0359 (COD))	21
2017/C 209/05	Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o okviru za sanacijo in reševanje centralnih nasprotnih strank ter spremembi uredb (EU) št. 1095/2010, (EU) št. 648/2012 in (EU) 2015/2365 (COM(2016) 856 final – 2016/0365 (COD))	28

2017/C 209/06	Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (EU) št. 575/2013 v zvezi s količnikom finančnega vzvoda, količnikom neto stabilnega financiranja, zahtevami glede kapitala in kvalificiranih obveznosti, kreditnim tveganjem nasprotnih stranke, tržnim tveganjem, izpostavljenostmi do centralnih nasprotnih strank, izpostavljenostmi do kolektivnih naložbenih podjetij, velikimi izpostavljenostmi, zahtevami glede poročanja in zahtevami po razkritju ter o spremembi Uredbe (EU) št. 648/2012 (COM(2016) 850 final – 2016/0360 (COD)) – Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (EU) št. 806/2014 glede sposobnosti kreditnih institucij in investicijskih podjetij za pokrivanje izgub in dokapitalizacijo (COM(2016) 851 final – 2016/0361 (COD)) – Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Direktive 2014/59/EU v zvezi s sposobnostjo kreditnih institucij in investicijskih podjetij za pokrivanje izgub in dokapitalizacijo ter o spremembi Direktive 98/26/ES, Direktive 2002/47/ES, Direktive 2012/30/EU, Direktive 2011/35/EU, Direktive 2005/56/ES, Direktive 2004/25/ES in Direktive 2007/36/ES (COM(2016) 852 final – 2016/0362 (COD)) – Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Direktive 2013/36/EU v zvezi z izvzetimi subjekti, finančnimi holdingi, mešanimi finančnimi holdingi, prejemki, nadzorniškimi ukrepi in pooblastili ter ukrepi za ohranitev kapitala (COM(2016) 854 final – 2016/0364 (COD))	36
2017/C 209/07	Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Poziv k predložitvi dokazov: regulativni okvir EU za finančne storitve (COM(2016) 855 final)	43
2017/C 209/08	Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o ustanovitvi Evropske fundacije za izboljšanje življenjskih in delovnih razmer (Eurofound) in razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 1365/75 Sveta (COM(2016) 531 final – 2016/0256 (COD)) – Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o ustanovitvi Evropskega centra za razvoj poklicnega usposabljanja (Cedefop) in o razveljavitvi Uredbe Sveta (EGS) št. 337/75 (COM(2016) 532 final – 2016/0257 (COD)) – Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o ustanovitvi Evropske agencije za varnost in zdravje pri delu (EU-OSHA) in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 2062/94 (COM(2016) 528 final – 2016/0254 (COD))	49
2017/C 209/09	Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o opredelitvi, predstavitvi in označevanju žganih pijač, uporabi imen žganih pijač pri predstavitvi in označevanju drugih živil ter zaščiti geografskih označb žganih pijač (COM(2016) 750 final – 2016/0392 (COD))	54
2017/C 209/10	Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o razveljavitvi Uredbe Sveta (EGS) št. 1101/89, uredb (ES) št. 2888/2000 in (ES) št. 685/2001 (COM(2016) 745 final – 2016/0368 (COD))	58
2017/C 209/11	Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – Skupno sporočilo Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Mednarodno upravljanje oceanov: prispevek EU k odgovornemu upravljanju oceanov (JOIN(2016) 49)	60
2017/C 209/12	Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – Predlog uredbe o spremembi Uredbe (EU) 2016/1036 o zaščiti proti dampinškemu uvozu iz držav, ki niso članice Evropske unije, in Uredbe (EU) 2016/1037 o zaščiti proti subvencioniranemu uvozu iz držav, ki niso članice Evropske unije (COM(2016) 721 final)	66
2017/C 209/13	Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (ES) št. 1059/2003 glede teritorialnih tipologij (Tercet) (COM(2016) 788 final – 2016/0393 (COD))	71

I

(Resolucije, priporočila in mnenja)

MNENJA

EVROPSKI EKONOMSKO-SOCIALNI ODBOR

523. PLENARNO ZASEDANJE EESO 22. IN 23. FEBRUARJA 2017

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – Strategije za diverzifikacijo navtičnega in pomorskega turizma

(raziskovalno mnenje)

(2017/C 209/01)

Poročevalec: **Tony ZAHRA**

Zaprosilo	malteško predsedstvo Sveta, 19. 9. 2016
Pravna podlaga	člen 304 Pogodbe o delovanju Evropske unije
Pristojnost	strokovna skupina za enotni trg, proizvodnjo in potrošnjo
Datum sprejetja mnenja strokovne skupine	9. 3. 2017
Datum sprejetja na plenarnem zasedanju	30. 3. 2017
Plenarno zasedanje št.	524
Rezultat glasovanja (za/proti/vzdržani)	179/0/0

1. Sklepi in priporočila

1.1 Glede na prepreke, kot so oddaljenost, nedostopnost in izoliranost, Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) meni, da bi bilo treba za otoke sprejeti ugoden davčni režim ter pri tem upoštevati, da si je treba zaradi blaženja učinkov sezonskega obratovanja posebej prizadevati za pridobivanje naložb ter ohranjanje in ustvarjanje delovnih mest in prilagajati obdobja poslovanja podjetij.

1.2 Kljub temu, da je turizem odporen in si v času krize hitro opomore, EESO meni, da je treba preučiti in obravnavati izzive in priložnosti na področju navtičnega in pomorskega turizma, zlasti v Sredozemlju, saj sta velikega pomena za evropsko gospodarstvo in k njem precej prispevata. Pri ocenjevanju bi bilo treba ustrezno upoštevati primerljivost s konkurenčnimi destinacijami. Izjemno pomembno je, da se sprejemajo pametna zakonodaja in politike, pa tudi, da se zmanjša obseg birokracije za mala in srednja podjetja.

1.3 V posameznih regijah je treba ustvariti in spodbujati poti do več različnih destinacij, treba pa je podpreti tudi skupne/regionalne promocijske ukrepe držav članic. EESO predlaga, naj države članice sprejmejo močne tržne strategije za diverzifikacijo in prilagoditev na spreminjajoče se želje in okus potrošnikov. Vendar pa je treba v tem procesu upoštevati tudi, da si v tem sektorju morda ne morejo vsi državljani privoščiti enakih turističnih storitev.

1.4 Glede na to, da sta navtični in obalni turizem zelo odvisna od morskih ekosistemov, morajo sredozemske države izboljšati regionalno sodelovanje in jih zaščititi. EESO se zato zavzema za ustanovitev skupine zahodnosredozemskih držav članic in tretjih držav, ki bi skupaj preučile možnosti, kako z modro rastjo ⁽¹⁾ ter zeleno in modro infrastrukturo obnoviti poškodovane ekosisteme.

1.5 Gradnja in izsuševanje morja v plitkem epikontinentalnem pasu nepopravljivo uničujeta podvodni habitat. Obseg sredozemskega epikontinentalnega pasu je omejen, zato je treba te pomorske cone zaščititi pred takim razvojem; če pa bi do tega vendarle prišlo, bi bilo treba razmisliti tudi o izravnalnih ukrepih in vzpostavitvi fiskalnih rezerv.

1.6 Razvoj navtičnega in pomorskega turizma mora temeljiti na načelih dolgoročnega trajnostnega razvoja, zato je potrebno operativno in izmerljivo orodje. EESO priporoča razvoj usklajenega mehanizma kazalnikov trajnosti v tem sektorju, zlasti za otoške države in regije, ki so močno odvisne od obalnih dejavnosti. Odlična platforma za to bi bil lahko sistem kazalnikov za evropski turizem, ki ga je razvila Evropska komisija.

1.7 Za razvoj mehanizma kazalnikov trajnosti je poleg tega treba zbrati natančne ekonomske podatke. Turizem je izjemno kompleksna panoga, ki vključuje različne vrste odnosov med številnimi različnimi deležniki. V ta namen bi lahko z ekstrapolacijo iz modela satelitskega računa oblikovali instrumente za zbiranje relativnih ekonomskih podatkov.

1.8 Zaradi vpliva podnebnih sprememb na morsko okolje je potreben dialog o inovativnih rešitvah. Prednost je treba dati specifičnim ukrepom za ranljiva območja. EESO opozarja na nedavno sporočilo Komisije o mednarodnem upravljanju oceanov ter seznam 14 ukrepov iz tega sporočila ⁽²⁾. Sedmi okoljski akcijski program EU do leta 2020 ter cilji EU glede prilagajanja podnebnim spremembam in njihove blažitve so osredotočeni na infrastrukturne sektorje, kot sta energetski in prometni sektor, ter na posebne vidike, povezane z obalnim in pomorskim turizmom. Poleg tega bo Evropska investicijska banka zagotovila malim in srednjim podjetjem finančna sredstva za naložbe v turizem in/ali konvergenčne regije.

1.9 Ravnanje z odpadki je eden večjih problemov v navtičnem in pomorskem turizmu, saj tudi v turizmu samem nastaja veliko odpadkov. Svetovni sklad za naravo ocenjuje, da več kot 80 % onesnaževanja morskega okolja izvira iz dejavnosti na kopnem. Problem je še večji zaradi smetenja morskega okolja. Poleg usklajenega in učinkovitega izvrševanja predpisov so zato potrebni tudi inovativni ukrepi, s katerimi bi lahko ublažili težave, povezane z odpadki. EESO poziva k enotnemu izvajanju mednarodnih konvencij, kar bi spodbudilo krepitev zmogljivosti v tretjih državah.

1.10 Zaradi možnosti za rast v tem sektorju je velik izziv celotna veriga ravnanja z odpadki (od zbiranja do odstranjevanja), zlasti na zaprtih območjih, kot so otoki. EESO zato priporoča oblikovanje t. i. koalicije za naravno dediščino, ki bi vključevala otoke in obalna območja ter najpomembnejše okoljske akterje, kot so fundacije in mednarodne organizacije. Evropski otoki in obalna območja bi tako postali vodilni pri sprejemanju ukrepov za čisto okolje na svetovni ravni, ki bi temeljili na celostnem pristopu k turizmu.

1.11 Za trajnostno in konkurenčno rast so nujne naložbe v ljudi. Vendar pa v turističnem sektorju ni dovolj usposobljenega osebja, saj ni dovolj privlačen z vidika napredovanja in dolgoročnega zaposlovanja. Da bi pritegnili in ohranili stalen dotok usposobljenih delavcev, ki jih zanima dolgoročna zaposlitev v tem sektorju, EESO priporoča, da se pripravi poseben strateški akcijski načrt. Ta mora vključevati konkretne predloge, ki temeljijo na znanstvenem in praktičnem pristopu, da bo mogoče izboljšati privlačnost te industrije.

2. Splošne ugotovitve

2.1 Malteško predsedstvo EU je EESO zaprosilo za pripravo raziskovalnega mnenja o strategijah za diverzifikacijo navtičnega in pomorskega turizma v širšem okviru inovativnih strategij za razvoj bolj konkurenčnega okolja v Evropi, pri čemer naj bi bil poseben poudarek namenjen Sredozemlju.

⁽¹⁾ Sporočilo Evropske komisije o modri rasti, COM(2012) 494 final.

⁽²⁾ Dok. JOIN(2016) 49 final in https://ec.europa.eu/maritimeaffairs/policy/ocean-governance_en.

2.2 Turizem je vplivna globalna panoga, ki nudi izjemne možnosti za zaposlovanje in gospodarski razvoj, kakor je priznано s členom 195 Pogodbe o delovanju Evropske unije. Leta 2014 je sektor turizma prispeval več kot 1,6 bilijona EUR, kar znaša skoraj 10 % skupnega BDP EU, neposredno, posredno in posledično pa je vplival na 25 milijonov delovnih mest v EU ⁽³⁾. Malteško predsedstvo EU je pomorstvo kot podsektor turizma uvrstilo med prednostna področja svojega predsedovanja EU. Razvoj ustreznih turističnih proizvodov in pomorskih storitev bi lahko prispeval k večji rasti na obalnih in otoških območjih EU, zato je treba opredeliti trenutne trende in napovedi ter tako omogočiti jasnejši pregled inovativnih priložnosti v skladu s specifično naravo navtičnega in pomorskega turizma.

2.3 Sektor navtičnega in pomorskega turizma je najpomembnejši turistični podsektor ter hkrati največja pomorska dejavnost v Evropi, saj zaposluje skoraj 3,2 milijona ljudi, ustvari skupno 183 milijard EUR bruto dodane vrednosti ⁽⁴⁾ in ima potencial za ustvarjanje delovnih mest in trajnostno modro rast. Če želimo promovirati Evropo kot vodilno navtično destinacijo na svetu, mora evropska otoška in obalna turistična infrastruktura uporabnikom nuditi ustrezne in inovativne storitve, poleg dostopnosti, hkrati pa zagotavljati tudi trajnostni razvoj lokalnih skupnosti. Del tega sektorja je tudi „notranji“ navtični turizem na jezerih in rekah v številnih državah članicah in ga je treba upoštevati v postopku pregleda. Ta sektor vključuje tudi pomembno ladjedelniško industrijo za gradnjo plovil za šport in križarjenje, v kateri ima Evropa pomembno mesto v svetovnem gospodarstvu.

3. Predlogi EESO za nove vzorce v politiki turizma

3.1 EESO je v preteklih letih sprejel nekaj splošnih mnenj o politiki turizma, pa tudi specifična mnenja o otokem in obalnem turizmu. Posebej za zaposlene v turizmu na otokih je predlagal razvoj programov vseživljenjskega učenja, pa tudi, da se na enem od otokov s strateško pomembno lego ustanovi medregionalna šola, ki bi temeljila na podobnem konceptu kot program Erasmus za študente in delavce v turizmu.

3.2 EESO meni, da je definicija EU o otokih neustrezna in bi jo bilo treba spremeniti, da bi bile v njej upoštevane nove razmere v razširjeni Evropski uniji, ki vključuje tudi otoške države članice. Z namenom spodbuditi promoviranje Evrope kot ključne turistične destinacije na svetovni ravni EESO predlaga tudi vzpostavitev makroregionalnega sodelovanja (npr. jadransko-jonska strategija, strategija za Baltik in strategija za Podonavje), saj bi s tem lahko rešili take težave, kot je dostopnost. Za to pa je potrebna dobra ozemeljska povezanost otokov s celino.

3.3 Na otokih so zaradi podnebnih sprememb potrebni odločni ukrepi za prilagajanje nanje na vseh področjih gospodarstva. EESO je predlagal uvedbo t. i. testa za otoke, ki bi vključeval vprašanja, kot so energija in promet (infrastruktura in dostopnost), dviganje morske gladine, slabšanje biotske raznovrstnosti in druge pomembne zadeve.

3.4 Otoška gospodarstva so postala preveč odvisna od večinoma sezonskega turizma, zato je potrebna diverzifikacija. EESO je poudaril, da bi lahko dojemanje modrega gospodarstva kot neizčrpnega vira neizkoriščenih virov ter nenehno izpostavljanje modre rasti kot rešitve za probleme evropskega gospodarstva še povečalo različne pritiske na obale in morja v EU. Zato mora biti pri oblikovanju in izvajanju ukrepov še naprej najpomembnejše načelo dolgoročne trajnosti.

3.5 V sporočilu Komisije o evropski strategiji za večjo rast in delovna mesta v obalnem in pomorskem turizmu, ki je bilo sprejeto leta 2014 ⁽⁵⁾, so obravnavane trenutne pomanjkljivosti pri upravljanju, z njim pa je vzpostavljen tudi okvir za sodelovanje med javnimi organi in javno-zasebnimi partnerstvi, vključno s teritorialnim povezovanjem in integriranimi strategijami. Ob upoštevanju posebnosti posamičnih morskih bazenov je v sporočilu predlaganih 14 konkretnih ukrepov, ki se nanašajo na naložbe podjetij, močan sezonski značaj, diverzifikacijo in inovacije proizvodov, povezljivost, dostopnost, izboljšano infrastrukturo, razvoj znanj in spretnosti ter zaščito morskega okolja. Izvajanje akcijskega načrta je v teku ⁽⁶⁾.

⁽³⁾ WTTC, *Travel & Tourism economic impact* (Ekonomski učinek potovanja in turizma), 2015, EU.

⁽⁴⁾ Evropska komisija, Študija v podporo ukrepom politik za pomorski in obalni turizem na ravni EU, ECORYS, 2013: https://ec.europa.eu/maritimeaffairs/sites/maritimeaffairs/files/docs/body/study-maritime-and-coastal-tourism_en.pdf.

⁽⁵⁾ COM(2014) 86 final.

⁽⁶⁾ https://ec.europa.eu/maritimeaffairs/policy/coastal_tourism_sl

4. Predlogi EESO za strategije za diverzifikacijo navtičnega in pomorskega turizma

4.1 Medsektorski okoljski pristop

4.1.1 V zadnjih letih je bilo storjeno veliko, da bi nosilce odločanja in deležnike na visoki ravni opozorili na povezavo med oceani in podnebjem. Oceani so bili tako vključeni v Pariški sporazum iz leta 2015 ter v posebno poročilo Medvladnega panela za podnebne spremembe (IPCC) o oceanih. Ta prizadevanja so poziv k podpori izvajanja Pariškega sporazuma ter krepitvi tehničnih zmogljivosti držav članic, ki jim bodo omogočile razvoj tehnoloških poti za prihodnost z nizkimi emisijami.

V pomorskem prometu nastane približno 2,5 % svetovnih emisij toplogrednih plinov. EU se zavzema za globalni pristop k zmanjševanju teh emisij v mednarodnem pomorskem prometu, vendar pa naj bi se emisije v tem sektorju do leta 2050 bistveno povečale. Glede na drugo študijo Mednarodne pomorske organizacije o toplogrednih plinih bi lahko porabo energije in emisije CO₂ na ladjah z operativnimi ukrepi in obstoječimi tehnologijami znižali za do 75 %. Številni izmed teh ukrepov so stroškovno učinkoviti in nudijo neto koristi, saj nižji računi za gorivo omogočajo povračilo morebitnih operativnih stroškov in stroškov naložb. Zmanjšanje je mogoče doseči z izvajanjem novih inovativnih tehnologij.

4.1.2 Sredozemlje je ena najpomembnejših regij na svetu, saj je zanjo značilna izjemna biotska raznovrstnost, vendar pa je bolj kot druge občutljiva na podnebne spremembe. Množični obalni turizem je eden glavnih povzročiteljev ekološke škode v regiji. Toda Sredozemlje ima tudi veliko naravno vrednost, zaradi česar je izjemno pomembno za ohranjanje biotske raznovrstnosti. Regionalno sodelovanje za zaščito morskih ekosistemov je zato nujno. Program Evropske unije LIFE + za financiranje podpira cilje strategije EU za biotsko raznovrstnost in nudi možnosti za financiranje inovativnih projektov v sektorju obalnega in pomorskega turizma.

4.1.3 V tem sektorju je eden največjih problemov ravnanje z odpadki, zlasti na otokih, ki so izrazito sezonski. Večina otokov težko shaja z velikim številom obiskovalcev v najbolj obremenjenih obdobjih, saj so za zagotavljanje ustreznih obratov za prečiščevanje vode in ravnanje z odpadki potrebne velikanske naložbe. S sprejetjem Konvencije o biološki raznovrstnosti je bil vzpostavljen globalno priznan okvir za ukrepanje proti nevarnostim, ki pretijo naravni dediščini, vključuje pa vse od ravnanja s smetmi in mikroplastiko v morju do trajnega zmanjšanja in odprave plastičnih vrečk za enkratno uporabo.

4.1.4 V različnih študijah in poročilih je izpostavljeno, da je ekološko ravnanje za evropski obalni turizem s poslovnega vidika preudarna poteza. EU mora spodbuditi države članice, naj si bolj prizadevajo za sprejetje okolju prijaznih praks v turizmu ter uvedejo ekološke programe, ki blažijo učinke podnebnih sprememb. Obenem bi bilo treba spodbuditi tudi ekološki turizem v podporo navtičnemu turizmu.

4.1.5 Za razvoj navtičnega in pomorskega turizma je zaradi teh izzivov še bolj pomembno upoštevanje načel trajnostnega razvoja. Vendar pa mora trajnost temeljiti na operativnem, izmerljivem modelu, s katerim se vzpostavi sistem kazalnikov za spremljanje dejavnosti in razvoja v pomorskem turizmu, zlasti za otoške države in regije. Ugotoviti bi bilo tudi treba, kakšna je največja obremenitvena zmogljivost na teh destinacijah; če je namreč presežena, se bodo pojavile številne težave, ki bodo negativno vplivale na ta sektor in njegovo dolgoročno vzdržnost. Te mejne vrednosti so zlasti:

- slabšanje stanja in izguba ekoloških virov,
- pritiski na okolje in fizično infrastrukturo,
- konflikt med turisti in lokalnimi prebivalci, zaradi česar slednji niso več gostoljubni,
- nezadovoljni obiskovalci.

4.1.6 Sistem kazalnikov za evropski turizem, ki ga je Evropska komisija razvila leta 2013 in je bil revidiran leta 2016 ⁽⁷⁾, je prostovoljno upravljavsko orodje, na podlagi katerega je bil opredeljen sklop najpomembnejših kazalnikov, ki se na turističnih destinacijah uporabljajo za spremljanje in merjenje uspešnosti trajnostnega turizma.

⁽⁷⁾ https://ec.europa.eu/growth/sectors/tourism/offer/sustainable/transnational-products_sl

4.1.7 Evropska agencija za pomorsko varnost (EMSA) je v tem pogledu izjemno dragocen vir informacij in statističnih podatkov ter nudi svetovanje, kar je bistvenega pomena pri vzpostavljanju načel trajnosti.

4.1.8 Upoštevatni je treba tudi rezultate projekta EESO o pametnih otokih, zlasti kar zadeva sprejetje najboljših praks.

4.1.9 Pri doseganju tega cilja je lahko v veliko pomoč tudi projekt za evropske dejavnosti spremljanja pomorskih ekosistemov, vzpostavljena pod okriljem ERA-LEARN 2020 (usklajevalni in podporni ukrep), ki se financira iz programa Obzorje 2020.

4.1.10 K procesu varstva okolja so prispevale številne organizacije in institucije, kot so WWF, platforma za oceane in podnebje, Konferenca obrobnih obmorskih regij (CPMR), Greenpeace in različne strukture ZN, ki so sodelovale z različnimi strukturami EU ter pri okrepljenem sodelovanju med vlada mi ter zasebnimi in javnimi deležniki. Če želimo biti pri tem uspešni, je treba ta proces nadaljevati.

4.1.11 Zdravi morski ekosistemi in zaščiten a obalna/otoška območja na različne načine prispevajo k trajnostni rasti in ustvarjanju delovnih mest. Turizem in kmetijstvo, ribištvo, akvakultura in gozdarstvo so ključni sektorji, ki so za biotsko raznovrstnost velikega pomena in znatno vplivajo na njeno vključevanje. Dve drugi vprašanji, ki se jima je treba še posebej posvetiti, sta trajnostna proizvodnja hrane in prehranska varnost. V celostnem okviru je treba razviti sektorske politike, ki prispevajo k ohranjanju biotske raznovrstnosti. EESO v zvezi z morskimi ekosistemi opozarja na direktivo o pomorskem prostorskem načrtovanju ⁽⁸⁾ ter na Barcelonsko konvencijo iz leta 1995 ⁽⁹⁾.

4.1.12 Morja pogosto onesnažujejo neprečiščena odpadna voda in kmetijstvo, vendar pa morske ekosisteme ogrožajo tudi komercialni prelov, razlitja nafte in drugih nevarnih snovi ter vnos tujerodnih vrst. Velik vpliv na okolje ima lahko tudi neprimerno ravnanje z balastnimi vodami ⁽¹⁰⁾. Morski ekosistemi so pomemben vir biotske raznovrstnosti in Evropska unija je sprejela vrsto ukrepov za zdravo morsk o okolje, da bi ti ekosistemi do leta 2020 postali bolj odporni na podnebne spremembe v evropskih morskih vodah. Za to je potrebno tesno sodelovanje med vsemi deležniki.

4.1.13 Izbor izvedbenih instrumentov je zato strateškega pomena, saj je treba zagotoviti, da bodo lahko vsi gospodarski sektorji izkoristili nove priložnosti, ki jih ustvarjajo zdravi ekosistemi. Da bi bil lahko turizem zajet v osrednji koncept dobrega upravljanja, so bistvenega pomena tudi preglednost, ustrezno posvetovanje in odgovornost. Kot je določeno v Konvenciji o biološki raznovrstnosti ⁽¹¹⁾, sta za doseganje napredka in ustvarjanje trajnosti na tem področju nujna učinkovita raba virov in krožno gospodarstvo.

4.1.14 Oblikovati je treba politike ozaveščanja in tako izboljšati skladnost, hkrati pa uporabiti spodbude za čiste dejavnosti v navtičnem in pomorskem turizmu (tudi v povezanih sektorjih, kot so plovba z jahtami, ribolov, preskrba s hrano itd.). Zato je treba razviti celovite medsektorske programe usposabljanja, s katerimi bi lahko izpolnjevali kompleksne trajnostne cilje, medtem ko bi z mrežo ustreznih turističnih območij omogočili izmenjavo podatkov in dobrih praks.

4.1.15 Evropa mora dobro izkoristiti svoje naravne vire ter promovirati svoje najboljše lokacije, kjer sta narava ter prostorsko načrtovanje obalnih in pomorskih območij usklajena. Glede na to, da imajo obalna območja z okoljskega, gospodarskega in socialnega vidika poseben strateški pomen, je treba njihove težave reševati v okviru celostne politike trajnostnega razvoja, pri čemer so posebnega pomena prostorsko načrtovanje, ravnavesje med izkoriščanjem obnovljivih virov energije in drugimi obalnimi dejavnostmi ter spoštovanje urbanističnih pravil ⁽¹²⁾. V državah članicah je treba poskrbeti za najboljše možno izvajanje direktive o pomorskem prostorskem načrtovanju. Glede na to, da obalna območja v direktivi niso zajeta, bi bilo koristno znova opozoriti na Barcelonsko konvencijo, ki ji je priložen protokol o upravljanju obalnih območij.

⁽⁸⁾ Direktiva 2014/89/EU z dne 23. julija 2014, glej tudi https://ec.europa.eu/maritimeaffairs/policy/maritime_spatial_planning_sl.

⁽⁹⁾ http://ec.europa.eu/environment/marine/international-cooperation/regional-sea-conventions/barcelona-convention/index_en.htm

⁽¹⁰⁾ EU trenutno še nima neposredne zakonodaje o balastnih vodah, čeprav je v Uredbi (EU) št. 1143/2014 Evropskega parlamenta in Sveta o preprečevanju in obvladovanju vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst ugotovljeno, da bi se lahko za ukrepanje proti zadevnim tujerodnim vrstam uporabljala tudi Mednarodna konvencija za nadzor in ravnanje z ladijsko balastno vodo in usedlinami.

⁽¹¹⁾ Dokument Sveta 13398/16 (<http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13398-2016-INIT/sl/pdf>).

⁽¹²⁾ UL C 451, 16.12.2014, str. 64.

4.2 Dolgoročne prednosti celostnega medsektorskega pristopa

4.2.1 Uskladiitev pravnih zahtev

4.2.1.1 Po izteku roka 18. januarja 2016, do katerega so morale države članice EU spremeniti nacionalno zakonodajo in vanjo prenesti Direktivo 94/25/ES o plovilih za rekreacijo, kakor je bila spremenjena z Direktivo 2003/44/ES, je sedaj čas za temeljito preučitev sedanjega stanja. Ta direktiva je bila sprejeta, da bi z uvedbo standardnih zahtev glede varnosti uporabnikov ter emisij izpušnih plinov in hrupa spodbudili trajnostni razvoj sektorja in zmanjšali število nesreč plovil na morju.

4.2.1.2 S tem evropskim pravnim okvirom naj bi odpravili razlike med državami članicami, ki bi lahko ovirale gibanje znotraj EU. To obvezno usklajevanje je prineslo številne izzive, ki jih je treba čim prej opredeliti in preučiti, saj je očitno, da zahteve na ravni Evropske unije še vedno niso poenotene. Različni nacionalni programi usposabljanja za voznike plovil dokazujejo, da med državami ni usklajevanja in soglasnosti⁽¹³⁾. Vmesni proces za prenos v nacionalno zakonodajo je treba izpeljati hitro in učinkovito, sicer bi lahko imel nasprotni učinek in morda celo ogrozil konkurenčnost industrije plovil za rekreacijo, to pa bi imelo posledice, ki so popolnoma nasprotne ciljem za navtični in pomorski turizem.

4.2.2 Konkurenčnost

4.2.2.1 V zadnjih letih je bilo povpraševanje v več podsektorjih v tej industriji spremenljivo, turistična industrija na splošno pa nestabilna, saj so tudi nanjo vplivale gospodarske razmere v državah izvora. Nedvomno bodo na turizem vplivale tudi posledice nedavnih terorističnih napadov v Evropi, zaradi česar se bo povečala nevarnost drugih terorističnih groženj. Vendar pa se je turizem z leti izkazal za zelo odpornega, celo v izjemno težavnih časih; dokaz za to je hitro okrevanje po gospodarski krizi v letih 2008 in 2009 ter več kasnejših krizah.

4.2.2.2 Vse bolj so pomembni visokokakovostni turistični proizvodi in storitve, za katere je treba zagotoviti naložbe, potrebna pa je tudi inovativnost. Treba je preučiti možnosti za diverzifikacijo in izboljšanje proizvodov v celotni vrednostni verigi. To je ena od možnosti, s katero lahko pomembno spodbudimo navtični in pomorski turizem ter povečamo privlačnost morebitnih destinacij, hkrati pa nam bo omogočila, da se prilagodimo spreminjajočim se navadam potrošnikov in demografskim spremembam, ki vplivajo na potovalne navade.

4.2.2.3 Stranke postajajo vse bolj pustolovske in so bolj pripravljene izkusiti nove načine potovanja. Komisija namerava v kratkem objaviti razpis v vrednosti 1,5 milijona EUR za vzpostavitev morskih poti, ki spodbujajo navtični turizem, kar je korak v pravo smer. Ta pobuda bo v pomoč pri spodbujanju povezovanja z drugimi gospodarskimi sektorji in pri privabljanju obiskovalcev s posebnimi interesi, kot so gastronomija, kultura in dejavnosti za prosti čas.

4.2.2.4 Komisija v okviru svojih pristojnosti izvaja ukrepe v podporo konkurenčnosti in trajnosti turističnega sektorja, ki lahko pripomorejo tudi k razvoju navtičnega in pomorskega turizma.

4.2.2.5 Eden takih ukrepov je program COSME, ki je v zadnjih šestih letih podprl razvoj in promocijo nadnacionalnih tematskih turističnih proizvodov na področjih, kot so pomorski in kulturni turizem, gastronomija, šport in wellness⁽¹⁴⁾. Tudi pobuda EDEN prispeva k prepoznavnosti netradicionalnih destinacij, ki so dokazale svojo odličnost pri razvoju trajnostnega turizma⁽¹⁵⁾. V letu 2010 je bila pobuda osredotočena na obalne destinacije ter destinacije ob rekah in jezerih, njen namen pa je bilo spodbujanje inovativnih pristopov k njihovi ponudbi vodnega turizma.

4.2.2.6 Regije lahko poleg tega za naložbe v modernizacijo obalnih območij, marin in pristanišč ter za ohranjanje naravne in kulturne dediščine na teh območjih uporabijo sredstva iz evropskih strukturnih in investicijskih skladov⁽¹⁶⁾, če prispevajo k ustreznim tematskim ciljem in so del teritorialne strategije. Komisija je objavila tudi vodnik⁽¹⁷⁾ s celovitim pregledom možnosti za financiranje EU v sektorju turizma. Deležniki v obalnem in pomorskem turizmu lahko za ustrezna sredstva zaprosijo v okviru teh različnih programov.

⁽¹³⁾ Glej tudi UL C 389, 21.10.2016, str. 93.

⁽¹⁴⁾ https://ec.europa.eu/growth/sectors/tourism/offer/sustainable/transnational-products_sl

⁽¹⁵⁾ https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/eden/about/themes_sl

⁽¹⁶⁾ http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/guidance_tourism.pdf

⁽¹⁷⁾ http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/newsroom/cf/itemdetail.cfm?item_id=8496&lang=sl

4.2.2.7 Te storitve je mogoče povezati z združevanjem proizvodov in storitev, ki lahko izboljšajo izkušnjo obiskovalcev; usmeriti jih je namreč treba v celovito, posebej njim prilagojeno ponudbo priljubljenih proizvodov in storitev. Koncept združevanja je v turizmu vse bolj priljubljen, kajti vključuje tudi ponudbo specializiranih turističnih proizvodov in storitev. Ciljno trženje omogoča uporabo vseh možnih sredstev, zlasti digitalnih metod, pri navezovanju neposrednih stikov z vsemi potencialnimi obiskovalci, saj je njegov namen vzpostaviti neposredno povezavo med potencialnimi obiskovalci in določeno destinacijo.

4.2.3 Potencial navtičnega in pomorskega turizma za ustvarjanje delovnih mest

Za trajnostno in konkurenčno rast so nujne naložbe v ljudi. Uresničitev tega cilja terja strateško upravljanje sprememb, kar vključuje priložnosti za razvijanje znanj in spretnosti, sodelovanje in zavezanost v celotni industriji ter prevzemanje odgovornosti ustreznih deležnikov. To je proces, v katerem morajo prek socialnega dialoga in dialoga s civilno družbo sodelovati ključni deležniki ter si prizadevati za sprejetje skupne strategije, s katerim bi obvladali izziv, pred katerim je večina držav članic EU. Hkrati je to lahko tudi podlaga za ustvarjanje novih zaposlitvenih možnosti, zlasti za mlade, in za zagotavljanje dolgoročne trajnosti sektorja, pa tudi za zaščito pravic pomorščakov, kar zadeva pogoje zaposlovanja na morju in prednosti okrepljenega režima skladnosti.

4.2.3.1 EESO je v mnenju o večji rasti in delovnih mestih v obalnem in pomorskem turizmu⁽¹⁸⁾ navedel, da sta predlagana izvedba raziskave o potrebah po usposabljanju in vzpostavitve oddelka za t. i. modra delovna mesta na portalu EURES pomembni. Vendar pa je v zvezi s tem ravno tako izjemno pomembno, da Komisija poskrbi za obsežno promocijo in v državah članicah poveča ozaveščenost o tem, da morajo v svojih nacionalnih politikah za usposabljanje upoštevati rezultate raziskave. Usposabljanje je potrebno tako za delavce in delodajalce kot tudi za turistične institucije, vključevati pa bi moralo ozaveščanje o pomenu turizma, evropske dediščine in okolja. To mora biti del obveznega izobraževanja, tako da se mladi o tem učijo že od zgodnjega otroštva.

4.2.3.2 Komisija je sprejela številne pobude za razvoj znanj in spretnosti v turizmu, ki bodo pripomogli tudi k nastajanju modrih delovnih mest; eden od njih je novi program znanj in spretnosti za Evropo⁽¹⁹⁾. V tem pomembnem političnem dokumentu je tudi okvir za sektorsko sodelovanje na področju znanj in spretnosti, v katerem je turizem opredeljen kot eno od šestih pilotnih področij, kjer se bodo pod okriljem industrije izvajali specifični ukrepi. V zvezi s tem je bil konec januarja 2017 v okviru sklada programa Erasmus+ s proračunom v višini 4 milijone EUR objavljen poziv k zbiranju predlogov. Sklad bo podprl vzpostavitev platforme ključnih deležnikov v tem sektorju (vključno z industrijo in izvajalci izobraževanja), ki bodo v naslednjih 5–10 letih predlagali ukrepe in priporočila. Na platformi se bodo analizirali glavni trendi in potrebe po znanjih in spretnostih v tem sektorju, oblikovali konkretni ukrepi za zadovoljevanje kratko- in srednjeročnih potreb po znanjih in spretnostih, pregledovali poklicni profili, posodabljali novi učni programi, promovirala privlačnost sektorja ter spodbujala mobilnost študentov in iskalcev zaposlitve.

4.2.3.3 Marca 2017 bo tudi v okviru programa COSME objavljen razpis v vrednosti 800 000 EUR za oddajo ponudb v podporo ukrepov za spodbujanje poklicne poti v turizmu. Med drugim so predvidene kampanje za ozaveščanje o trenutnih pobudah in orodjih za razvoj znanj in spretnosti v turizmu ter o podobi poklicne poti v tem sektorju, pri čemer bodo v pomoč gradivo, intervjuji in spletni seminarji o pozitivnih vidikih takšne poklicne poti (tj. da je mednarodna, trendovska in dinamična). Ukrepi bodo osredotočeni na podjetja v turizmu (vključno z MSP) in zagnonska podjetja, namenjeni pa bodo tudi študentom in iskalcem zaposlitve.

4.2.4 Statistični ekonomski podatki

4.2.4.1 Industrija navtičnega in pomorskega turizma je izjemno kompleksna in vključuje različne vrste odnosov med številnimi različnimi deležniki. Zelo se razlikujejo tudi različne gospodarske dejavnosti, ki skupaj predstavljajo to industrijo. Statistične informacije v zvezi s pomorskim in obalnim turizmom v državah članicah niso vedno na voljo, razlike med državami pa lahko nastajajo tudi pri metodi zbiranja. Podatki so lahko nedosledni, zato se lahko zgodi, da številke ne predstavljajo natančnih rezultatov. Glede na pomen tega sektorja za evropsko gospodarstvo je izjemno pomembno, da so podatki dosledni in natančni, kar bo vsem v tem sektorju pomagalo natančno razumeti in ugotoviti, kakšna je dinamika navtične industrije in kako to vpliva na gospodarsko rast EU. Orodje, ki ga potrebuje ta sektor, bi bila lahko metodologija

⁽¹⁸⁾ UL C 451, 16.12.2014, str. 64.

⁽¹⁹⁾ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1223>

satelitskega računa za turizem⁽²⁰⁾. Ekonomski podatki, pridobljeni prek tega sistema, se lahko kombinirajo z drugimi pomembnimi podatki, skupaj pa bi lahko predstavljali mehanizem kazalnikov trajnosti. S tem orodjem je seznanjenih že več držav članic, kar bo ta proces pospešilo.

V Bruslju, 30. marca 2017

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Georges DASSIS

⁽²⁰⁾ Satelitski račun za turizem, ki ga je razvila Svetovna turistična organizacija Združenih narodov, je standardni statistični okvir in glavno orodje za ekonomske meritve v turizmu. Priporočeni metodološki okvir iz leta 2008 zagotavlja posodobljeni skupni konceptualni okvir za uvedbo takšnega satelitskega računa.

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – Otoki v EU: od strukturne prikrašnanosti do vključujočega območja**(raziskovalno mnenje)**

(2017/C 209/02)

Poročevalec: **Stefano MALLIA**

Zaprosilo	raziskovalno mnenje (malteško predsedstvo), 16. 9. 2016
Pravna podlaga	člen 304 Pogodbe o delovanju Evropske unije
Pristojnost	strokovna skupina za ekonomsko in monetarno unijo ter ekonomsko in socialno kohezijo
Datum sprejetja mnenja strokovne skupine	8. 3. 2017
Datum sprejetja na plenarnem zasedanju	29. 3. 2017
Plenarno zasedanje št.	524
Rezultat glasovanja (za/proti/vzdržani)	163/1/3

1. Sklepi in priporočila

1.1 EU si mora bolj prizadevati za priznanje dejstva, da se otoki spoprijemajo z edinstvenimi izzivi. Teh izzivov ni mogoče obravnavati samo v okviru kohezijske politike.

1.2 Otoki se soočajo s številnimi strukturnimi pomanjkljivostmi, ki so pogosto razlog za težke pogoje za izvajanje gospodarskih dejavnosti. EESO je trdno prepričan, da je treba v primeru otoških gospodarstev ključna področja politike, kot so notni trg, politika konkurence, prometna politika, politika razvoja podeželja in ribiška politika, ter pobude in programe EU v podporo politik na področju izobraževanja, usposabljanja, mladih in športa izvajati bolj fleksibilno.

1.3 EESO meni, da je treba merila, ki jih Eurostat uporablja za opredelitev otoških regij, ponovno oceniti in uvesti ustrežnejša (glej točke 2.4 do 2.6).

1.4 Invalidom in na splošno vsem prikrašanim osebam je treba nameniti posebno pozornost, saj običajno težave, s katerimi se soočajo otoki, občutijo v večji meri.

1.5 Po mnenju EESO je bistveno, da se v okviru vseh prizadevanj za pomoč otokom prednost nameni zagotavljanju dostopa do javnih storitev ter spodbujanju trajnostne rasti, polne zaposlenosti, konkurenčnosti in kohezije na evropskih otokih.

1.6 Otoki in otoške regije pogosto nudijo enkratno priložnost za uvajanje rešitev čiste energije. EESO podpira vsa prizadevanja Evropske komisije v tej smeri, zlasti pa prehod otokov na uporabo rešitev popolnoma čiste energije.

1.7 EESO podpira Evropski parlament, ki je Komisijo pozval k pripravi poglobljene študije o dodatnih stroških, ki jih imajo evropski otoki.

1.8 EESO poziva Komisijo in Svet, naj v kohezijski politiki za obdobje po letu 2020 vse otoške regije ali otoške države članice obravnavata kot upravičenke do finančnih sredstev za infrastrukturo. Ob upoštevanju tega je treba izvesti naknadno oceno učinkovitosti vseh sredstev, ki bodo v obdobju 2014–2020 namenjena zmanjšanju specifičnih omejitev, s katerimi se soočajo otoki.

1.9 EESO poziva Komisijo, naj opredeli ustrežnejši zakonodajni okvir glede uporabe državne pomoči v otoških regijah in izključno otoških državah članicah.

1.10 EESO poziva Komisijo, naj okrepi usklajevanje v okviru medresorske skupine za teritorialni razvoj in razvoj mest ter ocene teritorialnega učinka uporabi kot instrument za pregled ključne zakonodaje in opredelitev možnosti za vključitev klavzul glede otoške lege.

2. Otoška lega in Evropa: splošni pregled

Razsežnost problematike

2.1 Na evropskih otokih živi prek 21 milijonov ljudi. To pomeni približno 4 % celotnega prebivalstva EU-28. Če upoštevamo prebivalstvo vseh otokov EU (brez otokov, ki so države, tj. Velika Britanija, Irska, Ciper in Malta), bi bili ti 11. najgosteje poseljena država v Evropi ⁽¹⁾. Nujno je treba sprejeti celovit okvir politike za obravnavo vprašanj ekonomske, socialne in teritorialne kohezije, s katerimi se soočajo evropski otoki.

2.2 EU mora priznati, da se otoki spoprijemajo z edinstvenimi izzivi. Zato si je treba tako na ravni EU kot na nacionalni ravni prizadevati, da se čim bolj izkoristi celoten potencial otokov v EU.

2.3 Namen tega mnenja je znova spodbuditi razpravo na ravni EU o pomenu otokov v evropskih politikah, pri čemer se je treba zlasti osredotočiti na kohezijsko politiko po letu 2020, ter spodbuditi pristop od spodaj navzgor, ki temelji na bolj konkretnem sodelovanju civilne družbe in socialnih partnerjev v postopku sprejemanja odločitev, da se uvedejo politike in programi, ki upoštevajo dejanske potrebe ljudi. V obdobju po letu 2020 je treba še okrepiti partnerstva in upravljanje na več ravneh, kot je določeno v uredbi o skupnih določbah ⁽²⁾.

2.3.1 V tem mnenju naj bi tudi podali ustrezno število političnih priporočil glede koncepta „vključujočih otokov“, da bi se v praksi uveljavili načeli „učinkovitosti“ in „enakosti“ kot stebra za spodbujanje konkurenčnosti in socialne kohezije na vseh otokih v Evropi:

— „učinkovitost“ – zagotovitev, da se vsi otoki polno razvijajo,

— „enakost“ – zagotovitev, da imajo vsi državljani dostop do priložnosti in storitev ne glede na to, kje živijo.

Opredelitev otokov in otoške lege

2.4 V skladu z opredelitvijo Eurostata ⁽³⁾ je otok ozemlje, ki izpolnjuje naslednjih pet meril: 1) meri najmanj en kvadratni kilometer; 2) je oddaljeno najmanj kilometer od celine; 3) ima najmanj 50 stalnih prebivalcev; 4) nima stalne povezave s celino; 5) nima na svojem ozemlju prestolnice ene od držav članic EU.

2.5 Evropske otoke lahko razvrstimo tudi glede na geografske vidike, klasifikacijo NUTS (skupno klasifikacijo statističnih teritorialnih enot) in njihovo velikost.

2.6 Z otoško lego so povezane tri značilnosti: 1) majhnost, 2) oddaljenost in 3) ranljivost ⁽⁴⁾.

2.7 Odkar sta dve majhni otoški državi, Ciper in Malta, postali članici EU, je dobil pristop EU k otokom večji pomen.

2.7.1 V zeleni knjigi o teritorialni koheziji ⁽⁵⁾ iz leta 2008 je bila teritorialna kohezija opredeljena kot „sredstvo, s katerim lahko iz raznolikosti naredimo prednost in tako prispevamo k trajnostnemu razvoju celotne EU“. S tega vidika lahko otoško lego obravnavamo kot priložnost in potencial za razvoj.

⁽¹⁾ <https://europeansmallislands.com/2017/02/11/the-11th-nation/>.

⁽²⁾ Člen 5 Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013.

⁽³⁾ *Portrait of Islands* (Portret otokov), Evropska komisija, Eurostat, 1994.

⁽⁴⁾ *Insularity and economic development: a survey* (Otoška lega in gospodarski razvoj: raziskava), Manuela Deidda, CRENOS, 2014.

⁽⁵⁾ Evropska komisija, COM(2008) 616 final, 6. oktober 2008, Bruselj.

2.8 S kohezijsko politiko EU za obdobje 2014–2020 se zagotavlja podlaga za prilagoditev programov EU potrebam prikrajšanih območij, kot so otoki, s posebnim poudarkom na ključnih teritorialnih izzivih, opredeljenih v skupnem strateškem okviru. Med pripravami na kohezijsko politiko po letu 2020 je treba z vidika otokov dodatno preučiti nova orodja v podporo celostnim strategijam teritorialnega razvoja, ki so bile uvedene za obdobje 2014–2020, kot so celostne teritorialne naložbe in lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost.

2.9 Ob upoštevanju mnenj EESO o posebni problematiki otokov in o pametnih otokih ⁽⁶⁾ ter iz vmesne ocene strategije Evropa 2020 ⁽⁷⁾ je razvidno, da skladi kohezijske politike v primeru otokov niso izpolnili pričakovanj. Očitno bo v zvezi s tem potreben ponoven razmislek.

2.10 Evropski parlament je januarja 2016 z resolucijo o posebnem položaju otokov ⁽⁸⁾ zagotovil podlago za pregled obstoječih politik EU.

3. Glavne težave evropskih otokov

3.1 V skladu s sklepi študije Euroislands v okviru ESPON ⁽⁹⁾ bi bilo treba pred analizo težav, s katerimi se soočajo evropski otoki, pripraviti kratek opis prednosti in pomanjkljivosti ter priložnosti in groženj, da bi bolje opredelili izzive, s katerimi se bodo otoki spoprijemali v prihodnjih letih.

3.1.1 Kar zadeva prednosti, je treba za ustvarjanje novega bogastva in delovnih mest na otokih izkoristiti oprijemljive vzvode, kot so kakovost življenja, zelo velik naravni in kulturni kapital ter močna kulturna identiteta.

3.1.2 Med pomanjkljivostmi je to, da otoška lega neposredno in trajno vpliva na nekatere od najpomembnejših parametrov privlačnosti otokov, kot so dostopnost, storitve v javnem interesu, zasebne storitve in mreže, ekonomija obsega in tržna ureditev.

3.1.3 Med priložnosti lahko štejemo zahteve po kakovostnem življenju, kakovostnih in varnih živilih, turizmu, prilagojenemu specifičnim potrebam, in storitvah za prebivalce. Te dejavnike bi bilo treba izkoristiti in jih spremeniti v prednosti, da se bo mogoče spoprijeti z glavnimi neugodnimi posledicami otoške lege, povezanimi z majhnostjo, oddaljenostjo in ranljivostjo.

3.1.4 Kot grožnje bi lahko opredelili podnebne spremembe, globalizacijo, gospodarske krize, vse višje cene energije, pomanjkanje vode, degradacijo tal in izumrtje staležev rib.

3.2 Čeprav so glede na specifične dejavnike ⁽¹⁰⁾ posledice zaradi problemov, s katerimi se soočajo evropski otoki, zelo različne, jih je mogoče razvrstiti v tri glavne skupine: 1) otoško gospodarstvo, 2) socialna enakost in 3) ohranjanje okolja.

3.3 **Otoško gospodarstvo:** Povprečni BDP na prebivalca na otokih je nižji od povprečja v EU-28 ⁽¹¹⁾. Na splošno je ekonomska konvergenca počasnejša kot v ostalih regijah EU. Na številnih otokih k ravnemu BDP in zaposlovanja prispevata turizem in velik javni sektor, zato je konkurenčnost gospodarstva majhna.

3.3.1 Velik problem za otoke so visoki stroški prevoza in pomanjkanje povezav z drugimi območji. Ta problem je treba priznati in se ga lotiti fleksibilno, da se otoškimi gospodarstvom zagotovi možnost preživetja in razcveta. Čeprav pravni okvir EU (Uredba (EGS) št. 3577/92) državam članicam omogoča, da organizirajo javne storitve za zagotovitev rednih povezav z otoškimi območji, pa je treba preučiti, kakšen je dejanski učinek tega ukrepa.

3.3.2 Na konkurenčnost nekaterih otoških gospodarstev negativno vpliva tudi element monokulturnih gospodarstev, pri čemer se določena otoška gospodarstva specializirajo samo za en (npr. turizem) ali zgolj nekaj gospodarskih sektorjev ali pa je njihova gospodarska dejavnost zaradi majhnosti omejena.

⁽⁶⁾ UL C 181, 21.6.2012, str. 7, UL C 268, 14.8.2015, str. 8, <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.ten-opinions&itemCode=40697>.

⁽⁷⁾ Glej mnenje EESO *Ocena izvajanja strategije Evropa 2020* (UL C 12, 15.1.2015, str. 105).

⁽⁸⁾ Evropski parlament, 4. februar 2016, Strasbourg.

⁽⁹⁾ Razvoj otokov – evropski otoki in kohezijska politika (EUROISLANDS), program EU ESPON 2013.

⁽¹⁰⁾ Geografska lega, bližina celine ali gospodarskih središč oziroma oddaljenost od njih, podnebje, privlačnost z vidika turizma, število prebivalcev, možnosti za kmetijstvo in ribištvo in splošna raven razvoja.

⁽¹¹⁾ Statistični podatki Eurostata; podatki, pridobljeni marca 2016.

3.3.3 EESO podpira poziv Evropskega parlamenta, naj Komisija pripravi poglobljeno študijo/analizo dodatnih stroškov, ki jih imajo evropski otoki z vidika potniškega in tovornega prometa, oskrbe z energijo in dostopa do trga, zlasti za MSP.

3.4 **Socialna enakost:** V zadnjem desetletju se je socialna enakost na evropskih otokih močno spremenila zaradi številnih notranjih in zunanjih dejavnikov: prevoza, gospodarskih sprememb, spremenjenega načina življenja, sprememb v kulturi in željah. Gospodarska kriza je negativno vplivala na dejavnike socialne enakosti.

3.4.1 Demografski upad prizadene najmanj razvite otoke, na katerih običajno živi večje število starajočega se prebivalstva.

3.4.2 V nekaterih otoških sistemih (npr. na sredozemskih otokih) so migracije beguncev vplivale na standarde socialne enakosti. Zadnje čase na otoška območja prispe veliko število migrantov, ki včasih celo presežejo število lokalnih prebivalcev, ki zato ne zmorejo zagotoviti potrebne podpore in pomoči. EESO poziva Komisijo, naj še naprej krepi sinergije med Skladom za azil, migracije in vključevanje ter evropskimi strukturnimi in investicijskimi skladi (skladi ESI), ter države članice in regije spodbuja k uporabi skladov ESI, da se podprejo učinkovite politike vključevanja, ki zajemajo izobraževanje, zaposlovanje, nastanitev in nediskriminacijo.

3.4.3 V pobudah in programih EU v podporo politik na področju izobraževanja, usposabljanja, mladih in športa, kot je Erasmus+, bi bilo treba upoštevati izoliranost otokov, pa tudi pomanjkanje strokovnih izkušenj in znanja, ki je tam včasih prisotno, da se zagotovi ustrezno financiranje in delovanje mednarodnih izmenjav in sodelovanja.

3.4.4 Invalidi in na splošno vse prikrajšane osebe posledice teh problemov občutijo še bolj kot ostali. Zgled za vse politike EU bi moral biti pozitiven primer kohezijske politike, ko se od končnih upravičencev zahteva, da invalidom zagotovijo dostop do projektov, ki se financirajo iz skladov ESI.

3.5 **Ohranjanje okolja:** Evropski otoki se pogosto nahajajo v regijah, ki zaradi biotske raznovrstnosti veljajo za edinstvene.

3.5.1 Eden od razlogov za to je velika razdrobljenost habitatov. Številni otoki veljajo za posebej bogate z vidika kopenske in morske biotske raznovrstnosti. Na splošno se to vidi v tem, da na večini otokov najdemo zaščitena območja.

3.5.2 Evropski otoki imajo edinstvene naravne značilnosti, njihovi ekosistemi pa so krhki in zelo ranljivi zaradi človekovih in drugih zunanjih pritiskov. Za njih so morda značilni tudi redka orna zemljišča, suša, dvig morske gladine in erozija tal.

3.5.3 Vsi otoki se soočajo z bolj ali manj resnimi težavami, povezanimi z onesnaženostjo morja, zlasti z onesnaženostjo s plastičnimi odpadki, ki pogosto ogroža naše oceane (in jo povzročajo predvsem dejavnosti, ki se ne izvajajo na otokih), dezertifikacijo, degradacijo krajine, pomanjkanjem sladke vode, odvisnostjo od fosilnih goriv ter ravnanjem z odpadki in odpadnimi vodami.

4. Oblikovanje vključujočih otokov: pot naprej

4.1 Za spreminjanje izzivov v prednosti si je v prihodnje treba prizadevati za uskladitev in izboljšanje ravnovesja med ekonomsko, okoljsko in socialno trajnostjo z uporabo celostnega pristopa za uveljavitev konceptov „otokov kakovosti“, „zelenih otokov“ in „otokov enakih možnosti“.

„Otoki kakovosti“ – izboljšanje konkurenčnosti, blaginje in kohezije na evropskih otokih

4.2 Po mnenju EESO je bistveno spodbujati trajnostno (gospodarsko, okoljsko in družbeno) rast ter polno zaposlenost, inovacije, konkurenčnost in kohezijo na evropskih otokih z utrjevanjem in diverzifikacijo posameznih gospodarskih dejavnosti na podlagi vzajemne solidarnosti med posameznimi otoki ter otoki in celino.

4.2.1 Kljub posledicam, povezanim z majhnostjo in otoško lego, so lahko otoški proizvodi, ki temeljijo na lokalnih virih in znanju, konkurenčni. Nova znanja, inovacije in kvalificirani človeški viri so prvi pogoj za uspeh te strategije, ki mora biti nišno usmerjena.

4.3 EESO je trdno prepričan, da je treba v primeru otoških gospodarstev ključna področja politike, kot so enotni trg, politika konkurence, prometna politika, politika razvoja podeželja in ribiška politika, izvajati bolj fleksibilno. Za uresničitev zastavljenih ciljev se ni mogoče zanašati samo na kohezijsko politiko.

4.3.1 Ob upoštevanju navedenih področij politike je prednostna naloga pri spodbujanju „otokov kakovosti“ povezana z uporabo odprtih in socialnih inovacij za ustvarjanje novih zaposlitvenih možnosti in podjetij, s čimer se prispeva k temu, da otoki postanejo privlačnejši za prebivalce.

„Zeleni otoki“ – zagotavljanje trajnostne rasti na evropskih otokih

4.4 Nujno je, da države članice v okviru uporabe skladov ESI okrepijo prizadevanja za trajnostno upravljanje in varstvo okolja, pa tudi za priznavanje teritorialnih adutov otokov. Prav tako je zelo pomembno, da se začnejo izvajati strategije za zmanjšanje rabe virov, kot so voda, tla in energija, ter za recikliranje odpadkov, ki jih proizvedejo podjetja in lokalni prebivalci.

4.5 EESO meni, da je krožno gospodarstvo za evropske otoke prioriteta. Z razvojem modela krožnega gospodarstva na evropskih otokih se bo prispevalo k zaščiti otoških gospodarstev pred nevarnostmi pri oskrbi z viri in nestabilnimi cenami surovin.

4.6 Otoki in otoške regije pogosto nudijo enkratno priložnost za uvajanje rešitev čiste energije. Evropska komisija je priznala pomen tega in se obvezala, da bo podprla razvoj in uporabo najboljših razpoložljivih tehnologij na otokih in v otoških regijah EU, tudi izmenjavo najboljših praks glede financiranja ter pravnih in zakonodajnih ureditev⁽¹²⁾. EESO Komisijo spodbuja, naj si začne za to prizadevati skupaj z državami članicami in otoškimi oblastmi, in ji zagotavlja svojo polno podporo pri izvajanju celovitega pravnega okvira v podporo prehodu evropskih otokov na uporabo rešitev popolnoma čiste energije.

„Otoki enakih možnosti“ – zagotavljanje dostopnosti in povezanosti za vse prebivalce

4.7 EESO podpira spodbujanje teritorialnega razvoja, ki temelji na enakem dostopu vseh otoških prebivalcev do storitev splošnega pomena, sodelovanju med otoškimi in celinskimi sistemi, boljši dostopnosti storitev, trajnostni mobilnosti ter nadgradnji načinov prevoza in komunikacijske infrastrukture.

4.8 Bistveno je, da se spodbujata preusposabljanje in vseživljenjsko učenje, pri čemer se v čim večji meri uporabljajo lokalni človeški viri, zagotovijo enaki pogoji in možnosti za invalide ter podpre aktivno staranje kot strateški lokalni vir. Prav tako je bistvenega pomena, da se mlade, ki živijo na otokih, spodbudi k večjemu sodelovanju v programih EU za spodbujanje mobilnosti v okviru tečajev usposabljanja in specializiranih tečajev, kot je Erasmus+.

4.9 Izzivi, s katerimi se bodo morali otoki v EU spoprijeti v naslednjih letih, bodo terjali ne samo trdno politično podporo, ampak tudi večje sodelovanje civilne družbe in socialnih partnerjev v procesu priprave nove strategije za otoke ter podjetniški sistem, okrepljen z ukrepi za povečanje konkurenčnosti MSP.

4.9.1 Zato morajo imeti javni in zasebni gospodarski deležniki, socialni partnerji in različni deli organizirane civilne družbe možnost, da prek *ad hoc* programov usposabljanja, organizacijske podpore in tehnične pomoči pridobijo strokovno znanje o politikah, programih in možnostih financiranja EU.

4.10 EESO poudarja, da so digitalne zmogljivosti ključna protiutež neugodni povezanosti evropskih otokov. Potrebni je več naložb v informacijsko in komunikacijsko infrastrukturo in tehnologije, da bo na voljo dovolj javnih storitev za zadovoljitev potreb vseh, ki živijo na otokih.

5. Posebne ugotovitve in predlogi

5.1 EESO meni, da je treba ponovno oceniti ustreznost meril, ki jih Eurostat uporablja za opredelitev otokov.

⁽¹²⁾ Sporočilo Čista energija za vse Evropejce.

5.2 EESO pozdravlja dejstvo, da morajo države članice v skladu s skupnim strateškim okvirom za obdobje 2014–2020 ⁽¹³⁾ upoštevati geografske ali demografske značilnosti in sprejeti ukrepe za obravnavo posebnih teritorialnih izzivov posameznih regij, da se uresniči njihov razvojni potencial, s čimer jim pomagajo tudi, da čim bolj učinkovito uresničijo pametno, trajnostno in vključujočo rast. Potrebna so večja prizadevanja v tej smeri, da se dosežejo konkretni rezultati.

5.3 Glavni izziv pri zagotavljanju podpore za konkurenčnost in kohezijo evropskih otokov je, kako povečati njihovo privlačnost. V skladu s sklepi študije Euroislands ⁽¹⁴⁾ je treba pri načrtovanju razvoja v smeri pametne, trajnostne in vključujoče rasti evropskih otokov upoštevati dva glavna dejavnika: privlačnost za bivanje in privlačnost za podjetja.

5.4 EESO ob upoštevanju resolucije Evropskega parlamenta o posebnem položaju otokov in resolucij Konference perifernih obmorskih regij (CPMR) opredeljuje naslednje ukrepe za povečanje privlačnosti:

- v kohezijski politiki po letu 2020 je treba vse otoške regije in izključno otoške države članice obravnavati kot manj razvite regije,
- opredeliti je treba nova, ustrežnejša merila za državno pomoč,
- v GD Regio je treba vzpostaviti enoto za otoke skupaj s posebnim programom za otoke,
- v vse ključne zakonodajne akte EU (kjer je to ustrezno) je treba vključiti klavzule glede otoške lege.

5.5 EESO podpira OR, ki je pozval, naj se v okviru kohezijske in drugih politik EU zagotovi močnejša in bolj usmerjena podpora za oživitev pristaniških mest in območij ter izkoristijo možnosti teritorialne agende, agende EU za mesta, Leipziške listine in Amsterdamskega pakta ⁽¹⁵⁾.

5.6 Financiranje v okviru kohezijske politike se v glavnem osredotoča na manj razvite regije. Klasifikacija regij v kohezijski politiki temelji predvsem na regionalnem BDP, ki iz številnih razlogov ni najpopolnejši kazalnik.

5.6.1 Ob upoštevanju sklepov EESO glede vmesne ocene strategije Evropa 2020 bi bilo treba pri metodologiji dodeljevanja sredstev iz strukturnih skladov preučiti uporabo dodatnih kazalnikov, ki bi dopolnjevali kazalnik BDP. Na podlagi tega bi se moralo povečati financiranje otoških območij. EESO poziva Komisijo, naj oblikuje še druge kazalnike poleg BDP, ki bi upoštevali ekonomsko, socialno in okoljsko ranljivost otokov.

5.6.2 Ob upoštevanju „pristopa več kot le BDP“ bi lahko evropske otoke uvrstili med manj razvita območja. V tem primeru bi lahko vsi evropski otoki uporabljali sredstva iz Kohezijskega sklada za zagotovitev in izgradnjo strateške infrastrukture, znesek pomoči podjetjem za konkurenčnost in kohezijo teh območij pa bi lahko tudi povečali in spreminjali glede na stopnjo njihove privlačnosti.

5.6.3 Komisija bi morala preučiti, kakšna je dodana vrednost programa inovativnih ukrepov za otoke, in si prizadevati za opredelitev in preizkušanje inovativnih rešitev za trajnostni razvoj otokov v obdobju po letu 2020.

5.6.4 Glede na geomorfološke in gospodarske značilnosti nekaterih evropskih otokov (obalna območja, območja v notranjosti in gorska območja) je mogoče uporabiti inovativen pristop, da se spodbudi dopolnjevanje med skladi ESI in sinergije med strategijami za podporo modre rasti in razvoja podeželja.

V Bruslju, 29. marca 2017

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Georges DASSIS

⁽¹³⁾ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 (uredba o skupnih določbah), člen 10 in Priloga I.

⁽¹⁴⁾ *The Development of the Islands – European Islands and Cohesion Policy* (Razvoj otokov – evropski otoki in kohezijska politika) (EUROISLANDS), program ESPON 2013.

⁽¹⁵⁾ <http://cor.europa.eu/en/activities/opinions/Pages/opinions-and-resolutions.aspx>.

III

(Pripravljalni akti)

EVROPSKI EKONOMSKO-SOCIALNI ODBOR

523. PLENARNO ZASEDANJE EESO 22. IN 23. FEBRUARJA 2017

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Vesoljska strategija za Evropo

(COM(2016) 705 final)

(2017/C 209/03)

Poročevalec: **Mindaugas MACIULEVIČIUS**

Zaprosilo	Evropska komisija, 26. 10. 2016
Pravna podlaga	člen 304 Pogodbe o delovanju Evropske unije
Pristojnost	strokovna skupina za enotni trg, proizvodnjo in potrošnjo
Datum sprejetja mnenja strokovne skupine	9. 3. 2017
Datum sprejetja mnenja na plenarnem zasedanju	30. 3. 2017
Plenarno zasedanje št.	524
Rezultat glasovanja (za/proti/vzdržani)	199/2/3

1. Sklepi in priporočila

1.1 Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) pozdravlja sporočilo Komisije o vesoljski strategiji za Evropo in podpira predlagane smernice. V njih so navedeni številni novi elementi, med drugim vključevanje civilne družbe, osredotočenje na mala in srednja podjetja (MSP), spodbujanje raziskav in razvoja ter potreba po zagotovitvi ustreznega pretoka kapitala v okviru vesoljskih dejavnosti, vključno s pritegnitvijo zasebnega kapitala.

1.2 EESO spodbuja Komisijo, naj nadaljuje v tej smeri in si prizadeva za še ambicioznejše cilje. Prvo poglavje sporočila *Kako bi kar najbolje izkoristili prednosti vesoljskih tehnologij v korist družbe in gospodarstva v EU* vključuje številna priporočila EESO iz njegovega projekta Vesolje in družba.

1.3 EESO se zaveda dvojne narave vesoljskih zmogljivosti. Kljub temu ponovno izraža močno podporo vesoljski politiki, usmerjeni v **civilne namene** (mir in sodelovanje), hkrati pa priznava pomembnost uporabe sistemov za spremljanje dogajanja v vesolju za namene javne varnosti in zaščite. Ta dvojna uporaba je eden ključnih dejavnikov za uspešnost celostne in usklajene politike za zagotavljanje blaginje evropskih državljanov.

1.4 Glede na to, da so sedanji rezultati natančni in zanesljivi, EESO upa, da bo Komisija pripravila uredbo, na podlagi katere bi imela v Evropi uporaba sistema Galileo kot sistema za določanje geografskega položaja prednostni pomen, v nekaterih primerih pa preferenčni položaj.

1.5 Naložbe, načrtovane za naslednja leta, zadostujejo za programa Copernicus in Galileo, vendar jih je treba zjamčiti. Naslednje leto se bo začela razprava o večletnem finančnem okviru Unije; EESO želi, da bi se več sredstev namenilo za reševanje novih problemov zaradi podnebnih sprememb ter za varnost in obrambo proti zunanjim nevarnostim. Program Obzorje 2020 in strukturne sklade bi lahko uporabili za podpiranje dejavnosti za razvoj vesoljskega sektorja.

1.6 EESO poziva Komisijo in Evropsko investicijsko banko, naj opredelita nove možnosti financiranja za spodbujanje zasebnih vlagateljev, da bi upoštevali vesoljski sektor. Komisija bi lahko sodelovala tako, da bi organizirala srečanja na ravni posamezne države članice, na katerih bi banke, institucionalne vlagatelje in podjetja pozvali, naj preučijo nove oblike naložb, vključno z vesoljskimi grozdi.

1.7 EESO meni, da je edini način za zagotovitev dolgoročnega uspeha vesoljske strategije EU aktivna udeležba vseh držav članic. To je mogoče doseči s konkretnimi in ciljno usmerjenimi ukrepi za ustvarjanje zmogljivosti, ki bi bili namenjeni zlasti podpori držav članic z novimi vesoljskimi zmogljivostmi in interesi. Takšne ukrepe bi lahko začeli uresničevati med drugim z usposabljanji, informativnimi kampanjami, posvetovanji (tako tehničnimi kot osredotočenimi na uporabnike), predstavitvenimi projekti, regionalnimi pobudami, sinergijami med državami članicami, ki imajo na tem področju že razvito tehnologijo, in tistimi, ki so se šele podale v to, ter z drugimi posebnimi ukrepi, prilagojenimi potrebam držav članic.

1.8 Izobraževanje in ozaveščanje javnosti o koristih informacij in podatkov, zbranih v okviru vesoljskih dejavnosti, sta bistvenega pomena. Pomembno je tudi vključevanje vesoljskih dejavnosti v šolske in univerzitetne učne načrte.

1.9 Usposabljanje tehnikov in inženirjev je ključno za prihodnost evropske industrije. Krepitev evropskega trga dela, izboljšanje infrastrukture za vaje in preskuse, centre odličnosti in vseživljenjsko učenje ter nenehno izboljševanje znanja in spretnosti za doseganje novih vrhuncev, ki vključujejo vesoljsko znanost, mora biti temelj evropske vesoljske strategije.

1.10 EESO priporoča Komisiji, naj preveri izvedljivost vzpostavitve enotnega portala, na katerem bi bile navedene vse dejavnosti različnih organizacij in agencij. Portal bi moral biti na voljo vsem zainteresiranim posameznikom in izvajalcem ter poudarjati koristi vseh tekočih dejavnosti in opozarjati na morebitne priložnosti v vesoljskem gospodarstvu, zlasti za MSP.

1.11 V nedavnem mnenju o evropski pobudi za računalništvo v oblaku ⁽¹⁾ je EESO izpostavil „kritičn[e] dejavnik[e], zaradi katerih Evropa ne more izkoristiti možnosti podatkov, zlasti glede pomanjkanja interoperabilnosti, razdrobljenosti struktur ter neodprtosti do novih prispevkov in izmenjav podatkov“. Tudi pri zemeljski infrastrukturi evropskega vesoljskega sistema se soočamo z enakimi problemi, ki jih je treba čim prej odpraviti.

1.12 Evropa ima odlično infrastrukturo za izstrelitev satelitov, pri čemer nova generacija nosilnih raket, kot sta Ariane in Vega, prinaša občutne prihranke, deloma tudi zaradi okrepljenega sodelovanja med državami članicami. Razvoj ponovno uporabljivih nosilnih plovil bo privedel do vidnega zmanjšanja stroškov in bo omogočil dostop do vesoljskih dejavnosti tudi državam, ki nimajo sredstev za vzpostavljane učinkovite infrastrukture v vesolju.

1.13 Vse več je zanimanja za uporabo malih satelitov za komunikacijske sisteme in sisteme spremljanja. Celotno znotraj trga za opazovanje Zemlje je pričakovati znaten porast trga malih satelitov z novimi načini uporabe. Zato se bo morala EU osredotočiti na razvoj mini- in nanosatelitov, da bi izkoristili prednosti tega trga. Hkrati bo to priložnost ne le za manjše države članice, temveč tudi za zasebne subjekte. Vendar pa EESO poudarja, da bodo s takšnim povečanjem cenejših satelitov za spremljanje površja Zemlje nastale ogromne količine podatkov. Pri tem bi morala imeti prednostni pomen zaščita zasebnosti vseh državljanov in uporabnikov, poleg jasne ozaveščenosti in strogih predpisov ⁽²⁾.

⁽¹⁾ UL C 487, 28.12.2016, str. 86 (točka 3.5).

⁽²⁾ Glej mnenja EESO UL C 125, 21.4.2017, str. 51

1.14 Zajamčen dostop do vesoljske infrastrukture in njena varnost sta med prednostnimi nalogami, ki se jih bo morala lotiti Komisija. Sodelovanje z drugimi državami je nujno, da bi preprečili naskok na najugodnejše orbite in pomanjkanje zanimanja za urejanje problematike vesoljskih odpadkov. Diplomatske dejavnosti, povezane z upravljanjem vesolja, je zato treba okrepiti. EESO hkrati priporoča, naj EU spodbuja inovacije, da se počistijo odpadki v vesolju.

1.15 Pomembnost takega sodelovanja je bila poudarjena tudi na nedavnih srečanjih na svetovni ravni ⁽³⁾. Opredeljeni so bili štirje stebri: gospodarstvo, družba, dostopnost in diplomacija. Ta vprašanja so bila vedno v središču pozornosti EESO, ki je prevzel pobudo, da poudari njihov pomen z vidika gospodarstva in družbe.

1.16 Zato je potreben nov pristop k uporabi podatkov, s katerim bi MSP omogočili dostop, državljane in MSP seznanili, da imajo možnost dostopanja do teh informacijskih kanalov masovnih podatkov brez vsakršne diskriminacije, povečali varnost pred kibernetскими napadi ter omogočili nenehen razvoj novih aplikacij prek ciljno usmerjenih pobud, ki bi se opirale na ustvarjalnost naših raziskovalcev, univerz in podjetij. EESO poudarja, da je treba v skladu z Aarhuško konvencijo omogočiti uporabo masovnih podatkov za namene varstva okolja po razumnih cenah.

2. Kratka vsebina predloga Komisije

2.1 EU ima trenutno drugi največji javni vesoljski proračun na svetu in je glavni institucionalni odjemalec storitev vesoljske izstrelitve v Evropi. Njeni vesoljski sistemi – Copernicus za opazovanje Zemlje ter EGNOS in Galileo za satelitsko navigacijo in določanje geografskega položaja – so vrhunski v svetovnem merilu. V obdobju 2014–2020 bo samo EU v vesoljske dejavnosti vložila 12 milijard EUR.

2.2 Vesoljske tehnologije so postale nepogrešljiv del vsakdanjega življenja evropskih državljanov. Poleg tega so rešitve, ki temeljijo na vesoljskih tehnologijah, koristne na različnih področjih, med drugim za obvladovanje nesreč, kmetijstvo, promet, energetska infrastrukturo in globalne izzive. Vesoljske tehnologije, podatki in storitve lahko podpirajo številne politike EU in ključne prednostne naloge. Vesolje je za Evropo tudi strateško pomembno: krepi njeno vlogo globalnega akterja, pomeni prednost z vidika varnosti in obrambe ter prispeva k ustvarjanju delovnih mest ter h krepitvi rasti in naložb. Evropa ima uspešno industrijo za proizvodnjo satelitov, ki zajema približno 33 % odprtega svetovnega trga, ter dinamični sektor prodajnih storitev z velikim številom MSP. Vrednost evropske vesoljske industrije je bila leta 2014 ocenjena na 46–54 milijard EUR, kar je približno 21 % vrednosti globalnega vesoljskega sektorja.

2.3 Komisija na podlagi člena 189 Pogodbe (PDEU) predlaga novo vesoljsko strategijo za Evropo s poudarkom na štirih strateških ciljih:

A. kar najbolje izkoristiti prednosti vesoljskih tehnologij v korist družbe in gospodarstva v EU

- a) s spodbujanjem uporabe vesoljskih storitev in podatkov ter
- b) s spodbujanjem razvoja vesoljskih programov EU in izpolnjevanjem potreb novih uporabnikov;

B. spodbujati globalno konkurenčni in inovativni evropski vesoljski sektor

- a) s podpiranjem raziskav, inovacij in razvoja znanj in spretnosti ter
- b) spodbujanjem podjetništva in novih poslovnih priložnosti;

C. krepiti neodvisnost Evrope pri dostopu do vesolja in njegovi uporabi v varnem okolju

- a) z ohranjanjem neodvisnega dostopa Evrope do vesolja,
- b) zagotavljanjem dostopa do radiofrekvenčnega spektra,
- c) zagotavljanjem varnosti in odpornosti kritične evropske vesoljske infrastrukture ter

⁽³⁾ Forum na visoki ravni – Vesolje kot gonilna sila trajnostnega družbeno-gospodarskega razvoja. Dubaj, 24. november 2016.

d) krepitvijo sinergij med civilnimi in varnostnimi vesoljskimi dejavnostmi ter

D. krepiti vlogo Evrope kot globalnega akterja in spodbujati mednarodno sodelovanje.

3. Splošne ugotovitve

3.1 EESO je vedno zelo aktivno podpiral Komisijo in zainteresirane strani pri vprašanjih v zvezi z vesoljem.

3.2 EESO je v svojih mnenjih na temo vesolja opredelil nekaj prednostnih nalog:

- izvajati proaktivne politike za MSP ter podpreti zaposlovanje,
- vključiti države članice z novonastajajočimi vesoljskimi zmogljivostmi in interesom na področju vesoljskih dejavnosti,
- temeljito izboljšati evropsko upravljanje,
- vključiti civilno družbo v opredeljevanje strateških odločitev,
- vlagati v ta sektor ter poudarjati vlogo finančnih in investicijskih skladov,
- podpirati raziskave in razvoj ter spodbujati študijske programe na vseh ravneh s področja vesoljske industrije in tehnologije,
- izboljšati sodelovanje na področju vesoljskih dejavnosti med evropskimi, nacionalnimi in regionalnimi oblastmi, podjetji in končnimi uporabniki.

4. Posebne ugotovitve

4.1 Vesoljska strategija in večletni finančni okvir ⁽⁴⁾: finančni vidiki

4.1.1 Ambiciozna strategija zahteva ambiciozen proračun. Po navedbah Komisije je vesoljski proračun EU drugi največji na svetu. Gre za kombinacijo proračuna EU, vesoljskih proračunov posameznih držav članic in proračuna Evropske vesoljske agencije (ESA). Proračun ZDA je skoraj štirikrat večji od proračuna EU. Zelo težko je oceniti dejanske izdatke Rusije in Kitajske na področju vesolja, saj javnosti niso na voljo vsi podatki o njunih vesoljskih dejavnostih. Po drugi strani pa je Evropa šele na šestem mestu, če primerjamo vesoljske proračune kot odstotek BDP.

4.1.2 Za ambiciozne cilje Komisije so potrebne velike naložbe, ki jih javni sektor preprosto ne zmore. Udeležba zasebnih vlagateljev, bančnega sektorja, investicijskih skladov in drugih finančnih institucij je nujna za podporo raziskav in razvoja novih aplikacij.

4.1.3 V tem sporočilu ni dovolj poudarjena ključna vloga MSP, zlasti inovativnih zagonskih podjetij, zato bi jo bilo treba okrepiti. Čeprav se več pozornosti namenja njihovim prednostim v smislu inovacij, predlagane finančne rešitve ne ustrezajo dejanskim potrebam sektorja, med katerimi je tudi kronično pomanjkanje sredstev. Glede na s tem povezana velika tveganja bančni sistem ni naklonjen podpiranju inovacij. Številni MSP ne morejo sodelovati na javnih razpisih, ki so pogosto prilagojeni velikim akterjem. Zato jih je treba bolj podpreti in uvesti javne razpise za podjetja te velikosti. Tudi bolj odprto oddajanje podizvajalskih pogodb več različnim MSP v primeru večjih projektov bi bil korak v pravo smer. Program Obzorje 2020 in drugi raziskovalno-razvojni programi imajo pri tem pomembno vlogo, zato bi jih bilo treba z vidika MSP uporabljati v čim večji meri.

4.1.4 EESO je zaskrbljen zaradi možnih posledic brexita in učinka na evropske vesoljske dejavnosti. Združeno kraljestvo je ena vodilnih držav članic na področju vesolja, zato mora EU preveriti, kakšne so možnosti za njuno sodelovanje na tem področju.

⁽⁴⁾ Večletni finančni okvir.

4.2 *Krepitev zmogljivosti v državah članicah*

4.2.1 Nekatere države članice EU niso posebej angažirane pri vesoljskih dejavnostih in na žalost se nekateri sektorji (tako javni kot zasebni) ne zavedajo koristi, ki jih prinašajo vesoljske dejavnosti. V javnem sektorju je na primer mogoča učinkovita uporaba vesoljskih dejavnosti na številnih področjih, med drugim za ažurirani ozemeljski nadzor, spremljanje učinkovitosti izolacije stanovanj, odkrivanje nezakonitih odlagališč itd.

4.2.2 Da bi zagotovili konkurenčnost vesoljskega sektorja EU, je nujno treba vključiti države članice z novimi zmogljivostmi in interesi na področju vesoljskih dejavnosti ter njihove deležnike, poslovne subjekte, raziskovalce in druge institucije. Komisija bi morala določiti konkretne ukrepe.

4.3 *Upravljanje*

4.3.1 EESO pozdravlja, da so bila rešena vprašanja upravljanja, v zvezi s katerimi je nedavno potekala razprava in na katera je EESO opozoril že v več mnenjih. Strategija ESA je bila potrjena na ministrskem svetu ESA decembra 2016 (vključno z dodelitvijo proračunskih sredstev različnim programom za obdobje 2017–2021). Razlik med strategijama EU in ESA ni več – zdaj se dopolnjujeta.

4.4 *Prodajne storitve in zahteve glede infrastrukture*

4.4.1 **Nujno** je treba vzpostaviti centre za masovne podatke, ki bi omogočali shranjevanje, predobdelavo in analizo podatkov, ki se nalagajo iz sistema Copernicus. Zmožnost uporabe podatkov za nazaj v povezavi s programom Copernicus je zelo pomembna tudi za razvoj novih orodij na tem področju.

4.4.2 EU se je zavezala k izvajanju ambicioznega sporazuma COP 21 in ciljev trajnostnega razvoja. EESO poudarja, da so satelitski sistemi za spremljanje ter centri za obdelavo masovnih podatkov na terenu ključni za uspešno uresničevanje lokalnih in globalnih zavez. Nova orodja v zvezi s podnebnimi spremembami so nedvomno potrebna, k čemur je EESO pozval v prejšnjih mnenjih, kot je NAT/696 ⁽⁵⁾.

4.4.3 Kakor je bilo dogovorjeno v sporazumu COP 21, ima LULUCF ⁽⁶⁾ pomembno vlogo pri zmanjšanju sedanjih ravni CO₂ v ozračju. Gozdovi so ponori ogljika, dnevno natančno spremljanje stanja gozdov pa lahko prepreči nezakonito sečnjo dreves in spodbudi aktivno gospodarjenje z gozdovi, vključno s sajenjem več hitro rastočih dreves ter zgodnjim odkrivanjem in preprečevanjem gozdnih požarov. Sedanji predlogi EU, ki dopuščajo, da se izpusti CO₂ v sektorjih, kot sta industrija in promet, nadomestijo z uporabo gozdnih ponorov ogljika ali z rastjo gozdov, veliko bolj poudarjajo gospodarska, socialna in okoljska vprašanja. Iz predlogov je jasno razvidna nujna potreba po instrumentih za spremljanje na podlagi sistema Copernicus. Z mednarodnega vidika so to izredno pomembni instrumenti, saj se lahko uporabljajo za natančno spremljanje dejanskega napredka pri omejevanju in absorpciji v različnih državah po svetu.

4.4.4 EESO priznava, da so satelitski sistemi za spremljanje in podatkovna središča zelo pomembni za trajnostno pridelavo hrane v prihodnosti. Koristi so velike zlasti za precizno kmetijstvo, med drugim zato, ker lahko Galileo in GNSS prispevata k zmanjšanju porabe fosilnih goriv. Poleg tega lahko s posebnimi programi na podlagi posnetkov iz sistema Copernicus v različnih spektrih natančno določimo predele polj z nezadostnimi ali prekomernimi vrednostmi vlage in hranilnih snovi, kar omogoča prilagoditev količine vode in hranil, s čimer se prihrani sveža voda in zmanjša uporaba gnojil in pesticidov. S tem se bistveno izboljša trajnost sistemov kmetovanja, spodbuja zgodnje odkrivanje in preprečevanje bolezni rastlin, napovedujejo prihodnji donosi in zagotavljajo tako znatna gospodarska korist kot zelo pozitiven učinek na družbo in okolje.

4.4.5 Precizno meteorologijo je treba dodatno razvijati, da bi omogočili zgodnje odkrivanje in preprečevanje izrednih vremenskih razmer oziroma pripravljenost nanje, s čimer bi lahko zmanjšali izgube hrane na kmetijah in zaščitili ljudi pred nevarnostmi za njihovo zdravje in lastnino.

⁽⁵⁾ Mnenje EESO – Porazdelitev prizadevanj do leta 2030 in raba zemljišč, sprememba rabe zemljišč in gozdarstvo (LULUCF) (UL C 75, 10.3.2017, str. 103).

⁽⁶⁾ Uporaba zemljišč, sprememba namembnosti zemljišč in gozdarstvo (LULUCF).

4.5 Informiranje, izobraževanje in ozaveščenost

4.5.1 EESO je leta 2014 uvedel projekt o vesolju in družbi, pri čemer so partnerji poudarili, da je potreben napredek in da je treba v razpravo o pomembnosti vloge Evrope v vesoljskem sektorju vključiti celotno družbo. Ustrezno se je treba posvetovati z evropsko civilno družbo, da bi razumeli njena pričakovanja in potrebe.

4.5.2 V sporočilu Komisije ta strateški izziv ni niti omenjen, čeprav je bilo v letu 2016 opravljeno javno posvetovanje o vesoljski strategiji za Evropo. Razprava o vesoljskih politikah je tradicionalno omejena na glavne deležnike, pri čemer se zanemarljivo dejstvo, da je treba za razvoj potrošniško usmerjenega trga poznati prednosti in priložnosti, ki jih lahko ponudi tehnologija, in se jih zavedati.

4.5.3 Vsak glavni akter ima individualno strategijo komuniciranja, ni pa skupne vizije ali strateškega načrta, ki bi ju predstavili širši javnosti. EESO je prepričan, da strategija ni mogoča brez vključitve deležnikov civilne družbe, tako javnih kot zasebnih, v akcijski načrt.

4.5.4 Za končne uporabnike bi bilo treba organizirati srečanja na regionalni, nacionalni in evropski ravni. Organizirati bi bilo treba tudi informacijske kampanje z aktivno udeležbo lokalnih oblasti.

4.5.5 EESO poziva Komisijo in glavne partnerje, naj v sodelovanju z javnimi ter zasebnimi organizacijami in podjetniki vzpostavijo poseben portal „Vesolje in družba“. Informiranje in ozaveščanje bi morala biti med najpomembnejšimi prednostnimi nalogami nove vesoljske politike, katere končni cilj mora biti upoštevanje dejanskih potreb javnosti.

V Bruslju, 30. marca 2017

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Georges DASSIS

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o okvirih preventivnega prestrukturiranja, drugi priložnosti ter ukrepih za povečanje učinkovitosti postopkov prestrukturiranja, postopkov v primeru insolventnosti in postopkov za odpust dolgov ter spremembi Direktive 2012/30/EU

(COM(2016) 723 final – 2016/0359 (COD))

(2017/C 209/04)

Poročevalec: **Antonello PEZZINI**

Soporočevalka: **Franca SALIS-MADINIER**

Zaprosilo	Evropski parlament, 16. 1. 2017 Evropski svet, 25. 1. 2017
Pravna podlaga	člen 114 Pogodbe o delovanju Evropske unije
Pristojnost	strokovna skupina za enotni trg, proizvodnjo in potrošnjo
Datum sprejetja mnenja strokovne skupine	9. 3. 2017
Datum sprejetja mnenja na plenarnem zasedanju	29. 3. 2017
Plenarno zasedanje št.	524
Rezultat glasovanja (za/proti/vzdržani)	220/2/7

1. Sklepi in priporočila

1.1 EESO podpira predlog direktive o preventivnem prestrukturiranju in drugi priložnosti ter predstavlja predloge organizirane civilne družbe, katerih cilj je dopolniti to vsebino.

1.2 Glede na vsebino in potrebo po dopolnitvi pravil za notranji trg se EESO zavzema za to, da bi bil predlog v obliki uredbe in da bi si brez strahu prizadevali za čim večjo uskladitev sedanjih sistemov.

1.3 EESO vztraja, da bi bilo treba v direktivi uradno določiti, da mora vodstvo podjetja obveščati svoje zaposlene ter se posvetovati z njimi vnaprej in med pogajanjem. Zlasti med zgodnjim prestrukturiranjem je treba interesom delavcev posvetiti kar največjo pozornost, poleg tega se je treba v postopku v primeru insolventnosti izrecno sklicevati na člen 5(2) Direktive 2001/23/ES, da bi zaščitili pravice delavcev v tem okviru.

1.4 EESO poziva Komisijo, naj v direktivo kot temeljno načelo vključi obvezno „predvidevanje“ insolventnosti z vzpostavitvijo kodeksa dobrega ravnanja. Zato predlaga, naj se v direktivo ustrezno vključi načelo socialnega opozarjanja (*social warning*).

1.5 EESO priporoča tudi, naj se v direktivo vključi načelo prednosti, ki bo v primeru insolventnosti vsem delavcem v vseh državah članicah zagotavljalo status prednostnega upnika. Poleg tega predlaga, naj se vzpostavi (če še ne obstaja) vzajemni nacionalni sklad za delitev tveganj, ki bo v vseh državah članicah zagotavljal izplačevanje plač zaposlenim. Tak sklad, ki obstaja v nekaterih državah članicah, bi lahko financirali delodajalci z namenskimi vplačili. Države članice bi lahko sodelovale pri upravljanju tega sklada in zanj jamčile.

1.6 EESO predlaga Komisiji, naj čim prej določi način in rok za pravočasno prepoznavanje težav podjetja.

1.7 Različni poklicni profili in strokovnjaki, ki so poleg sodnikov pozvani k ukrepanju na tem področju, morajo imeti opravljeno ustrezno skupno usposabljanje in bogate izkušnje za delo na področju, ki do zdaj še ni dobro raziskano.

1.8 Preveriti je treba merila zanesljivosti podjetnikov z vidika poštenega profesionalnega vedenja, kar morajo dokazati z ustreznimi potrdili, ki jih izdajo pristojni organi. Ta potrdila so podlaga za upravičenost do druge priložnosti.

1.9 EESO predlaga, naj se v direktivi določi, da je zloraba postopka v primeru insolventnosti s strani direktorja, ki želi delavcem odreči njihove pravice, nezakonita praksa, in da naj se direktorju, ki to izvaja, zavrne dostop do moratorija in druge priložnosti.

1.10 EESO pozdravlja, da so sodišča zadnja možnost in da posredujejo samo, kadar je to potrebno.

1.11 EESO poudarja družbeno vrednost podjetij ter prizadevanja za ohranitev njihovih dejavnosti s prožnimi, stroškovno ugodnimi in pravočasnimi postopki. To je v skladu z vrednotami Pogodbe o EU (člen 3) in v skladu z dobro vero podjetnika.

2. Ureditev insolventnosti podjetij v EU

2.1 Evropski parlament in Svet Evropske unije sta 20. maja 2015 sprejela Uredbo (EU) 2015/848 (v nadaljnjem besedilu: Uredba) o postopkih v primeru insolventnosti v različnih državah.

2.2 Nova zakonodaja pozorneje upošteva cilje insolvenčnega prava, po katerih se stečajni postopki ne dojemajo več le kot postopki za likvidacijo, temveč kot instrumenti, ki zagotavljajo ohranjanje sredstev podjetja, in s tem kot pravica zaposlenih do dela, ki, kjer je to mogoče, zagotavlja preživetje podjetja.

2.3 V več državah članicah, kjer prestrukturiranje podjetij prevladuje nad stečaji, je stopnja izterjave dolga 83-odstotna, drugod pa le 57-odstotna ⁽¹⁾.

2.3.1 Poleg tega se med državami članicami močno razlikuje tudi trajanje postopkov ⁽²⁾, ki znaša od nekaj mesecev do nekaj let.

2.3.2 Obstajajo tudi najrazličnejše možnosti za začetek postopkov prestrukturiranja pred razglasitvijo insolventnosti.

2.3.3 Iz nedavnih študij ⁽³⁾ je razvidno, da zakonodaja na področju insolventnosti ni povsem ustrezna in da obstajajo prevelika razhajanja v zakonodajah držav članic, kar omejuje pretok naložb na enotnem trgu.

2.4 Cilj je, da bi podjetnikom, katerih možnosti za gospodarsko preživetje v prvih petih letih poslovanja znašajo približno 50 % ⁽⁴⁾, omogočili moratorij v primeru očitnih problemov in posledično poravnavo dolgov v največ treh letih, s čimer bi odstranili stigmo, ki bi jo pridobili zaradi stečaja, in poštene podjetnike spodbudili s tem, da bi jim dali drugo priložnost.

2.5 Znatna novost pri vzpostavljanju enotnega evropskega pravosodnega prostora je oblikovanje povezanega digitalnega sistema t. i. registrov insolventnosti do junija 2019, ki bodo morali biti vzpostavljeni v vseh državah članicah in bodo brezplačno dostopni na portalu evropskega e-pravosodja.

2.6 Po navedbah Komisije gre v Evropi vsako leto v stečaj 200 000 podjetij, kar pomeni 1,7 milijona izgubljenih delovnih mest. Temu bi se pogosto lahko izognili, če bi obstajali učinkovitejši postopki v zvezi z insolventnostjo in prestrukturiranjem.

2.7 Iz pregleda izvajanja priporočila Evropske komisije iz leta 2014 o prestrukturiranju in drugi priložnosti izhaja, da so pravila kljub reformam na področju insolventnosti še vedno neskladna in so v nekaterih državah neučinkovita ali ne obstajajo. V Akcijskem načrtu za unijo kapitalskih trgov iz leta 2015 je bila napovedana zakonodajna pobuda o insolventnosti podjetij, vključno z zgodnjim prestrukturiranjem in drugo priložnostjo.

⁽¹⁾ Indeks Svetovne banke o poslovanju iz leta 2016.

⁽²⁾ Glej SWD(2016) 357 final.

⁽³⁾ <https://webcast.ec.europa.eu/insolvency-conference>; http://ec.europa.eu/justice/civil/files/insolvency/impact_assessment_en.pdf COM(2015) 468 final z dne 30. septembra 2015 (insolventnost na str. 24 in 25), SWD(2015) 183 final z dne 30. septembra 2015 (insolventnost na str. 73–78) idr.

⁽⁴⁾ Po podatkih raziskave Flash Eurobarometer 354 (2012), ki je pokazala tudi, da 43 % Evropejcev ne bi ustanovilo podjetja, ker se bojijo neuspeha.

2.8 Pobudo Evropske komisije bi bilo treba obravnavati v povezavi z različnimi priporočili, ki smo jih oblikovali, da bi med drugim pokazali, da:

- lahko razlike med nacionalnimi zakonodajami o insolventnosti ustvarijo neupravičeno prednost ali škodo na področju konkurence,
- je treba vprašanje insolventnosti obravnavati z vidika delovne zakonodaje, saj lahko različne opredelitve dela in plačane zaposlitve škodujejo pravicam delavcem znotraj EU v primeru insolventnosti,
- lahko slaba uskladitev razredov upnikov zmanjša predvidljivost izidov sodnih postopkov,
- upniku ali upnikom ne bi smelo biti omogočeno, da postopke v primeru insolventnosti zlorabijo ali jih izkoristijo za lastne namene;
- so potrebni ukrepi za preprečitev izbiranja najugodnejšega sodišča.

3. Predlogi Evropske komisije

3.1 Predlog Komisije, katerega pravna podlaga sta člena 53 in 114 PDEU, se osredotoča na tri glavne elemente:

- skupna načela uporabe okvirov zgodnjega prestrukturiranja, ki bodo podjetjem pomagala nadaljevati dejavnost in ohraniti delovna mesta,
- pravila, ki bodo podjetnikom omogočila, da bodo lahko izkoristili drugo priložnost najpozneje v treh letih, in sicer ob predhodnem odpustu dolgov,
- ukrepe, namenjene državam članicam, s katerimi bi povečali učinkovitost postopkov v primeru insolventnosti, postopkov prestrukturiranja in postopkov za odpust dolgov ter posledično zmanjšali trajanje in previsoke stroške postopkov, odpravili pravno negotovost upnikov in vlagateljev ter povišali stopnje poplačila neplačanih dolgov.

3.2 V novih pravilih so nakazana nekatera temeljna načela, ki bi zagotovila, da bi bili okviri insolventnosti in prestrukturiranja skladni in učinkoviti po vsej EU:

- dostop podjetij v finančnih težavah, zlasti MSP, do sistemov zgodnjega opozarjanja, da bodo lahko zgodaj zaznala poslabšanje poslovanja in zagotovila prestrukturiranje,
- prožni okviri preventivnega prestrukturiranja, ki bi poenostavili trajanje, stroške in večplastnost pravnih postopkov,
- največ štirimesečno obdobje odloga, ki bi bilo dolžniku odobreno pred uporabo izvedbenih ukrepov, bi spodbudilo pogajanja, na podlagi katerih bi lahko izvedli učinkovito prestrukturiranje,
- manjšinskim upnikom in delničarjem, ki ne soglašajo z načrtom prestrukturiranja, bi preprečili, da bi lahko ta načrt zablokirali, hkrati pa bi v celoti zaščitili njihove legitimne interese,
- novo financiranje in začasno financiranje bi bilo zaščiteno tako, da bi izboljšali možnosti učinkovitega prestrukturiranja,
- dosledno upoštevanje delovnega prava med postopki preventivnega prestrukturiranja v skladu z zakonodajo, ki velja za delavce v EU,
- usklajeno usposabljanje in specializacija stečajnih upraviteljev in sodnikov v EU,
- polna uporaba in izkoriščanje novih informacijskih tehnologij za razkrivanje podatkov, obveščanje in sporočanje prek spleta, kar bi zagotovilo večjo učinkovitost in omejilo trajanje postopkov v primeru insolventnosti, postopkov prestrukturiranja in postopkov omogočanja druge priložnosti.

3.3 Predlog nove direktive upošteva tudi vidike postopka „ki še traja“, pri katerem podjetnik še naprej nadzoruje svojo dejavnost, oziroma t. i. *automatic stay*, tj. štirimesečno obdobje, znotraj katerega upniki ne smejo posamično poskušati izterjati dolg.

4. Posebne ugotovitve v zvezi z besedilom Komisije

4.1 Naslov I – Odpust dolgov

4.1.1 EESO, tako kot že v številnih svojih mnenjih s tega področja, močno nasprotuje možnosti neobvezne uporabe predlaganega sistema za odpust dolga potrošnikov, saj je v nasprotju z njegovimi zahtevami, da je absolutno potreben poseben režim za prezadolžene potrošnike.

4.2 Naslov II – Predvidevanje in sistemi opozarjanja

4.2.1 EESO meni, da bi bilo dobro natančneje določiti področje uporabe in obseg uporabe te direktive (vrsta podjetij, število zaposlenih) in nameniti posebno pozornost MSP in njihovemu učinku na lokalno gospodarstvo.

4.2.2 Obstaja splošno prepričanje, da je treba podjetjem pomagati pri pravočasnem prestrukturiranju, da bi rešili delovna mesta in ohranili njihovo vrednost, pa tudi, da bi podprli poštene podjetnike.

4.2.3 Dobro in primerno bi bilo opredeliti, po katerih merilih lahko direktorje štejemo za „poštene“. Ta objektivna merila bi bilo treba uradno opredeliti v direktivi. Navsezadnje ne smemo zanemariti pojava taktičnih postopkov v primeru insolventnosti, ki se uporabljajo za izognitev pravnim obveznostim, da bi delavcem odtegnili njihove pravice. Tiste, ki se poslužujejo takšnih praks, je treba od tega odvrniti z odvzemom možnosti moratorija in druge priložnosti.

4.2.4 V vse faze morajo biti nenehno vključeni zaposleni in sindikati, za kar je potrebno dovolj zgodnje in učinkovito posvetovanje in obveščanje. Predstavniki zaposlenih in sindikati morajo imeti pravico, da predlagajo druge možne rešitve za ohranitev delovnih mest, in pravico do strokovnega mnenja.

4.2.5 Kadar ima okvir preventivnega prestrukturiranja skupne ključne elemente, mora upoštevati skupne in usklajene postopke na ravni Skupnosti.

4.2.6 EESO predlaga, da bi v vseh državah članicah predvideli postopke za vzpostavitev vzajemnega nacionalnega sklada za delitev tveganja, ki bi zagotavljal izplačevanje plač zaposlenih. Ta sklad bi lahko financirali delodajalci z namenskimi vplačili. Države članice bi lahko sodelovale pri upravljanju tega sklada in zanj jamčile⁽⁵⁾.

4.2.7 Za ohranitev delovnih mest in izognitev odpuščanju bi bilo treba podpreti načelo socialnega opozarjanja (*social warning*), tj. obveznost družbe, da vse zadevne stranke dovolj zgodaj obvesti in opozori o težavah družbe. Tak ukrep, ki bi moral biti sprejet za vsak specifičen primer posebej, bo tudi koristen poskus, kako jasno opredeliti pošteno in družbeno odgovorno ravnanje podjetnika.

4.2.7.1 Podpirati je treba izmenjavo informacij s predstavniki delavcev, sindikatov, drugih predstavniških organizacij in drugih interesnih skupin.

4.2.8 Poskušati je treba zmanjšati posredovanje sodnih ali upravnih organov, ki prepogosto prezgodaj in drastično rešujejo probleme insolventnosti.

4.2.9 Poleg tega je na nacionalni in evropski ravni treba uporabljati načelo ustreznega obveščanja in posvetovanja (Direktiva 2009/38/ES o evropskem svetu delavcev) s predstavniki delavcev ter jim priznati pravico do zgodnjega opozarjanja in varstva, saj se ti pogosto prvi zavejo težav v delovanju podjetja (*whistleblower as means of prevention*).

4.2.10 Bolje je treba pojasniti člen 3(3). Predvsem bi morala biti določena merila, na podlagi katerih je mogoče družbe izključiti iz mehanizma opozarjanja (število zaposlenih, obseg prometa itd.).

(⁵) Cesare Beccaria je to predlagal že leta 1764 v svoji razpravi o kaznivih dejanjih in kaznih.

4.3 *Naslov III – Okviri preventivnega prestrukturiranja*

4.3.1 Vzpostaviti je treba ugoden in proaktiven splošni okvir, ki bo temeljil na uskladitvi izkušenj in postopkov.

4.3.2 Za izvajanje vsebine člena 114 PDEU, tj. vzpostavitve in delovanja notranjega trga, mora Komisija, tudi z delegiranimi akti, omogočiti harmonizacijo postopkov v primeru insolventnosti, ki se preveč razlikujejo med posameznimi državami članicami.

4.3.3 Podobno je treba na ravni Skupnosti predlagati in uskladiti ustrezne postopke pred razglasitvijo insolventnosti, pri katerih je treba upoštevati razloge, ki ovirajo normalne finančne tokove in so včasih povezani z zamudami pri plačilih ⁽⁶⁾.

4.3.4 Oblikovati je treba pravila o dobrem ravnanju med naročniki in izvajalci storitev, v katerih bodo določeni skrajni roki za plačilo storitev.

4.3.5 Včasih so razlogi nenadni in politični ter niso odvisni od zmožnosti podjetnika.

4.3.6 Zaščito novega financiranja in vmesnega financiranja je treba zagotavljati s skupnimi pravili in načini ravnanja, ki bodo usklajeni med državami in bodo varovali tudi zakonita stališča manjšin.

4.3.7 Nekatere regionalne oblasti v evropskih državah so že uvedle skupne organe ⁽⁷⁾, katerih naloga je, da po potrebi pravočasno posredujejo, da bi pomagali podjetju v težavah ⁽⁸⁾.

4.3.8 Dobro bi bilo izvesti študijo o teh organizacijah in izkoristiti najpomembnejše izkušnje.

4.3.9 Oblikovanje skupnih organov z odličnim strokovnim znanjem, jasno dolgoročno vizijo in trdnimi družbenimi cilji bi lahko pomagalo zapolniti vrzeli na področju predvidevanja in strateških inovacij, ki so oslabile celotno področje zaposlovanja in prispevale h gospodarski krizi, ki Evropo v različnih oblikah spremlja že od leta 2008.

4.3.10 Instrumenti zgodnjega prestrukturiranja in druge priložnosti so koristni za podjetnike, ki so upoštevali postopke zgodnjega opozarjanja in predvidevanja ter zaprosili za te instrumente, katerih namen je vzpostaviti predpogoje za vključitev upnikov (predvsem delavcev in sindikatov).

4.3.10.1 Zato se zdi nujno, da podjetnik, ki je zaprosil za to, udeleženi subjektom (delavcem, sindikatom in upnikom na splošno ter organom za reševanje težav podjetij) omogoči vse računovodske izkaze (bilance in priloge k njim, bančne dokumente, zavarovalne dokumente, evidence blaga itd.) in dovoli, da se njegove dejavnosti pregledajo.

4.3.10.2 S tem ne bi upoštevali samo načela transparentnosti, temveč bi omogočili tudi učinkovitost nekaterih temeljnih načel, ki so podlaga predloga direktive.

4.3.10.3 Neposreden dostop do vse dokumentacije podjetja bi tako omogočil:

— da bi vsi udeleženi subjekti razumeli trenutni gospodarski položaj podjetja, na podlagi česar bi lahko čim prej določili ustrezne ukrepe za rešitev kriznega stanja,

— ustrezno obveščanje upnikov (delavcev in drugih, tudi prek lastnih strokovnjakov) z vključevanjem v pogajanja za odobritev načrta in/ali predlaganje alternativnih ukrepov, da bi lahko izrazili svoje mnenje in ozaveščeno glasovali o različnih delih načrta za prestrukturiranje (člen 8),

⁽⁶⁾ Glede na študije, ki jih je izvedla akademija iz Avignona, so zamude pri plačilih vsaj v 30 % primerov krive za prenehanje delovanja podjetij.

⁽⁷⁾ Te sestavljajo strokovnjaki iz regionalne uprave in predstavniki upnikov in socialnih partnerjev.

⁽⁸⁾ Na primer organ za nadzor podjetij in pomoč podjetjem v težavah, ki ga je marca 2016 ustanovil odbor za proizvodne dejavnosti dežele Sicilija.

- ustrezno obveščanje upraviteljev (člen 17(3)) ter sodnega organa in zadevnih strokovnjakov (člen 13), kadar so poklicani, da ocenijo načrt prestrukturiranja,
- pravilnejšo oceno poštenosti podjetnika (člen 22(1)), saj se lahko na podlagi ocene dokumentacije sklepa, kakšne dolgove ima podjetnik (ali so nastali v dobri ali slabi veri) in ali je bil postopek pravočasno sprejet po prvih znakih, da je podjetje v težavah.

4.3.11 Ocena učinka prestrukturiranja bi morala vključevati vpliv na zaposlovanje, saj se lahko v primeru dovolj zgodnjega odkritja sprejmejo ustrezni ukrepi za ohranitev delovnih mest, na primer ukrepi, povezani z usposabljanjem in razvijanjem sposobnosti delavcev.

4.3.12 V zvezi s členom 18 v poglavju 5 bi bilo direktorjem treba prepovedati, da bi lahko poslovna sredstva zmanjšali pod raven, potrebno za ureditev zapadlih obveznosti do zaposlenih.

4.4 *Naslov IV – Dostop do odpusta dolgov (druga priložnost)*

4.4.1 EESO je v mnenju iz leta 2013 o postopkih v primeru insolventnosti, ki se uporabljajo tudi za sedanje mnenje, med drugim poudaril:

- da bi morala druga priložnost koristiti podjetnikom, ki so se iz storjenih napak nečesa naučili in so zmožni nadaljevati poslovanje na osnovi spremenjenega podjetniškega načrta,
- da bi bilo treba zaposlene bolje zaščititi s priznanjem lestvice prednostnih upnikov v vseh državah članicah,
- da sistematično zatekanje v sodstvo ni najboljša rešitev, zaradi česar je Komisija začela razmišljati o možnostih za vzpostavitev novih organov,
- da je pozitivno, ker morajo države članice obvezno izboljšati pravila na področju oglaševanja in vzpostaviti elektronski register ustreznih sodnih odločb.

4.4.2 Pravila glede druge priložnosti, ki so namenjena podjetnikom po prvem neuspehu, morajo biti jasna in skupna vsem državam EU, kot je navedeno v členu 114 o skupnem trgu, poleg tega pa morajo veljati tudi za zaposlene, ki zaradi prvega neuspeha podjetnika niso utrpeli škode ali bili prevarani.

4.4.3 Togi postopki so v številnih državah članicah pogosto spodbudili drastične ukrepe stečajnih upraviteljev.

4.4.4 Z ukrepi, ki bi jih bilo treba usklajeno in odprto izvajati v vseh državah članicah EU, bi bilo treba nekdanjo vlogo stečajnih upraviteljev spremeniti v novo vlogo „skrbnikov razvoja zaposlovanja“, in sicer z obširnim in poglobljenim usposabljanjem na kulturnem in tehničnem področju, tudi prek elektronskih postopkov, predvidenih s portalom evropskega e-pravosodja, ki jih spodbuja Uredba (EU) 2015/848.

4.4.5 Ceni se tudi predlog poenostavitve glede dostopa do druge priložnosti. V zvezi s tem je pomembno, da imajo prezadolženi podjetniki možnost popolnega odpusta dolgov ob izteku določenega roka, ne da bi morali za to ponovno zaprositi pri sodnem ali upravnem organu (člen 20(2)).

4.5 *Naslov V – Ukrepi za povečanje učinkovitosti postopkov*

4.5.1 Dobro bi bilo, če bi začetno in nadaljnje usposabljanje „sodnih in upravnih organov, ki se ukvarjajo z zadevami v zvezi s prestrukturiranjem, insolventnostjo in drugo priložnostjo“ neposredno organizirala Komisija (tudi prek agencij).

4.5.2 Uskladiti bi bilo treba predpisane zahteve za stečajne upravitelje, ki delujejo znotraj EU: predvideti bi bilo treba najnižje standarde za navedene izvajalce, kot so usposobljenost in poklicne kvalifikacije, vpis v register stečajnih upraviteljev, odgovornosti in strokovni etični kodeks.

4.5.3 Da bi vzpostavili in okrepili učinkovitost postopkov, so potrebni instrumenti notranjega nadzora, računovodskih praks, poročanja in spremljanja.

4.6 *Naslov VI – Spremljanje postopkov*

4.6.1 Kot je poudarjeno v točki 4.3.10.1, bi lahko samo pravočasen in celosten dostop do dokumentacije podjetja zagotovil pristnost in popolnost zbranih podatkov za učinkovito spremljanje postopkov (člen 29).

4.6.2 Jasnost in popolnost dokumentacije je treba potrditi tudi z izvedbenim aktom, izdanim v skladu z Uredbo (EU) št. 182/2011.

V Bruslju, 29. marca 2017

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Georges DASSIS

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o okviru za sanacijo in reševanje centralnih nasprotnih strank ter spremembi uredb (EU) št. 1095/2010, (EU) št. 648/2012 in (EU) 2015/2365

(COM(2016) 856 final – 2016/0365 (COD))

(2017/C 209/05)

Poročevalec: **Antonio GARCÍA DEL RIEGO**

Zaprosilo	Svet Evropske unije, 7. 2. 2017 Evropski parlament, 13. 2. 2017
Pravna podlaga	člena 114 in 304 Pogodbe o delovanju Evropske unije
Pristojnost	strokovna skupina za ekonomsko in monetarno unijo ter ekonomsko in socialno kohezijo
Datum sprejetja mnenja strokovne skupine	8. 3. 2017
Datum sprejetja mnenja na plenarnem zasedanju	29. 3. 2017
Plenarno zasedanje št.	524
Rezultat glasovanja (za/proti/vzdržani)	226/2/2

1. Sklepi in priporočila

1.1 Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) pozdravlja predlagani okvir za sanacijo in reševanje centralnih nasprotnih strank⁽¹⁾, katerega namen je približevanje dokončnemu in usklajenemu postopku sanacije in reševanja teh strank v EU, ter podpira njegove cilje in pristop.

1.2 EESO poudarja, da je izjemno pomembno, da se sklep skupine držav G20 o globalnem upravljanju centralnih nasprotnih strank, specifična priporočila stalnega odbora za nadzorno in regulativno sodelovanje in usmerjevalne skupine za reševanje bank Odbora za finančno stabilnost (FSB SRC in FSB Resolution Steering Group), priporočila odbora za plačila in tržno infrastrukturo (CPMI), priporočila Mednarodnega združenja nadzornikov trga vrednostnih papirjev (IOSCO) ter priporočila Baselskega odbora za bančni nadzor (BCBS) oblikujejo v usklajeno in zavezujočo zakonodajo, ki bo za vse zagotavljala zanesljive in varne pogoje.

1.3 Zato EESO želi, da bi bilo mogoče predlagano uredbo prilagajati prihodnjemu razvoju mednarodnega soglasja o uredbi o centralnih nasprotnih strankah, tj. priporočilom Odbora za finančno stabilnost⁽²⁾.

1.4 Po mnenju EESO je poglobitvega pomena, da se sedanji sistem posameznih rešitev za centralne nasprotne stranke, ki temeljijo na mednarodnih priporočilih in nacionalnih nadzornih organih, preoblikuje v dokončno uredbo o sanaciji in reševanju, ki bo jasna, dosledna, zanesljiva in celovita, pa tudi sorazmerna in dolgoročna glede na drugo zakonodajo, kot je direktiva o sanaciji in reševanju bank (DSRB).

1.4.1 EESO meni, da bi enoten organ za nadzor centralnih nasprotnih strank in enoten organ za njihovo reševanje omogočila boljše združevanje strokovnega znanja in podatkov ter zagotovila, da bodo centralne nasprotne stranke novo uredbo standardizirano uporabljale po vsej Evropi, s čimer bi odpravili sedanji nabor različnih nacionalnih nadzornikov z nekoliko drugačnimi merili in instrumenti za nadzor.

⁽¹⁾ COM(2016) 856 final.

⁽²⁾ Za primer glej tudi: *EBA and ESMA call to clarify margin requirements between CRR and EMIR* (Organa EBA in ESMA pozivata k razjasnitvi zahtev glede kritja v uredbi o kapitalskih zahtevah in uredbi o infrastrukturi evropskega trga), 18. januar 2017. Namen priporočil iz navedenega poročila je preprečevanje podvajanja zahtev glede transakcij z izvedenimi finančnimi instrumenti, s čimer bi se izognili povečanemu regulativnemu tveganju in zvišanju stroškov pristojnih organov v zvezi s spremljanjem.

1.5 Glede na osrednjo vlogo Evropske centralne banke (ECB) v enotnem mehanizmu nadzora (EMN) za bančni sektor, njeno sedanjo pristojnost za zagotavljanje učinkovitih in zanesljivih klirinških, plačilnih in poravnalnih sistemov ⁽³⁾ ter njen prispevek k zagotavljanju dostopa centralnih nasprotnih strank do svojega denarja EESO močno priporoča preučitev uporabe ali razširitve pristojnosti ECB, da bi postala tako osrednji evropski nadzornik za centralne nasprotne stranke v okviru EMN kot osrednji organ za reševanje pod okriljem ECB/Eurosistema.

1.6 EESO meni, da bi bilo treba za nadzorne organe na tem področju predpisati dodatne instrumente za spremljanje, ki bi omogočili celovit vpogled v tveganost pozicij posameznih klirinških članov v več centralnih nasprotnih strankah (vključno s centralnimi nasprotnimi strankami iz tretjih držav) in posameznih centralnih nasprotnih strank na različnih trgih, da bi lahko pripravili scenarije za morebitni verižni učinek na pozicijah različnih centralnih strank. Nadzorniki ali po možnosti osrednji nadzornik bi moral biti pooblaščen za izvajanje lastnih celovitih stresnih testov ter biti seznanjen s tveganostjo pozicij in sredstvi za zmanjšanje tveganja ustreznih centralnih nasprotnih strank za vsako četrletje, vsak mesec ali vsak dan. S temi testi bi bilo treba dopolniti letni stresni test, ki ga izvaja Evropski organ za vrednostne papirje in trge (ESMA) v skladu z uredbo o infrastrukturi evropskega trga (EMIR).

1.7 EESO predpostavlja, da bosta reševanju enega ali več posameznih klirinških članov v okviru DSRB po potrebi naravno sledila sanacija in reševanje ene ali več centralnih nasprotnih strank, vendar pa je treba pojasniti, da bi bilo treba v nekaterih primerih dati prednost sanaciji ene ali več centralnih nasprotnih strank pred sanacijo ene ali več bank, ki so njihovi glavni klirinški člani.

1.8 EESO poziva, da bi bilo treba v načrtih za sanacijo posameznih centralnih nasprotnih strank določiti instrumente in ukrepe za ponovno uskladitev njihovih poslovnih knjig, saj tudi v tem predlogu ni navedeno, katere specifične možnosti bi morali vsebovati ali izključevati načrti za sanacijo.

1.9 EESO meni, da bi bilo treba posebno pozornost nameniti načinu, kako bi lahko na nefinančne nasprotne stranke (NNS) in ločena sredstva posrednih udeležencev kliringa vplivala uporaba orodij za porazdelitev pozicij in izgub, tj. v primeru prekinitve pogodb in zmanjšanja vrednosti dobičkov, ki jih centralne nasprotne stranke plačajo klirinškemu članom, ki niso v zaostanku z izpolnjevanjem obveznosti. V zvezi s tem EESO pozdravlja dejstvo, da sedanji predlog ne vključuje niti odbitkov začetnega kritja, ki ne bi bili primeren instrument za sanacijo in reševanje, niti odbitkov dobička iz gibljivega kritja, saj je treba pričakovati zavarovane pozicije.

1.10 Po mnenju EESO je treba iz predlagane zakonodaje črtati vse izrecno navedene možnosti reševanja centralnih nasprotnih strank z denarjem davkoplačevalcev, zlasti pa centralnih nasprotnih strank iz tretjih držav. Možnost izredne javne pomoči bi morali zadevni organi predlagati, kadar je to primerno, zato mora to še naprej ostati izredna pomoč. Trenutna možnost izredne javnofinančne pomoči pod določenimi pogoji bi lahko povzročila moralno tveganje. Z nacionalnega vidika bi bila ustanovitev enotnega nadzornega organa in enotnega organa za reševanje tako politično sprejemljivejša.

1.10.1 EESO v zvezi s tem poziva, naj se v prihodnosti tudi od centralnih nasprotnih strank, ki imajo dovoljenje, pridobljeno v skladu z uredbo o infrastrukturi evropskega trga (EMIR) ⁽⁴⁾, zahteva izpolnjevanje enakih ali podobnih zavezujočih standardov v skladu s sklepom o enakovrednosti za centralne nasprotne stranke iz tretjih držav.

1.11 EESO predlaga, da se pooblastilo organa za reševanje za prekinitve nekaterih ali vseh pogodb, povezanih s klirinškimi storitvami centralnih nasprotnih strank, uporablja zelo restriktivno, kadar centralna nasprotna stranka podpira promptne trge in izvaja kliring denarnih produktov.

⁽³⁾ Ena od osnovnih nalog Eurosistema je podpiranje nemotenega delovanja plačilnih sistemov (člen 127(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije in člen 3(1) Statuta Evropskega sistema centralnih bank in Evropske centralne banke). Pravna podlaga za pristojnost Eurosistema na področju plačilnih in poravnalnih sistemov je zajeta v členu 127(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije. V skladu s členom 22 Statuta Evropskega sistema centralnih bank in Evropske centralne banke „[lahko] ECB in nacionalne centralne banke [...] ustvarijo možnosti in ECB lahko sprejme predpise za zagotovitev učinkovitih in zanesljivih klirinških in plačilnih sistemov znotraj Unije in z drugimi državami“.

⁽⁴⁾ Uredba (EU) št. 648/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o izvedenih finančnih instrumentih OTC, centralnih nasprotnih strankah in repozitorijih sklenjenih poslov.

1.12 EESO meni, da je pri reševanju ene centralne nasprotne stranke potrebna opustitev obveznosti kliringa, pri čemer je treba upoštevati morebiten vpliv na druge centralne nasprotne stranke, ki imajo dovoljenje za opravljanje klirinških storitev v istem razredu finančnih instrumentov.

2. Ozadje

2.1 Tako v direktivi Evropske unije o sanaciji in reševanju bank (DSRB) kot v Dodd-Frankovem zakonu v ZDA je določeno, da morajo imeti sistemsko pomembne banke vzpostavljene načrte sanacije in reševanja, ki v primeru krize omogočajo prenehanje dejavnosti v skladu s predpisi z omejenim škodljivim vplivom na širše finančne trge. Zaradi obveznega centralnega kliringa, ki je bil uveden z uredbo o infrastrukturi evropskega trga in Dodd-Frankovim zakonom, centralne nasprotne stranke postajo vse pomembnejše za splošno varnost in trdnost finančnega sistema. Zato je poleg zagotavljanja odpornosti centralnih nasprotnih strank potrebno strogo načrtovanje sanacije in reševanja, da bi zagotovili, da večje zanašanje na centralni kliring ne bi prispevalo k oblikovanju nove kategorije subjekta, ki je prevelik, da bi propadel.

2.1.1 Čeprav propad centralne nasprotne stranke zaradi njenega posebnega poslovnega modela in usmerjenosti v obvladovanje tveganja statistično ni verjeten, bi lahko zaradi svoje osrednje vloge na trgu kot sistemska finančna institucija škodljivo vplivala na celotni finančni sistem ter povzročila verižni učinek na klirinške člane in trge, ki jih podpira. To sicer ni zelo verjetno, lahko pa ima velik vpliv.

2.2 Centralne nasprotne stranke imajo ključno vlogo v finančnem sistemu, saj upravljajo zapleteno mrežo odnosov, ki temeljijo na tveganju nasprotne stranke. To vlogo v osnovi opravljajo tako, da (i) posredujejo med strankami pogodb, s katerimi se trguje na enem ali več (reguliranih ali prostih (OTC)) finančnih trgih, in (ii) se zaščitijo pred neizpolnjevanjem obveznosti svojih uporabnikov, tako da od kupcev in prodajalcev poberejo ustrezna kritja in zavarovanja ter izvajajo dogovore o delitvi izgube (tako imenovani kaskadni pristop k neplačilom, ki se uporablja v izrednih primerih, ko se posamezna kritja izkažejo za nezadostna)⁽⁵⁾.

2.3 Udeležencem v centralni nasprotni stranki je izpostavljen manjšemu tveganju v primerjavi z dvostranskim kliringom, saj je deležen večstranskega pobota, ustreznega zavarovanja s premoženjem in porazdelitve izgub. Centralne nasprotne stranke pobotajo obveznosti udeležencev (dolge in kratke pozicije) za posamezne produkte, tako da določijo eno večstransko bilanco na produkt/udeleženca ne glede na identiteto nasprotne stranke pred prenovitvijo. Kadar so produkti tesno povezani, lahko centralne nasprotne stranke udeležencem določijo kritja za vse produkte (portfeljsko oblikovanje kritja), s čimer jim omogočijo, da izravnajo tveganje s posedovanjem pozicij v povezanih produktih.

2.4 Da bi lahko v celoti izkoristili prednosti centralnih nasprotnih strank, morajo te 1) učinkovito obvladovati tveganje in imeti na voljo ustrezna finančna sredstva ter 2) izpolnjevati stroge zahteve glede spremljanja in nadzora. Prvič, centralne nasprotne stranke morajo biti dovolj odporne v smislu, da jim njihova finančna sredstva (vključno z zahtevami glede kritja, predhodno financiranimi jamstvenimi skladi in likvidnostnimi sredstvi) zagotavljajo, da se bodo najverjetneje lahko soočile z neizpolnjenimi obveznostmi klirinških članov in drugimi izjemnimi dogodki. Drugič, centralne nasprotne stranke morajo imeti načrte sanacije, ki jim omogočajo porazdelitev presežnih izgub in ustvarjanje dodatne likvidnosti, ne da bi pretirano obremenile klirinške člane in druge finančne institucije, od katerih bodo verjetno številne same po sebi sistemsko pomembne. Nazadnje, vzpostavljeni morajo biti verodostojni načrti reševanja centralnih nasprotnih strank.

2.5 Voditelji držav skupine G20 so se leta 2009 zavezali, da bodo zagotovili kliring vseh standardiziranih pogodb o izvedenih finančnih instrumentih OTC prek centralnih nasprotnih strank. Finančno stabilnost naj bi izboljšali z večjo uporabo centralnega kliringa izvedenih finančnih instrumentov, in sicer z:

- obsežnejšim večstranskim pobotom,
- zahtevo, da udeleženci na trgu z izvedenimi finančnimi instrumenti izplačajo ustrezen znesek gibljivega in začetnega kritja,
- pomočjo pri upravljanju neizpolnjenih obveznosti velikih udeležencev na trgu z izvedenimi finančnimi instrumenti,

⁽⁵⁾ Evropski odbor za sistemska tveganja, *ESRB Report to the European Commission on the systemic risk implications of CCP interoperability arrangements* (Poročilo ESRB Evropski komisiji o posledicah sistemskega tveganja dogovorov o interoperabilnosti centralnih nasprotnih strank), januar 2016.

— večjo preglednostjo trga z izvedenimi finančnimi instrumenti in pomočjo pri poenostavitvi omrežij za transakcije ⁽⁶⁾.

2.6 Na mednarodni ravni so odbor za plačila in tržno infrastrukturo (CPMI), Mednarodno združenje nadzornikov trga vrednostnih papirjev (IOSCO) in Odbor za finančno stabilnost že leta 2014 objavili smernice o sanaciji in reševanju infrastruktur finančnih trgov, vključno s centralnimi nasprotnimi strankami. Poleg tega sta sanacija in reševanje centralnih nasprotnih strank pomembni prednostni nalogi v tekočih mednarodnih delovnih načrtih, ki so bili opredeljeni leta 2015.

2.7 Evropska komisija je na ravni EU na podlagi navedenega dela na mednarodni ravni izdala predlog ⁽⁷⁾ za zakonodajno ureditev sanacije in reševanja centralnih nasprotnih strank, ki je tema tega mnenja.

3. Ugotovitve in pripombe

3.1 *Predlagana uredba*

3.1.1 EESO ugotavlja, da so regulativne zahteve za centralne nasprotne stranke zdaj strožje kot pred krizo. Načela za infrastrukturo finančnih trgov odbora CPMI in združenja IOSCO zagotavljajo celovit okvir za odpornost in sanacijo centralnih nasprotnih strank.

3.1.2 EESO pozitivno ocenjuje pomembno delo, ki sta ga CPMI in IOSCO opravila na področju odpornosti in sanacije centralnih nasprotnih strank na mednarodni ravni.

3.1.3 Zato želi, da bi predlagana uredba vključevala mehanizem, ki bi omogočal prilagajanje prihodnjemu razvoju mednarodnega soglasja v zvezi z uredbo o centralnih nasprotnih strankah, tj. priporočilom Odbora za finančno stabilnost.

3.1.4 EESO torej podpira predlagano uredbo, v kateri so mednarodni standardi, ki jih centralne nasprotne stranke trenutno izvajajo nekoliko drugače glede na pravno in regulativno okolje, vključeni v en standardiziran sklop usklajenih in raznovrstnih obveznosti v skladu z zakonodajo EU.

3.1.5 EESO poudarja, kako pomemben je celovit pristop k spremembi druge povezane zakonodaje, tj. direktive o sanaciji in reševanju bank, ter da je treba zagotoviti, da bodo orodja za odlog (člena 5 in 10 DSRB) in drugi mehanizmi še naprej izključevali obveznosti glede plačila in izročitve nekaterim plačilnim sistemom, centralnim nasprotnim strankam, centralnim depotnim družbam in centralnim bankam, da se ne bi podrlo ravnovesje v portfeljih in zavarovanjih, ki jih imajo centralne nasprotne stranke ali ki se prenesejo nanje.

3.1.6 EESO zato predpostavlja, da bosta reševanju enega ali več posameznih klirinških članov v okviru DSRB po potrebi naravno sledila sanacija in reševanje ene ali več centralnih nasprotnih strank, katerih glavne stranke so ti klirinški člani. Lahko bi se predvideli scenariji, pri katerih bi bilo treba dati prednost sanaciji ene ali več centralnih nasprotnih strank pred sanacijo ene ali več bank, ki so njihovi glavni klirinški člani.

3.1.6.1 V skladu z načeli, ki sta jih določila Odbor za plačilne in poravnalne sisteme (CPSS) in IOSCO, bi morala sredstva v jamstvenih skladih sistemsko pomembnih centralnih nasprotnih strank omogočiti, da vzdržijo neplačila dveh klirinških članov, ki bi lahko povzročile največjo skupno kreditno izpostavljenost do centralne nasprotne stranke v skrajnih, vendar možnih razmerah (t. i. Cover 2). Če bi klirinškim članom, katerih izpostavljenost do ene ali več centralnih nasprotnih strank presega izpostavljenost v smislu Cover 2, grozila nevarnost propada in bi bili predmet obravnave v skladu z direktivo o sanaciji in reševanju bank, je treba morebitne posledice za centralne nasprotne stranke in druge klirinške člane, ki niso v zaostanku z izpolnjevanjem obveznosti, upoštevati v vseh odločitvah v zvezi s klirinškimi člani v okviru navedene direktive, ki so v težavah.

⁽⁶⁾ Glej *2015 CCP Workplan* (Delovni načrt za centralne nasprotne stranke za leto 2015) iz aprila 2015, ki so ga pripravili predsednika stalnega odbora za nadzorno in regulativno sodelovanje ter usmerjevalne skupine za reševanje bank Odbora za finančno stabilnost (FSB SRC in FSB Resolution Steering Group) in predsedniki Baselskega odbora za bančni nadzor, odbora za plačila in tržno infrastrukturo (BCBS) in Mednarodnega združenja nadzornikov trga vrednostnih papirjev (IOSCO).

⁽⁷⁾ COM(2016) 856 final.

3.1.6.2 Predlagana zakonodaja bi morala omogočiti stabilizacijo centralnih nasprotnih strank in jim nuditi podporo, še preden se lahko za te klirinške člane v težavah uporabi postopek iz direktive o sanaciji in reševanju bank. Možni bi bili tudi scenariji, po katerih bi se lahko zgodilo, da tudi klirinški člani, ki sicer niso v zaostanku z izpolnjevanjem obveznosti, te prenehajo izpolnjevati, zato bi v zvezi z njimi uporabili instrumente iz predlagane zakonodaje, s čimer bi nato postali predmet obravnave v skladu z direktivo o sanaciji in reševanju bank. Če bi to pripomoglo k stabilizaciji centralnih nasprotnih strank, ki zagotavljajo storitve več klirinškim članom, bi morala stabilizacija centralne nasprotne stranke imeti prednost pred stabilizacijo posameznih klirinških članov.

3.2 Izredni ukrepi v javnem interesu morajo biti sorazmerni, brez uporabe javnih sredstev

3.2.1 EESO poudarja, da je predlagana uredba usmerjena v izredne in izjemne razmere na trgu. Pri tem je poglobitnega pomena, da načrti za sanacijo in reševanje omogočajo nadaljnje izvajanje ključnih storitev centralnih nasprotnih strank brez uporabe javnih sredstev ali kakršne koli oblike javne podpore solventnosti ali druge oblike državnih instrumentov za finančno stabilizacijo, javne podpore za lastniški kapital aličasnega javnega lastništva. Trenutno izrecno navedeno možnost izredne javnofinančne pomoči pod določenimi pogoji bi bilo treba črtati, da bi se izognili morebitnemu moralnemu tveganju z napačnim spodbujanjem udeležencev kliringa, naj ne prispevajo k sanaciji in reševanju centralnih nasprotnih strank v začetni fazi, temveč naj počakajo, če in v kolikšnem obsegu bo zagotovljena izredna javnofinančna pomoč, pri čemer morajo biti pripravljeni sprejeti ali celo spodbuditi učinek prelivanja v javni prostor.

3.2.2 Glede na to, da posebnih scenarijev uporabe načrta za sanacijo in reševanje ni mogoče natančno predvideti, bi morale centralne nasprotne stranke ohraniti prožnost pri oblikovanju in izvajanju instrumentov za sanacijo, da bi lahko obvladovale različne primere neizpolnjevanja obveznosti. Prevelika predpisovalnost bi lahko privedla do neučinkovite togosti. Centralnim nasprotnim strankam je zato treba omogočiti, da opravijo postopek upravljanja neizpolnjenih obveznosti in nazadnje, pred posredovanjem organov za reševanje, izvedejo načrt sanacije, razen če obstajajo dokazi, da bo načrt sanacije verjetno neuspešen ali pa bo ogrozil finančno stabilnost.

3.3 Različno obravnavanje nefinančnih nasprotnih strank in ločeni računi strank

3.3.1 Uredba o infrastrukturi evropskega trga (EMIR) določa obveznosti in zahteve, ki se uporabljajo za finančne (FNS) in nefinančne nasprotne stranke (NNS), ki sklenejo pogodbe o izvedenih finančnih instrumentih. Med finančne nasprotne stranke sodijo banke, zavarovalnice, upravljavci naložb, pokojninski skladi, kolektivni naložbeni podjemi za vlaganja v prenosljive vrednostne papirje (KNPVP) in alternativni investicijski skladi, nefinančne nasprotne stranke pa vključujejo NNS+ (nefinančne subjekte z bruto hipotetičnimi pozicijami v izvedenih finančnih instrumentih, ki za 30 dni presegajo prag kliringa, v znesku vsaj 1 milijarde EUR za kreditne in lastniške izvedene finančne instrumente in/ali znesku 3 milijard EUR za obrestne zamenjave, valute, blago in druge instrumente) ter druge nefinančne nasprotne stranke (NNS-). Poleg tega obstajajo tudi subjekti iz tretjih držav, za katere se uredba EMIR uporablja posredno, kadar izvajajo transakcije z nasprotnimi strankami iz EU.

3.3.1.1 Obveznost kliringa iz uredbe EMIR se bo uporabljala v primerih, ko je pogodba o izvedenih finančnih instrumentih OTC sklenjena med dvema FNS, med FNS in NNS+, med dvema NNS+, ali med FNS/NNS+ in subjektom iz tretje države, za katerega bi veljala obveznost kliringa, če bi imel sedež v EU. Izjeme od zahtev se bodo prenehale uporabljati v letu 2017.

3.3.2 Ko bodo prenehale veljati vse izjeme, bo na nefinančne nasprotne stranke določene velikosti, ki so neposredne ali posredne udeleženke centralne nasprotne stranke, vplivala uredba o sanaciji in reševanju, saj jim bo naložila obveznost centralnega kliringa nekaterih razredov pogodb o izvedenih finančnih instrumentih OTC⁽⁸⁾. Zaradi kombinacije te uredbe in obveznosti kliringa bi lahko za nefinančne nasprotne stranke in stranke pokojninskih skladov nastale nenamerne obveznosti, kar bi še tesneje povežalo realni sektor/upravitelje premoženja in sistemsko pomembne finančne institucije.

3.3.3 EESO zato poziva Komisijo, naj razmisli o drugačnem pristopu k obravnavanju nefinančnih nasprotnih strank – zlasti proizvodnih podjetij, ki varujejo pred fizično izpostavljenostjo v realnem gospodarstvu – v skladu s predlaganim okvirom za sanacijo in reševanje v primerih, ko so javni organi prisiljeni sprejeti izredne ukrepe v javnem interesu, ki lahko prevladajo nad običajnimi lastninskimi pravicami in porazdelijo izgubo med nekatere deležnike, kot ukrep v skrajni sili pa tudi zadržijo izplačila dobičkov centralnih nasprotnih strank nefinančnim nasprotnim strankam.

⁽⁸⁾ V skladu s členoma 5 in 6 Uredbe (EU) št. 648/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o izvedenih finančnih instrumentih OTC, centralnih nasprotnih strankah in repozitorijih sklenjenih poslov.

3.3.4 (Pokojninski) skladi in drugi subjekti, ki upravljajo denar za male vlagatelje in vlagajo v kapitalske trge, bodo morali posedovati pozicije v centralnih nasprotnih strankah neposredno ali posredno prek klirinških članov. Ti subjekti so predmet nacionalnega nadzora in v zvezi z njihovimi naložbami veljajo stroge omejitve, s čimer naj bi zagotovili, da svojih končnih strank ne izpostavljajo nepotrebnemu tveganju. Pozicije morajo poleg tega v skladu z zahtevami nacionalnih regulatorjev ali fiduciarnimi obveznostmi posedovati posredno na svojih računih in jih voditi ločeno. Uredba EMIR je z uvedbo ločevanja in prenosljivosti sredstev strank omogočila zaščito zlasti sredstev posrednih udeležencev klirringa.

3.3.5 Vlagatelji v takšne (pokojninske) sklade imajo zaradi te obsežne regulacije vtis, da njihova sredstva varujeta tako nacionalna kot evropska zakonodaja. Vendar pa bi predlagana zakonodaja omogočila neupoštevanje običajnih lastninskih pravic in porazdelitev izgube med nekatere deležnike, pa tudi zadržanje izplačila dobičkov centralnih nasprotnih strank, s čimer bi vplivala tudi na stranke in njihove ločene račune. EESO poziva Komisijo, naj zagotovi, da se možnost neupoštevanja običajnih lastninskih pravic (prekinitev pogodb/porazdelitev izgub/zadrževanje izplačila dobičkov) ne bo uporabljala za (ločene) račune strank.

3.4 *Prehod in enakovrednost tretjih držav*

3.4.1 EESO poziva Komisijo, naj zagotovi, da bo prehod na harmoniziran sistem potekal pod ustreznim nadzorom in da bo usklajen z zahtevami za centralne nasprotnne stranke iz tretjih držav, s čimer bi preprečili regulativno arbitražo in podrejen konkurenčni položaj centralnih nasprotnih strank v EU, ki bi se lahko pojavila, če bi centralnim nasprotnim strankam iz tretjih držav omogočili, da ponujajo manj varne in s tem tudi cenejše storitve.

3.4.2 Za vse države, za katere namerava Evropska komisija sprejeti sklep o enakovrednosti, je treba upoštevati jasna pravila in predpise o sanaciji in reševanju, ki so pomembni dejavniki. Za vse države, za katere je Evropska komisija že sprejela sklep o enakovrednosti⁽⁹⁾, je treba to odločitev ponovno pregledati ob upoštevanju pravil in predpisov o sanaciji in reševanju v tretjih državah, zato da bodo za centralne nasprotnne stranke iz tretjih držav, ki ponujajo storitve na notnem trgu EU, vzpostavljeni enakovredni načrti za sanacijo in reševanje centralnih nasprotnih strank in da bodo odločitve, ki jih sprejmejo evropski kolegiji za reševanje, izvršljive v zakonodajnem okolju tretje države. Kot minimalno zahtevo je treba predvideti sporazume o izmenjavi informacij v zvezi s sistemskim tveganjem z regulativnim organom centralne nasprotnne stranke iz tretje države, nadzornikom(-i) in organom za reševanje centralnih nasprotnih strank v EU ter sodelovanje takih regulativnih organov v t. i. skupinah za krizno upravljanje.

3.4.3 V skladu z uredbo EMIR lahko Evropska komisija od Evropskega organa za vrednostne papirje in trge (ESMA) zahteva, da zagotovi tehnično svetovanje v zvezi z enakovrednostjo nekaterih držav nečlanic EU, ki gostijo pomembne trge izvedenih finančnih instrumentov ali centralne nasprotnne stranke, ki so zaprosile za priznanje⁽¹⁰⁾.

3.4.4 EESO poziva organ ESMA, naj v prihodnosti oceni ključne argumente za vključitev zakonodaje o sanaciji in reševanju teh tretjih držav, da bi zagotovili enake konkurenčne pogoje in preprečili regulativno arbitražo, ki bi udeležence na notnem trgu EU in po možnosti davkoplačevalce EU izpostavila nepotrebnim tveganjem zaradi storitev, ki jih zagotavljajo centralne nasprotnne stranke iz tretjih držav. Bistveno je, da se zagotovijo enaki konkurenčni pogoji na mednarodni ravni in omeji izpostavljenost davkoplačevalcev v EU tveganjem, ki jih je mogoče obvladati v EU.

3.5 *Enotni evropski nadzornik in enotni evropski organ za reševanje*

3.5.1 EESO meni, da morajo EU in države članice na vseh ravneh okrepiti sposobnost svojih nadzornih organov za razumevanje tveganj centralnih nasprotnih strank in njihovega obvladovanja v smislu človeških, finančnih in tehničnih virov. Meni, da so nadzorniki zdaj preveč odvisni od strokovnega znanja v nadnacionalnih organizacijah in samih centralnih nasprotnih strankah. Ta odvisnost od strokovnega znanja bi lahko bila tvegana zlasti, če bi morali nadzorniki v kratkem času prevzeti nadzor nad centralno nasprotno stranko v težavah, tj. v primeru odpoklica in poznejše zamenjave višjega vodstva ali odbora centralne nasprotnne stranke ali izvajanja pooblastil za reševanje.

⁽⁹⁾ Popoln in aktualen seznam je na voljo na povezavi: <https://www.esma.europa.eu/regulation/post-trading/central-counterparties-ccps>.

⁽¹⁰⁾ Komisija naj bi tehnične nasvete organa ESMA upoštevala pri pripravi morebitnih izvedbenih aktov v skladu s členom 25(6), členom 13(2) in členom 75(1) uredbe EMIR v zvezi z enakovrednostjo med pravnim in nadzornim okvirom tretjih držav (držav nečlanic EU).

3.5.2 Po mnenju EESO bi enotni nadzornik in organ za reševanje centralnih nasprotnih strank nadzornikom omogočila boljše združevanje strokovnega znanja in podatkov ter zagotavljanje, da centralne nasprotnne stranke standardizirano uporabljajo novo uredbo po vsej Evropi, s čimer bi odpravili tveganje regulativnega izmikanja ali arbitraže. Poleg tega bi s tem odpravili sedanjí razdrobljen nadzor nad centralnimi nasprotnimi strankami. Veljavna uredba sledi pristopu nacionalnega nadzora, ki je določen v uredbi EMIR in v skladu s katerim se v bližini nacionalnih regulativnih organov ustanovijo kolegiji za nadzor centralnih nasprotnih strank. Vendar EESO meni, da bi bil v scenariju izjemnih situacij, v katerem bi eni ali več centralnim nasprotnim strankam grozila nevarnost propada, najučinkovitejši centraliziran pristop, saj je treba odločitve sprejemati celovito ob upoštevanju več centralnih nasprotnih strank, klirinških članov itd.

3.5.2.1 Po mnenju EESO je uredba o centralnih nasprotnih strankah, ki je bila leta 2012 izbrana v okviru uredbe EMIR, privedla do razdrobljenih rešitev na področju nadzora centralnih nasprotnih strank⁽¹¹⁾, v skladu s katero so bili za nadzor centralnih nasprotnih strank v različnih državah zadolžene centralne banke, nacionalni bančni regulatorji ali nadzorniki za izmenjave. To mnenje je bilo ponovno potrjeno v publikaciji z naslovom *ESMA Peer Review under EMIR Article 21 – Supervisory activities on CCPs' Margin and Collateral requirements* (Medsebojni strokovni pregled ESMA v skladu s členom 21 uredbe EMIR – Nadzorne dejavnosti v zvezi z zahtevami glede kritja in zavarovanja centralnih nasprotnih strank), ki je bila objavljena 22. decembra 2016 in v kateri organ ESMA jasno navaja, da je treba bolje uskladiti delo nacionalnih nadzornikov.

3.5.2.2 V poročilu, ki ima omejeno področje uporabe, so že opredeljena številna področja, na katerih se pristopi nacionalnih nadzornikov k nadzoru razlikujejo, in vsebuje priporočila za izboljšanje usklajenosti nadzornih praks. V povezavi z vsakim nacionalnim regulativnim organom so bili ustanovljeni kolegiji, z velikokrat istimi člani za posamezne ključne centralne nasprotnne stranke; ti kolegiji bodo torej morali v primeru propada več centralnih nasprotnih strank delati vzporedno. Glede na razvoj dogodkov v zadnjih nekaj letih bi bilo treba leta 2017, ko se v centralnih nasprotnih strankah vse bolj združujejo trgi izvedenih finančnih instrumentov, ki kotirajo na borzi, in izvedenih finančnih instrumentov OTC, razmisliti o novem centraliziranem pristopu.

3.5.3 EESO glede na osrednjo vlogo ECB v enotnem mehanizmu nadzora (EMN) predlaga, da se razmisli o razširitvi pristojnosti ECB, da bi postala osrednji evropski nadzornik za centralne nasprotnne stranke v okviru EMN. Da pa bi se izognili notranjemu navkrižju interesov, bi morala ECB/Eurosistem sama prevzeti vlogo osrednjega organa za reševanje. To bi lahko izvedli v okviru njene obstoječe pristojnosti ali z razumno razširitvijo. Ena od osnovnih nalog ECB je podpiranje nemotenega delovanja plačilnih sistemov⁽¹²⁾. Evropske centralne nasprotnne stranke so večinoma registrirane kot plačilni sistemi, da bi dosegle dokončnost poravnave⁽¹³⁾. Poleg tega imajo nekatere pomembne centralne nasprotnne stranke v euroobmočju (tj. LCH SA in Eurex Clearing) dovoljenje za opravljanje vloge kreditne institucije in so kot take urejene.

3.5.4 V skladu s členom 22 Statuta Evropskega sistema centralnih bank in Evropske centralne banke „[lahko] ECB [...] sprejme predpise za zagotovitev učinkovitih in **zanesljivih klirinških** in plačilnih sistemov znotraj Unije in z drugimi državami“. S tem jim je že dana regulativna vloga na področju zanesljivosti klirinških sistemov. Druga možnost bi bila ustanovitev novega osrednjega evropskega nadzornika za centralne nasprotnne stranke, ki pa bi zahtevala več časa in denarja.

3.5.5 Osrednji nadzornik za banke in centralne nasprotnne stranke v okviru EMN bi prav tako upošteval dejstvo, da je večina sistemsko pomembnih bank članic številnih centralnih nasprotnih strank (npr. družba JPMorgan, ki je članica 70 centralnih nasprotnih strank po vsem svetu⁽¹⁴⁾) in da bi zato neizpolnjevanje obveznosti ene od teh velikih članic privedlo do sočasnih dražb zaradi neizpolnjevanja obveznosti v centralnih nasprotnih strankah, katerih članica je banka, ki ne izpolnjuje obveznosti.

3.5.6 Eden od političnih predpogojev za vzpostavitev enotnega nadzornika in reševanje z nacionalnega vidika je že navedena zahteva po izključitvi vsakega reševanja centralnih nasprotnih strank z denarjem davkoplačevalcev v obliki izredne javnofinančne pomoči pod določenimi pogoji.

⁽¹¹⁾ Seznam centralnih nasprotnih strank in regulativnih organov je na voljo na povezavi: https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/ccps_authorized_under_emir.pdf.

⁽¹²⁾ Glej člen 127(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije in člen 3(1) Statuta Evropskega sistema centralnih bank in Evropske centralne banke.

⁽¹³⁾ Seznam plačilnih sistemov je na voljo na povezavi: https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/designated_payment_and_securities_settlement_systems.pdf.

⁽¹⁴⁾ Glej članek v dnevniku Financial Times, *JPMorgan tells clearers to build bigger buffers*, Sam Fleming in Philip Stafford, 11. september 2014.

3.6 Neobvezna opustitev obveznosti kliringa pri reševanju

3.6.1 Organ za reševanje centralne nasprotne stranke ali pristojni organ klirinškega člana centralne nasprotne stranke, ki je v postopku reševanja, lahko zaprosi Komisijo, da začasno opusti obveznost kliringa iz člena 4(1) predlagane uredbe za posebne razrede izvedenih finančnih instrumentov OTC, če so izpolnjeni določeni pogoji.

3.6.2 Vendar pa si je težko predstavljati, kako bi lahko v zelo stresnih razmerah na trgu predvsem manjši klirinški člani na kratek rok ponovno začeli upravljati pozicije v dvostranskem postopku. Poleg tega obveznost kliringa temelji na posebnih razredih izvedenih finančnih instrumentov OTC v vseh centralnih nasprotnih strankah, ne le v eni. Zato bi lahko opustitev obveznosti kliringa vplivala na druge centralne nasprotne stranke, ki imajo dovoljenje za opravljanje klirinških storitev za enake produkte. Treba je zagotoviti, da je opustitev obveznosti kliringa za druge centralne nasprotne stranke neobvezna. Te centralne nasprotne stranke imajo lahko poleg tega za navedene in druge razrede izvedenih finančnih instrumentov vzpostavljene ureditve navzkrižnega kritja, zato bi lahko imela vrnitev na dvostranski trg nenamerne posredne učinke.

3.6.3 EESO zato meni, da je pri reševanju ene centralne nasprotne stranke potrebna opustitev obveznosti kliringa, kar pa ne sme vplivati na druge centralne nasprotne stranke, ki imajo dovoljenje za opravljanje klirinških storitev v istem razredu finančnih instrumentov.

3.6.4 Prav tako bi zahteva nacionalnega regulativnega organa lahko imela vseevropski učinek, kar po mnenju EESO dodatno utemeljuje ustanovitev vseevropskega, enotnega nadzornika in enotnega organa za reševanje centralnih nasprotnih strank.

V Bruslju, 29. marca 2017

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Georges DASSIS

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (EU) št. 575/2013 v zvezi s količnikom finančnega vzvoda, količnikom neto stabilnega financiranja, zahtevami glede kapitala in kvalificiranih obveznosti, kreditnim tveganjem nasprotne stranke, tržnim tveganjem, izpostavljenostmi do centralnih nasprotnih strank, izpostavljenostmi do kolektivnih naložbenih podjetij, velikimi izpostavljenostmi, zahtevami glede poročanja in zahtevami po razkritju ter o spremembi Uredbe (EU) št. 648/2012

(COM(2016) 850 final – 2016/0360 (COD)) –

Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (EU) št. 806/2014 glede sposobnosti kreditnih institucij in investicijskih podjetij za pokrivanje izgub in dokapitalizacijo

(COM(2016) 851 final – 2016/0361 (COD)) –

Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Direktive 2014/59/EU v zvezi s sposobnostjo kreditnih institucij in investicijskih podjetij za pokrivanje izgub in dokapitalizacijo ter o spremembi Direktive 98/26/ES, Direktive 2002/47/ES, Direktive 2012/30/EU, Direktive 2011/35/EU, Direktive 2005/56/ES, Direktive 2004/25/ES in Direktive 2007/36/ES

(COM(2016) 852 final – 2016/0362 (COD)) –

Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Direktive 2013/36/EU v zvezi z izvzetimi subjekti, finančnimi holdingi, mešanimi finančnimi holdingi, prejemki, nadzorniškimi ukrepi in pooblastili ter ukrepi za ohranitev kapitala

(COM(2016) 854 final – 2016/0364 (COD))

(2017/C 209/06)

Poročevalec: **Daniel MAREELS**

Zaprosilo	Evropski parlament, 1. 2. 2017 Svet Evropske unije, 2. 2. 2017 in 20. 2. 2017 Evropska komisija, 17. 2. 2017
Pravna podlaga	člena 114 in 304 Pogodbe o delovanju Evropske unije
Pristojnost	strokovna skupina za ekonomsko in monetarno unijo ter ekonomsko in socialno kohezijo
Datum sprejetja mnenja strokovne skupine	8. 3. 2017
Datum sprejetja mnenja na plenarnem zasedanju	30. 3. 2017
Plenarno zasedanje št.	524
Rezultat glasovanja (za/proti/vzdržani)	177/0/1

1. Sklepi in priporočila

1.1 Evropski ekonomsko-socialni odbor izrecno pozdravlja sveženj predlogov Komisije in upa, da bo učinkovito prispeval k dokončanju dela na področju reformiranja davčnega sektorja, ki se je začelo po izbruhu krize.

1.2 Odbor je zadovoljen z osnovno **celostno in integrirano vizijo**, ki v teh predlogih usklajuje in povezuje več pomembnih ciljev z različnih področjih ob ustreznem upoštevanju ključnih načel. S tem pristopom bo mogoče napredovati na več pomembnih področjih, kar utira pot k bolj trajnostni in skupni evropski prihodnosti ter dokončanju EMU.

1.3 V prvi vrsti to velja za **cilje na bančnem in finančnem področju**. Odbor je mnenja, da različni predlagani ukrepi nesporno prispevajo h **krepitvi** evropskega **bonitetnega okvira in okvira za reševanje** bank, kar je ključnega pomena za želeno **zmanjšanje tveganj v finančnem sektorju** in **izboljšanje odpornosti institucij**. Finančna stabilnost in zdrav finančni sistem, ki prispevata k stabilni in vzdržni gospodarski rasti, sta izjemno pomembna. Po drugi strani pa bančni sistem v senci ne sme ostati zapostavljen in brez ustrezne regulacije.

1.4 Po mnenju Odbora predvsem manjše tveganje, h kateremu prispevajo ti predlogi, omogoča **napredek** ne samo pri nadaljnji izgradnji **bančne unije**, ampak tudi pri oblikovanju njenega tretjega stebra – **evropskega sistema za zajamčene vloge**. To je še toliko pomembnejše, ker je polno delujoča bančna unija eden od temeljev za dokončanje EMU, za katerega si je treba prizadevati brez odlašanja. Določene prilagoditve, ki jih predvidevajo predlogi, bodo olajšale uresničitev **unije kapitalskih trgov**.

1.5 Odboru se prav tako zdi pomembno, da to pozitivno prispeva k **ponovni krepitvi zaupanja strank in potrošnikov** v finančni sektor. Zato z veseljem ugotavlja, da je bilo delo usmerjeno v spoprijemanje s problematiko „prevelik, da bi propadel“ z ukrepi na področju skupne sposobnosti pokrivanja izgub in v oblikovanje učinkovitejših in uspešnejših pravil glede reševanja s sredstvi upnikov. V vsakem primeru je najpomembnejše to, da se za banke, ki se znajdejo v težavah, ne porabljajo javna sredstva ali davkoplačevalski denar.

1.6 Odbor je zadovoljen tudi s pozornostjo, namenjeno **financiranju gospodarstva**. V trenutnih razmerah negotovosti in sprememb ter v času, ko je raven naložb prenizka, je treba izkoristiti prav vsako priložnost za ustvarjanje **novih in dodatnih možnosti** za **trajno in stabilno oživitev realnega gospodarstva**, ki gre z roko v roki z **rastjo, več naložbami in novimi delovnimi mesti**.

1.7 Banke imajo kot posredniki na kapitalskih trgih pomembno vlogo, prav tako pa bodo bančna posojila tudi v prihodnje nedvomno najpomembnejši vir financiranja gospodinjstev ter malih in srednjih podjetij. Predlogi so sicer napredek pri oblikovanju pravih pogojev, ki bankam omogočajo opravljati omenjeno vlogo, vendar se kljub temu postavlja vprašanje, ali bi prizadevanja v korist MSP, ki so temelj evropskega gospodarstva, morda lahko še bolj okrepili in nadgradili. Konkretnije EESO poziva k utrditvi in širitvi faktorja za podporo MSP ⁽¹⁾, ki bankam omogoča, da rezervirajo manj kapitala za posojila, ki jih odobrijo MSP. EESO se prav tako zavzema za podoben pristop v prid podjetij socialnega gospodarstva.

1.8 Odbor je zadovoljen tudi s tem, da se **upoštevata več posebnosti EU**, med drugim na podlagi poziva k predložitvi dokazov. To med drugim velja za prilagoditve mednarodnim sporazumom, ki jih je mogoče najti v teh predlogih, v okviru globalne reforme finančnega sektorja. Te bodo koristile financiranju gospodarstva.

1.9 Trenutni predlogi predstavljajo novo, vendar ne zadnjo fazo **reformne finančnega sektorja**, o kateri je bilo po krizi odločeno na **mednarodni ravni**. Za Odbor je pomembno, da **Evropa** pri trenutnih in prihodnjih mednarodnih dejavnostih odigra **vodilno vlogo**. Treba je opredeliti minimalna mednarodna pravila in zaščititi evropske vrednote in interese. V vsakem primeru je treba preprečiti izkrivljanja, ki bi utegnila škoditi evropskim institucijam.

1.10 V zvezi z vplivom na določitev potrebne raznolikosti v okviru evropskega finančnega sektorja, pa Odbor ocenjuje, da se premalo pozornosti namenja majhnim bankam in bankam s preprosto lastniško strukturo. Trenutni predlogi še vedno ne upoštevajo dovolj posebnosti in možnosti tovrstnih ustanov. To zlasti velja za **načelo sorazmernosti**. Namesto trenutnega razdrobljenega in omejenega pristopa bi bil po mnenju Odbora na tem področju potreben bolj strukturiran in poglobljen pristop, kar bi koristilo večjemu številu institucij in področij. Tej vrsti institucij se ne sme naložiti pretiranih zahtev ali bremen.

1.11 Prav tako je v interesu vseh akterjev in zainteresiranih strani, kot tudi regulativnih in nadzornih organov ter ustanov, da si pri izvajanju novih pravil, za katere je sicer treba predvideti ustrezen rok za začetek izvajanja, prizadevajo za **preglednost in pravno varnost**. Da bi se izognili morebitnim negativnim posledicam za financiranje gospodarstva, bi bila zaželeno hitra obravnava prehodnih zakonodajnih ukrepov v zvezi z novim standardom MSRP 9 ⁽²⁾. Poleg tega se mora sektor soočiti s številnimi izzivi, med drugim v zvezi s tehnološkim in digitalnim napredkom, nizkimi obrestnimi merami in vrsto drugih posledic krize.

⁽¹⁾ V angleščini se uporablja izraz *SME supporting factor*.

⁽²⁾ MSRP = mednarodni standard računovodskega poročanja.

Dodatne ugotovitve

1.12 V zvezi s krepitvijo bonitetnega okvira Odbor z zadovoljstvom ugotavlja, da je bilo več pozornosti namenjene regulativnim in nadzornim organom ter možnostim, s katerimi razpolagajo. Pravila in nadzor se dopolnjujejo, pomembno pa je, da oboje odigra svojo vlogo in tako prispeva k večji skladnosti pravil in praks oz. omogoča učinkovit odziv, kadar je to potrebno.

1.13 Kar zadeva okvir za reševanje, je pozitivno, da je skupna sposobnost pokrivanja izgub postala del zahtev glede kapitala in kvalificiranih obveznosti ter da se predvideva usklajen nacionalni prednostni vrstni red za podrejene dolžniške instrumente v insolvenčnem postopku. Vse to prispeva k skladnejši ureditvi in boljši uporabi predpisov na področju pokrivanja izgub.

2. Ozadje ⁽³⁾

2.1 Komisija je 23. novembra 2016 objavila vrsto predlogov v zvezi s spremembo predpisov, ki se nanašajo na banke. Namen predlogov je prenos besedil, pripravljenih na podlagi dela Baselskega odbora za bančni nadzor in Odbora za finančno stabilnost, pri čemer se upoštevajo tudi rezultati poziva k predložitvi dokazov, ki ga je organizirala Komisija, da bi preverila uspešnost in učinkovitost veljavne bančne zakonodaje.

2.2 Namen teh zakonodajnih predlogov ⁽⁴⁾ je spremeniti obstoječo bančno zakonodajo, zlasti:

2.2.1 **uredbo o kapitalskih zahtevah** (CRR) in **direktivo o kapitalskih zahtevah** (CRD) iz leta 2013, ki vsebujeta bonitetne zahteve za kreditne ustanove (banke) in investicijska podjetja ter predpise o upravljanju in nadzoru;

2.2.2 **direktivo o sanaciji in reševanju bank** ter **uredbo o enotnem mehanizmu za reševanje** iz leta 2014, ki vsebujeta pravila za sanacijo in reševanje propadajočih institucij ter vzpostavljata enotni mehanizem za reševanje.

2.3 Novi predlogi imajo več ciljev, med katerimi so predvsem:

2.3.1 večja odpornost evropskih ustanov in večja finančna stabilnost,

2.3.2 boljša posojilna zmožnost bank v podporo gospodarstvu EU in

2.3.3 dodatno pospeševanje vloge bank pri vzpostavljanju globljih in bolj likvidnih kapitalskih trgov EU v podporo oblikovanju unije kapitalskih trgov.

2.3.4 Omenimo lahko tudi, da se izvajajo dejavnosti za bolj izpopolnjeno in širšo uporabo načela sorazmernosti v korist majhnih bank in/ali bank z nezapleteno lastniško strukturo.

2.4 **V grobem lahko ključne elemente** ⁽⁵⁾ predlogov povzamemo tako:

2.4.1 V zvezi s cilji, naštetimi pod točko 2.3.1:

2.4.1.1 vzpostavitev kapitalskih zahtev, ki bolj upoštevajo tveganja, zlasti v zvezi s tržnim tveganjem, tveganjem nasprotne stranke in izpostavljenostmi do centralnih nasprotnih strank;

2.4.1.2 uporaba metodologij, ki natančneje odražajo dejanska tveganja, ki so jim izpostavljene banke;

2.4.1.3 uvedba zavezujočega količnika finančnega vzvoda (LR ⁽⁶⁾) v višini najmanj 3 %, ki bi institucijam preprečil prekomerni finančni vzvod;

⁽³⁾ Pričujoče besedilo med drugim temelji na informacijah o teh predlogih (sporočilih za javnost in informativnem gradivu ipd.), ki jih je objavila Komisija.

⁽⁴⁾ Glej postopek 2016/0360/COD, postopek 2016/0361/COD, postopek 2016/0362/COD in postopek 2016/0364/COD.

⁽⁵⁾ Pri tem seveda ne gre za izčrpen seznam vseh ukrepov.

⁽⁶⁾ Okrajšava angleške različice pojma *liquidity ratio*.

2.4.1.4 vzpostavitev zavezujočega količnika neto stabilnih virov financiranja (NFSR⁽⁷⁾) za odpravljanje prekomernega zanašanja na kratkoročna medbančna posojila in zmanjšanje tveganja, povezanega z dolgoročnim financiranjem;

2.4.1.5 zahteva za globalne sistemsko pomembne institucije⁽⁸⁾ (GSPI⁽⁹⁾) v zvezi z ohranjanjem minimalnih ravni kapitala in drugimi instrumenti, s katerimi se krijejo izgube v primeru reševanja. Ta zahteva, ki je znana tudi kot skupna sposobnost pokrivanja izgub (TLAC⁽¹⁰⁾), je vključena v obstoječi sistem minimalnih zahtev glede kapitala in kvalificiranih obveznosti (MREL⁽¹¹⁾), ki velja za vse banke. Na podlagi te zahteve bo EU, če bo to potrebno, lahko učinkoviteje reševala propadajoče GSPI, pri čemer bo ohranila finančno stabilnost in v čim večji možni meri omejila tveganje za davkoplačevalce. Poleg tega je predvidena tudi uskladitev razvrstitve upnikov, s čimer bi se ustvarili enaki pogoji v primeru reševanja banke s sredstvi upnikov.

2.4.2 V zvezi s cilji, naštetimi pod točko 2.3.2 (in do neke mere tudi pod točko 2.3.4), pa gre za:

2.4.2.1 povečanje zmožnosti bank za kreditiranje malih in srednjih podjetij in financiranje infrastrukturnih projektov;

2.4.2.2 zmanjšanje upravnih bremen za banke z nezapleteno lastniško strukturo in majhne banke v povezavi z vrsto pravil, ki se nanašajo na nagrajevanje, zlasti tiste v zvezi s prenosom in nagrajevanjem v obliki instrumentov, kot so delnice;

2.4.2.3 bolj sorazmerna in manj obremenjujoča pravila, ki jih vsebujeta direktiva o kapitalskih zahtevah in uredba o kapitalskih zahtevah, za majhne banke in banke z nezapleteno lastniško strukturo, saj se nekatere zahteve v zvezi z razkritji, poročanjem in kompleksnimi trgovalnimi knjigami ne zdijo upravičene z vidika skrbne presoje.

2.4.3 Namen ciljev, naštetih pod točko 2.3.3, je:

2.4.3.1 izogniti se nesorazmernim kapitalskim zahtevam za pozicije v trgovalni knjigi, vključno s tistimi, povezanimi z dejavnostmi vzdrževanja trga;

2.4.3.2 zmanjšati stroške izdaje/hrambe določenih instrumentov (kritih obveznic, visoko kakovostnih instrumentov v listinjenju, državnih dolžniških vrednostnih papirjev, izvedenih finančnih instrumentov za namene varovanja pred tveganjem);

2.4.3.3 izogniti se morebitnim odvratilnim dejavnikom za institucije, ki delujejo kot posredniki za stranke v zvezi s posli, za katere kliring opravljajo centralne nasprotne stranke.

3. Ugotovitve in pripombe

3.1 Splošne ugotovitve

3.1.1 Te predloge je treba sprejeti brez najmanjšega dvoma, saj pomenijo nadaljnje dopolnjevanje in izpopolnjevanje dela na področju reforme finančnega sektorja, ki je bilo opravljeno po izbruhu krize. Poleg tega predlogi upoštevajo dejstvo, da bodo evropske banke tudi v prihodnje imele pomembno vlogo v družbi, zlasti pri financiranju gospodarstva. Banke imajo na kapitalskih trgih kot posrednik zelo pomembno vlogo, prav tako pa bodo bančna posojila še najprej najpomembnejši vir financiranja v Evropi za gospodinjstva in podjetja, zlasti mala in srednja podjetja, ki se ga ne sme ogroziti.

3.1.2 Odbor se v prvi vrsti izreka o celostni integrirani viziji, ki je prevladala pri oblikovanju teh predlogov, pri čemer so bili upoštevani tudi različni pomembni družbeni cilji in zelene spremembe. Ena največjih prednosti teh predlogov je, da si za to dejansko prizadevajo, ne da bi obenem ogrozili temeljna načela. Eno namreč ne sme ogroziti drugega in obratno.

3.1.3 V težavnem političnem, družbenem in gospodarskem kontekstu ter glede na številne pomembne izzive, s katerimi se soočamo, predstavlja povezovanje in usklajevanje cele vrste pomembnih ciljev z različnih ravni resnični potencial za napredek na različnih področjih, kar utira pot k bolj trajnostni in skupni evropski prihodnosti. Takšen uravnotežen pristop prispeva tudi k ponovni vzpostavitvi zaupanja.

⁽⁷⁾ Okrajšava angleške različice pojma *net stable funding ratio*.

⁽⁸⁾ Trenutno bi ta ukrep veljal za 13 evropskih bančnih skupin.

⁽⁹⁾ V angleščini se uporablja okrajšava G-SIIs za *global systemically important institutions* (v uredbi CRR se uporablja termin globalno sistemsko pomembne banke, GSPB) (v angleščini: G-SIBs, *global systemically important banks*).

⁽¹⁰⁾ Okrajšava angleške različice pojma *total loss absorption capacity*.

⁽¹¹⁾ Okrajšava angleške različice pojma *minimum requirement for eligible liabilities and own funds*. V slovenskem jeziku govorimo o minimalnih zahtevah glede kapitala in kvalificiranih obveznostih.

3.1.4 Odbor je tudi zadovoljen, da so bili upoštevani rezultati poziva k predložitvi dokazov⁽¹²⁾, saj je to po eni strani pripomoglo k bolj usklajenemu pristopu in udeležbi vseh zainteresiranih strani, po drugi strani pa k bolj prefinjenemu in raznolikemu pristopu v okviru zadanih ciljev.

3.1.5 Odporen bančni sistem, ki ima na voljo dovolj kapitala, se zdi Odboru ključnega pomena, saj je to po njegovem mnenju predpogoj in osnova za ohranjanje finančne stabilnosti.

3.1.6 Enako pomembni so ukrepi za podporo gospodarstvu in njegovemu učinkovitemu financiranju, tako da se v čim večji možni meri podpre gospodarska rast in ustvarjanje novih delovnih mest.

3.1.7 S tem, ko prispevajo k zmanjševanju tveganj, ti predlogi tudi ustvarjajo pogoje za oblikovanje bančne unije⁽¹³⁾ in so v očeh Odbora eden ključnih elementov, ki omogoča napredek pri vzpostavljanju njenega tretjega stebra, tj. evropskega sistema za zjamčene vloge. Bančna unija tvori enega od temeljnih stebrov EMU. Treba si je prizadevati za njeno hitro uresničitev. Ti predlogi prav tako prispevajo k izgradnji unije kapitalskih trgov⁽¹⁴⁾, kar predstavlja njihovo dodatno dodano vrednost.

3.1.8 Ti predlogi pomenijo nov korak na poti k ponovni vzpostavitvi zaupanja v finančni sektor in banke, ki pa zagotovo ni zadnji. Odbor upa, da bodo tudi prihodnji koraki potekali v enakem duhu. To zlasti velja za vprašanja, o katerih se med drugim razpravlja⁽¹⁵⁾ tudi v okviru dokončnega oblikovanja okvira Basel III⁽¹⁶⁾, rezultati pa naj bi bili znani v razmeroma kratkem času. V vsakem primeru je pomembno, da se tveganje v sektorju zmanjša, ne da bi ukrepi nesorazmerno prizadeli evropski bančni sektor.

3.1.9 Prav tako se zdi pomembno upoštevati mednarodni kontekst, zlasti ker se je izkazalo, da so si neevropski partnerji nekatere dogovore v zvezi z mednarodno reformo finančnega sektorja razlagali drugače in/ali manj strogo. Obširnega programa reform, sprejetega po finančni krizi v okviru G20, se ne sme ogroziti, prav tako pa se ne sme dovoliti, da bi na svetovni ravni prišlo do prevelikih razlik ali razdrobljenosti na škodo ustanov s sedežem v EU.

3.1.10 Zelo pomembno je, da ti predlogi finančnemu sektorju in akterjem zagotovijo zadostno mero jasnosti in varnosti. Ustrezno nagrajen in raznolik sektor, ki deluje v poenotenem evropskem prostoru, mora imeti možnost, da se sooči tudi z drugimi izzivi, kot so tehnološki in digitalni napredek, nizke obrestne mere ter številni drugi problemi, ki so se pojavili po krizi, kot so slaba posojila⁽¹⁷⁾ v nekaterih državah.

3.1.11 Na koncu Odbor ponavlja svoje že znano stališče, in sicer da je treba upoštevati in ustrezno urediti tudi bančne sisteme v senci. Da bi dosegli večjo finančno stabilnost, je treba tudi morebitna tveganja teh sistemov ustrezno spremljati in nadzorovati. Prav tako je treba za vse prisotne na finančnem trgu ustvariti enake pogoje.

3.2 Bonitetni okvir in z njim povezani predlagani ukrepi

3.2.1 Odbor je zadovoljen s pozornostjo, ki se namenja bonitetnemu okviru, kot tudi njegovemu nadaljnjemu razvoju in krepitvi z različnimi količniki in drugimi ukrepi, ki jih predvidevajo trenutni predlogi. Odbor jih je pripravljen podpreti, zlasti sedaj, ko so bili ustrezno niansirani in ko je zagotovljeno, da ne bodo po nepotrebnem ovirali financiranja gospodarstva.

3.2.2 Odbor pozdravlja dejstvo, da se v tem okolju več pozornosti namenja vlogi regulativnih in nadzornih organov, in pripravljenost, da sem jim omogočijo dodatne možnosti in da se zagotovi večja usklajenosti pravil in praks. To je pomembno ne le zato, da se odpravijo velike razlike pri obravnavi bank, temveč tudi z vidika širše uporabe načela sorazmernosti.

⁽¹²⁾ COM(2016) 855 final.

⁽¹³⁾ UL C 177, 18.5.2016, str. 21.

⁽¹⁴⁾ UL C 133, 14.4.2016, str. 17.

⁽¹⁵⁾ Med drugim gre za dejavnosti v povezavi z operativnimi in kreditnimi tveganji, kot tudi za interne modele bank. Med druga odprta vprašanja okvira Basel spada vzpostavitev standardov z zvezi s tveganji državnih posojiljemalcev, čemur je tudi treba nameniti pozornost na mednarodni in evropski ravni.

⁽¹⁶⁾ Znan tudi kot ukrepi Basel IV.

⁽¹⁷⁾ UL C 133, 14.4.2016, str. 17.

3.3 Okvir za reševanje

3.3.1 V skladu s svojimi predhodnimi mnenji je Odbor zadovoljen, da je v predloge vključena tudi problematika „prevelik, da bi propadel“. Uvedba skupne sposobnosti pokrivanja izgub za evropske globalne sistemsko pomembne institucije (GSPI) v okviru zahtev glede kapitala in kvalificiranih obveznosti s splošnim ⁽¹⁸⁾ in specifičnim delom ⁽¹⁹⁾ hkrati omogoča usklajen in po meri oblikovan pristop.

3.3.2 Vendar je treba iti še dlje. Kot že rečeno ⁽²⁰⁾, je treba tudi v prihodnjih letih prednostno obravnavati teme, kot so uporaba celotnega sporazuma Basel III, Odbor za finančno stabilnost ter reševanje bank, ki so „prevelike, da bi propadle“, v skladu z mednarodnimi sporazumi (G-20). Krepitev stabilnosti in odpornosti finančnega sektorja mora ostati glavni cilj, kar bo preprečilo, da bi se za reševanje bank tudi v prihodnje morali zateči k uporabi javnih sredstev. Poleg tega je treba nadalje proučiti, kako zmanjšati visoko raven javnega dolga, ki je v rokah bank, da bi olajšali uporabo mehanizma za reševanje ⁽²¹⁾. To bi pripomoglo tudi k popolnemu uresničenju bančne unije ⁽²²⁾.

3.3.3 Odbor še posebej pozdravlja predlog Komisije, v skladu s katerim bi v okviru uporabe režima za reševanje s sredstvi upnikov vzpostavili novo skupino sredstev, s čimer bi prispevali k večji usklajenosti razvrstitve upnikov in tako ustvarili enake pogoje za različne države članice ⁽²³⁾.

3.4 Ukrepi za boljše financiranje realnega gospodarstva, zlasti malih in srednjih podjetij

3.4.1 Prav tako je zelo pozitivno to, da so se različni načrtovani ukrepi preučili z vidika vpliva, ki ga imajo na financiranje realnega gospodarstva, in da je bilo storjeno vse potrebno za izboljšanje posojilne zmožnosti bank.

3.4.2 Odbor še posebej pozdravlja dejstvo, da je bilo veliko pozornosti namenjene kreditiranju malih in srednjih podjetij, ki so in bodo ostala temelj evropskega gospodarstva. Tovrstna podjetja vlagajo in ustvarjajo delovna mesta.

3.4.3 To velja zlasti za krepitev in širitev faktorja za podporo malim in srednjim podjetjem. Odbor vztraja, da je treba preučiti, ali bi bilo faktor mogoče uporabljati še širše, v prid čim večjega števila posojil ter malih in srednjih podjetij. Odbor prav tako poziva Komisijo k dodatnim prizadevanjem za okrepitev gospodarstev držav članic, ki so zaradi finančne krize najbolj oslabljeni.

3.4.4 Odbor prav tako meni, da so podobna prizadevanja potrebna v korist socialne ekonomije in akterjev, ki so dejavni na tem področju. Zlasti bi lahko oblikovali „faktor za podporo socialnim podjetjem“.

3.5 Nadaljnja izgradnja unije kapitalskih trgov

3.5.1 Čeprav ne gre za njihov najpomembnejši element, Odbor pozdravlja pozornost, ki jo predlogi namenjajo nadaljnji izgradnji unije kapitalskih trgov.

3.5.2 V skladu s svojimi predhodnimi mnenji ⁽²⁴⁾ na tem področju Odbor meni, da mora zakonodajni in nadzorni okvir nuditi vse možnosti za razvoj močnih plati kapitalskih trgov in imeti pod nadzorom šibke, kot so nepotrebna ali prekomerna tveganja. Novi sistem mora biti odporen na negativne posledice morebitnih novih kriz. Za to je obenem potrebne več konvergence in sodelovanja na področju mikro- in makrobonitetnega nadzora, tako na evropski kot tudi na nacionalni ravni.

3.6 Sorazmernost in znižanje upravnih stroškov

3.6.1 Odbor ponovno poudarja, da je obstoj raznolikega bančnega okolja izjemno pomemben ⁽²⁵⁾. To namreč ne koristi samo stabilnosti, ampak tudi omogoča, da se na najboljši možen način zadosti potrebam vseh, pa naj gre za varčevalce, investitorje, potrošnike ali podjetnike.

⁽¹⁸⁾ Znan tudi kot *Pillar 1 MREL requirement*.

⁽¹⁹⁾ Znan tudi kot *Pillar 2 MREL add-on requirement*.

⁽²⁰⁾ UL C 451, 16.12.2014, str. 10.

⁽²¹⁾ Glej tudi https://ec.europa.eu/epsc/publications/five-presidents-report-series/further-risk-reduction-banking-union_en.

⁽²²⁾ UL C 271, 19.9.2013, str. 8.

⁽²³⁾ Glej mnenje EESO ECO/429 Akcijski načrt za unijo kapitalskih trgov. Še neobjavljeno.

⁽²⁴⁾ UL C 133, 14.4.2016, str. 17.

⁽²⁵⁾ UL C 251, 31.7.2015, str. 7.

3.6.2 Odbor še posebej pozdravlja dejstvo, da je načelo sorazmernosti, ki ga je v preteklosti izpostavil kot največjo težavo za majhne banke in banke z nezapleteno lastniško strukturo ⁽²⁶⁾, predmet določenega števila predlogov, ki so zajeti v sedanjih predlogih.

3.6.3 Odbor je mnenja, da se stanju teh bank namenja premalo pozornosti. Trenutni predlogi v nezadostni meri upoštevajo posebnosti in možnosti tovrstnih ustanov.

3.6.4 Namesto trenutnega razdrobljenega in omejenega pristopa je po mnenju Odbora nujno uvesti bolj strukturiran in poglobljen pristop k načelu sorazmernosti.

3.6.5 Rečeno konkretnije se načelo sorazmernosti ne bi smelo opirati zgolj na velikost zadevnih institucij, temveč upoštevati tudi naslednje vidike: i) posebnosti različnih poslovnih modelov, ii) različne institucionalne oblike teh bank in iii) specifične cilje, za katere si prizadevajo različne finančne institucije, dejavne na trgu.

3.6.6 Tem institucijam se ne sme naložiti pretiranih zahtev ali bremen. Po drugi strani je potrebna večja prožnost v zvezi z določenimi posebnimi vidiki, kot na primer pri obveznosti poročanja. Dodatne določbe za zmanjšanje njihovih upravnih bremen bi bilo treba skrbno preučiti.

3.6.7 Prav tako je treba za vse tovrstne ustanove, ne glede na njihovo pravno obliko, ustvariti enake pogoje.

3.6.8 Na splošno se Odbor zavzema za to, da bi se, skladno s predlaganimi načeli in pod pogojem, da imajo regulativni in nadzorni organi po potrebi možnost hitro in ustrezno ukrepati, načelo sorazmernosti uporabljalo čim širše, tako v smislu števila ustanov, ki bi se nanj lahko sklicevale, kot v smislu področij in zadev, kjer se uporablja.

4. Posebne ugotovitve

4.1 Glede na to, da je dejanska in zadovoljiva izvedba predlaganih ukrepov zelo pomembna, je nujno, da se finančnim ustanovam da na razpolago dovolj časa za izvajanje novih predpisov. Zato mora Evropski bančni organ kar se da hitro določiti tako tehnične kot izvedbene standarde, predvideno obdobje izvajanja pa lahko začne teči šele, ko ti organi zaključijo vse dejavnosti v zvezi z omenjeno ureditvijo.

4.2 Da bi se izognili morebitnim negativnim posledicam novega standarda MSRP 9 ⁽²⁷⁾ za financiranje realnega gospodarstva in jih nevtralizirali, EESO predlaga hitro obravnavo prehodnih zakonodajnih ukrepov v zvezi s tem novim mednarodnim računovodskim standardom.

V Bruslju, 30. marca 2017

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Georges DASSIS

⁽²⁶⁾ UL C 251, 31.7.2015, str. 7.

⁽²⁷⁾ Uredba Komisije (EU) 2016/2067 z dne 22. novembra 2016 o spremembi Uredbe (ES) št. 1126/2008 o sprejetju nekaterih mednarodnih računovodskih standardov v skladu z Uredbo (ES) št. 1606/2002 Evropskega parlamenta in Sveta glede Mednarodnega standarda računovodskega poročanja 9 (UL L 323, 29.11.2016, str. 1).

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Poziv k predložitvi dokazov: regulativni okvir EU za finančne storitve

(COM(2016) 855 final)

(2017/C 209/07)

Poročevalka: **Milena ANGELOVA**

Zaprosilo	Komisija, 23.11. 2016
Pravna podlaga	člen 304 Pogodbe o delovanju Evropske unije
Pristojnost	strokovna skupina za ekonomsko in monetarno unijo ter ekonomsko in socialno kohezijo
Datum sprejetja mnenja strokovne skupine	8. 3. 2017
Datum sprejetja mnenja na plenarnem zasedanju	29. 3. 2017
Plenarno zasedanje št.	524
Rezultat glasovanja (za/proti/vzdržani)	226/4/5

1. Sklepi in priporočila

1.1 Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) pozdravlja prvi poziv k predložitvi dokazov, ki je inovativno, informativno in uporabno orodje za ocenjevanje vpliva zakonodajnih pobud na ravni EU, ter upa, da bo v prihodnje postal običajna praksa.

1.2 EESO podpira sklep poziva k predložitvi dokazov, v katerem je izpostavljeno, da na splošno temeljnih načel nedavnih finančnih reform ni mogoče izpodbijati ter da so nova pravila povečala stabilnost in odpornost finančnega sistema. Poudarja, da je regulativni okvir EU za finančne storitve pomemben za pospešitev dokončnega oblikovanja unije kapitalskih trgov.

1.3 Kar zadeva sorazmernost, EESO pozdravlja pristop umeščanja reforme v okvir širšega cilja, ki je bolje uravnovežiti cilja finančne stabilnosti in rasti. Poziva države članice, naj pri prenosu pravil EU ne nalagajo nepotrebnih bremen in omejitev. Zakonodajalca EU in nacionalne zakonodajalce opozarja, da je treba načrtovati razumne roke za začetek veljavnosti in uporabe nove zakonodaje, da bi vsem deležnikom omogočili, da se prilagodijo.

1.4 EESO priporoča, da se – zlasti pri regulativnem okviru za finančne storitve – vidiki prenosa, glede katerih imajo države članice diskrecijsko pravico, natančno spremljajo in da se vzpostavi ustrezen nadzor nad izvajanjem, da bi zagotovili enake konkurenčne pogoje in spodbujali nadaljnji razvoj unije kapitalskih trgov.

1.5 EESO se strinja, da je treba posebno pozornost nameniti bankam, saj zagotavljajo pomembne storitve splošnega pomena za vse prebivalstvo ter so glavni vir financiranja malih in srednjih podjetij. V finančnem sistemu EU prevladujejo univerzalne banke, kar zelo otežuje delo zakonodajalcev, saj morata biti svoboda gospodarske pobude in prevzemanje tveganja v tem sektorju vedno zelo skrbno uravnovežena zaradi potrebe po stabilnosti.

1.6 EESO zato poziva evropske nosilce odločanja, naj pospešijo strukturne reforme bančnega sektorja EU, vključno z iskanjem rešitve za ta vidik zakonodajnega predloga Komisije⁽¹⁾, ki je trenutno obstal v postopku soodločanja. EESO opozarja, da zakonodaja ni vedno najprimernejši politični odziv, zato Komisijo poziva, naj se odloči za nezakonodajne in tržno naravnane rešitve, kadar je to mogoče.

⁽¹⁾ Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o strukturnih ukrepih za povečanje odpornosti kreditnih institucij v EU (COM(2014) 43 final).

2. Splošne ugotovitve

2.1 EESO pozdravlja prizadevanja Evropske komisije, ki poziva k predložitvi dokazov pred predstavitvijo regulativnih predlogov na področju finančnih storitev, in priporoča, naj to postane običajna praksa v zakonodajnem postopku. Ta pristop se uporablja prvič, pri čemer EESO meni, da ga je treba obravnavati kot dobro prakso, ki jo je treba v prihodnje upoštevati. EESO pozdravlja tudi dejstvo, da je ta pristop odločno podprl tudi Evropski parlament ⁽²⁾.

2.2 EESO ceni dejstvo, da je Komisija s pozivom k predložitvi dokazov izboljšala svojo metodologijo urejanja, saj upošteva celotno ureditev finančnih storitev in ocenjuje medsebojne učinke posameznih delov zakonodaje. Komisijo poziva, naj preuči možnost širše uporabe tega pristopa pri svojih prihodnjih zakonodajnih pobudah. Takšen pristop je skladen s programom REFIT ⁽³⁾ in agendo za boljše pravno urejanje ⁽⁴⁾.

2.3 EESO pozdravlja prizadevanja Komisije v zvezi z vlogo zakonodajalcev pri ustvarjanju ustrezne podlage za razvoj bančnega sektorja (in širše finančnega sektorja), da bi ta lahko opravljal svoje pomembne in nenadomestljive funkcije pri podpori trajnostne gospodarske rasti ter ustvarjanju novih delovnih mest.

2.4 Da bi lahko dejansko izhajali iz dosedanjih dosežkov in da ne bi izgubili zagona, EESO spodbuja Komisijo, naj dodatno in poglobljeno analizira zbrane primere neskladnosti, prekrivanja in nenamernih medsebojnih učinkov različnih zakonodajnih aktov.

2.5 EESO glede na nujnost potrebe po ponovni vzpostavitvi in spodbujanju rasti v EU podpira ukrepe za doseganje bonitetnih ciljev na rasti prijaznejši način. Bančno posojilo je še vedno glavni vir financiranja za veliko večino podjetij v EU, zlasti za mala in srednja podjetja, zato bi morala biti pri oblikovanju novih pravil glavna prednostna naloga odprava ovir za pretok kapitala v gospodarstvo.

2.6 Kar zadeva sorazmernost, EESO pozdravlja pristop umeščanja reforme v okvir širšega cilja, ki je bolje uravnovežiti cilja finančne stabilnosti in rasti. EESO poudarja, da si je treba prizadevati za zagotovitev, da se to načelo upošteva tudi na ravni držav članic ter da države članice pri prenosu pravil EU ne nalagajo nepotrebnih bremen in omejitev. To prizadevanje je skladno s prizadevanji za odpravo bremen, ki izhajajo iz podvajanja in nedoslednosti med različnimi zahtevami. Potrebo po usklajenosti je treba uravnovežiti s potrebo po priznanju raznolikosti, zagotovitvi sorazmerne ureditve in spodbujanju primerne uporabe diskrecijske pravice.

2.7 EESO poziva Komisijo, naj pri pripravi predlogov direktiv upošteva dejstvo, da države članice direktive prenašajo različno. Nekatere države jih prenesejo preveč strogo in dobesedno, s čimer onemogočijo zaželeno prožnost direktive, pogosto pa tudi določijo strožje pogoje za svojo domačo industrijo kot za druge države. Druge države uveljavljajo diskrecijsko pravico, vendar premalo upoštevajo duh zadevne zakonodaje. To povzroča neenake konkurenčne pogoje, zato izničuje enega glavnih namenov zakonodaje. EESO zato predlaga, da se zelo natančno spremlja razlike pri prenašanju in se nadzira, kako se zakonodaja izvaja.

2.8 EESO načeloma podpira nadaljnje ukrepe, ki jih je Komisija predlagala v svojem sporočilu ⁽⁵⁾, in Komisijo poziva, naj predloži ustrezne zakonodajne akte, ko bodo pripravljene, da omogoči obsežna posvetovanja z deležniki v ustreznih sektorjih.

⁽²⁾ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=P8-TA-2016-0006&language=SL>.

⁽³⁾ http://ec.europa.eu/info/law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/refit-making-eu-law-simpler-and-less_sl.

⁽⁴⁾ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: *Boljše pravno urejanje za boljše rezultate – agenda EU*, COM(2015) 215 final.

⁽⁵⁾ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: *Poziv k predložitvi dokazov – Regulativni okvir EU za finančne storitve*, COM(2016) 855 final.

2.9 Komisija bi morala v okviru dodatnega spremljanja upoštevati dejstvo, da so roki za prenos na področju finančnih storitev v mnogih primerih povezani s sprejetjem okvirne zakonodaje (prva stopnja). Potrebni so tudi natančni podatki o podrobnih izvedbenih ukrepih (druga stopnja), da se omogoči pravilno izvajanje. Roki za prenos, ki so povezani s prvo stopnjo zakonodaje, so torej pogosto prekratki. Zaradi tega morajo biti roki za prenos povezani s sprejetjem končnih podrobnih izvedbenih ukrepov (druga stopnja). EESO pozdravlja dejstvo, da Komisija in države članice pripravljajo skupni časovni načrt za prenos, ter izraža željo, da bi to pripravo pozorno spremljal.

3. Splošne pripombe glede nadaljnjih ukrepov

3.1 Zmanjšanje nepotrebnih regulativnih omejitev pri financiranju gospodarstva

3.1.1 EESO pozdravlja predlagane prilagoditve na ključnih področjih uredbe o kapitalskih zahtevah (sveženj CRR 2), da bi zaščitili zmožnost bank za financiranje gospodarstva ⁽⁶⁾.

3.1.1.1 EESO meni, da je zamisel o prilagajanju količnika finančnega vzvoda z namenom upoštevati raznolikost finančnega sektorja EU ter zaščititi dostop do kliringa in javnih sredstev za financiranja razvoja zelo primerna.

3.1.1.2 EESO pozdravlja predlog za postopno uvajanje količnika neto stabilnih virov financiranja in njegovo izpopolnitev, da se zagotovi ustrezno delovanje dejavnosti za financiranje trgovine, trgov izvedenih finančnih instrumentov in trgov repo poslov v EU.

3.1.2 Mala in srednja podjetja po vsej Evropi bančna posojila še vedno vidijo kot svoj primarni vir financiranja ⁽⁷⁾. EESO pozdravlja namero Komisije, da razširi faktor za podporo MSP na posojila, ki presegajo 1,5 milijona EUR ⁽⁸⁾. Obenem Komisijo poziva, naj posebno pozornost nameni oceni, ali je bančno financiranje zadostno, in sprejme ukrepe za bolj učinkovito usmerjanje bančnega financiranja, ki bi izpolnilo posebne potrebe malih in srednjih podjetij glede na njihove različne profile tveganja, stopnje razvoja, lokacijo industrije itd. Predlaga tudi, naj Komisija preuči možnost uporabe faktorja za podporo MSP tudi za morebitne povečane kapitalske zahteve v primerih proticikličnih ali sistemskih tveganj, saj bi bilo sicer lahko posojanje MSP omejeno.

3.1.3 EESO pozdravlja precejšnje zmanjšanje davčnih spodbud, da bi okrepili gospodarsko odpornost in izboljšali razporeditev kapitala, saj bo lastniški kapital postal privlačnejši za izdajatelje in vlagatelje.

3.1.4 EESO v zvezi z oblikovanjem unije kapitalskih trgov ⁽⁹⁾ poudarja, da morajo imeti podjetja dostop do različnih vrst trgov po vsej EU ob upoštevanju njihove velikosti, obsega delovanja in posebnih značilnosti.

3.1.5 Regulativni okvir EU za finančne storitve je nujno potrebna priložnost za boljše obvladovanje potrebe po raznoliki izbiri za vlagatelje in potrošnike ter za ustvarjanje okolja, ki bo spodbudilo inovacije pri finančnih produktih.

3.2 Povečanje sorazmernosti pravil brez ogrožanja bonitetnih ciljev

3.2.1 EESO poudarja, da si je treba korak za korakom prizadevati za dokončanje bančne unije, in ugotavlja, da je zato potrebno celovito in pravočasno izvajanje zakonodaje.

3.2.2 EESO poziva Komisijo, naj si še naprej prizadeva za dokončanje uredbe o strukturi reformi bank. Poudarja, da je treba racionalizirati vsebino in pogostost zahtev glede poročanja ter ugotoviti, kateri podatki so dejansko potrebni, uskladiti predloge in zagotoviti poenostavitve ter predvideti izjeme za mala in srednja podjetja, kadar koli je to mogoče.

⁽⁶⁾ COM(2016) 850 final.

⁽⁷⁾ Informativno poročilo EESO o dostopu malih in srednje velikih podjetij (MSP) ter podjetij s srednje veliko tržno kapitalizacijo do financiranja v obdobju 2014–2020: priložnosti in izzivi.

⁽⁸⁾ Uredba o kapitalskih zahtevah (CCR), člen 501 UL L 176, 27.6.2013, str. 1.

⁽⁹⁾ UL C 383, 17.11.2015, str. 64.

3.2.3 EESO poziva Komisijo, naj pri pregledu uredbe EMIR (uredbe o infrastrukturi evropskega trga) preuči morebitni učinek zniževanja kakovosti zavarovanja, ki ga sprejemajo centralne nasprotne stranke, na njihovo odpornost in razmisli, ali bi lahko bili nekateri udeleženci na trgu, kot so pokojninski skladi, trajno izvzeti iz centralnega kliringa, če bi njihovo sodelovanje zmanjševalo stabilnost finančnega sistema kot celote zaradi sprejemanja alternativnega zavarovanja, ki ni v obliki denarnih sredstev.

3.2.4 EESO v skladu z načelom sorazmernosti predlaga:

- da bi bile manjše banke in druge manjše finančne institucije do določenega praga na splošno oproščene nekaterih zahtev glede poročanja, namesto da bi preprosto zmanjšali pogostost zahtevanih poročil. V nasprotnem primeru lahko regulativni stroški manjših institucij povzročijo izkrivljanje trga, saj bi imele določene organizacijske oblike in velika podjetja prednost,
- manjše banke in, bolj splošno, manjše finančne institucije ne smejo biti preobremenjene z upravnimi zahtevami, dokler upošteva določene standarde. Te standarde je treba strogo nadzorovati, sicer bo prišlo do izgube zaupanja.

3.3 Zmanjšanje nepotrebnih regulativnih bremen

3.3.1 EESO je trdno prepričan, da bi moralo uspešno dokončanje unije kapitalskih trgov omogočiti podjetjem v EU vseh velikosti ter v vseh sektorjih in fazah življenjskega cikla dostop do kapitalskega trga EU, ki bo uporabniku prijazen, preprost in cenovno ugoden. Poleg tega upa, da bo direktiva o prospektu, ki bi morala spodbujati kotiranje na borzi, zlasti malih in srednjih podjetij, ter bo ustvarila ugodnejšo ureditev za zbiranje sredstev, dopolnjena z učinkovitim zakonodajnim aktom druge stopnje.

3.3.2 EESO priznava, da so nacionalni nadzorniki bolj obveščeni o lokalnih značilnostih trga, vendar opozarja, da to nikakor ne bi smel biti izgovor za pretirano zakonodajno urejanje, zahteve na nacionalni ravni pa ne bi smele biti strožje od zakonskih določb EU.

3.3.3 EESO izraža zaskrbljenost zaradi vse bolj zapletene zakonodaje, ki se odraža v večji količini, nadrobnosti in številnih slojih predpisov ter nadzoru na vseh ravneh – mednarodni, evropski in nacionalni. Sicer priznava, da so finančni trgi zelo zapleteni in da zato zahtevajo tudi bolj zapleteno zakonsko ureditev, vendar opozarja, da bi to lahko negativno vplivalo na naložbe. EESO meni, da zakonodaja ni vedno najprimernejši politični odziv, zato Komisijo poziva, naj se odloči za nezakonodajne in tržno naravnane rešitve, kadar je to mogoče.

3.4 Večja doslednost in usmerjenost regulativnega okvira v prihodnost

3.4.1 EESO se zavzema za regulativni pristop, ki temelji na analizi tveganja in pri katerem se za enako tveganje uporabljajo enaka pravila. V zvezi s tem poudarja koristi razpršitve sredstev tako z vidika razreda kot izvora sredstev, saj omogoča boljšo razpršitev tveganj in primeren odziv na potrebe vlagateljev.

3.4.2 EESO opozarja na potrebo po hitrem izvajanju pobud na ravni EU z namenom spodbuditi obsežnejše in boljše finančno izobraževanje⁽¹⁰⁾, ki bi moralo upoštevati posebne potrebe vsake države članice. Posebno pozornost je treba nameniti malim in srednjim podjetjem, tudi temu, kako bolje izkoristiti priložnosti, ki jih ponujajo kapitalski trgi.

3.4.3 Posredniki, zlasti poslovna združenja, imajo zelo pomembno vlogo pri usmerjanju finančnih sredstev v realni sektor in dobro razvite lokalne ekosisteme.

3.4.4 EESO skladno s sklepi iz prejšnjega mnenja⁽¹¹⁾ poudarja, da je bilo posvetovanje o maloprodajnih finančnih storitvah preširoko zasnovano, zato predlaga bolj usmerjen pristop predvidenega akcijskega načrta za maloprodajne finančne storitve, da bi dosegli oprijemljivejše rezultate. Poleg tega meni, da je treba pri pripravi tega akcijskega načrta močno poudariti varstvo potrošnikov.

⁽¹⁰⁾ UL C 318, 29.10.2011, str. 24.

⁽¹¹⁾ UL C 264, 20.7.2016, str. 35.

3.4.5 EESO v celoti podpira prednostno upoštevanje tehnološkega razvoja pri pripravi prihodnjih predpisov. Vendar pa poziva Komisijo, naj bo pri tem prizadevanju tudi previdna glede ogrožanja kibernetne varnosti. Poudarja, da bi moral biti celostni pristop k dokončanju unije kapitalskih trgov osredotočen na razvoj enotnega digitalnega trga ter sedanje reforme na področju prava družb in upravljanja podjetij.

3.4.6 EESO predlaga, da se v nadaljnje ukrepe vključi dodatna revizija direktive o preglednosti, pri čemer naj bo poudarek na obveščanju o večjih lastniških deležih. To obveščanje se razlikuje med državami članicami in celo med podjetji, ki kotirajo na borzi. Te razlike za vlagatelje predstavljajo nepotrebno breme in jih je treba preprečiti s popolno uskladitvijo, saj ovirajo razvoj unije kapitalskih trgov.

3.4.7 Bolj splošno čezmejne naložbe ovira to, da morajo vlagatelji upoštevati 28 ločenih regulativnih sistemov, ko vlagajo v podjetja, ki kotirajo na borzi in imajo sedež v eni od 28 držav članic. Podrobne uredbe – namesto direktiv – bi predstavljale pomemben korak k ustvarjanju unije kapitalskih trgov. Uredbe bi bilo treba dopolniti z evropskim nadzorom in uveljavljanjem.

4. Naslednji koraki

4.1 EESO spodbuja polno vključitev držav članic, ki niso v euroobmočju, v bančno unijo.

4.2 EESO skladno s sklepi iz svojega nedavnega mnenja⁽¹²⁾ poudarja, da je treba pregled direktive o prospektu usmeriti na zmanjševanje stroškov ter poenostavitev postopkov za mala in srednja podjetja, hkrati pa najti pravo ravnotežje v smislu varstva vlagateljev. Poudarja, da bi morali ocena učinka ter analiza stroškov in koristi vključevati natančne ocene učinka ukrepov druge stopnje, ki so bistven del finančnega regulativnega okvira EU.

4.3 EESO poziva Komisijo in ustrezne nadzorne organe, naj obravnavajo medsebojne učinke mednarodnih standardov računovodskega poročanja in bonitetnih zahtev ter preverijo vpliv davčnega knjigovodstva na lastna sredstva.

4.4 EESO hkrati Komisijo opozarja na dejstvo, da se včasih predpisi zelo pogosto spreminjajo, kar ustvarja zmedo ter institucijam in posameznikom otežuje ali celo onemogoča skladnost. Potreben je ustrezen časovni okvir za prilagoditev postopkov in obrazcev, zato bi morala Komisija pred uvedbo novih sprememb omogočiti časovni zamik.

4.5 Komisija mora zagotoviti, da bo na voljo dovolj časa za pravilno izvajanje zakonodaje na nacionalni ravni, tudi ko v postopku priprave zakonodaje druge stopnje potekajo posvetovanja z evropskimi nadzornim organom. V nasprotnem primeru je treba roke za izvajanje podaljšati (kot v primeru paketnih naložbenih produktov za male vlagatelje) ali pa, v najslabšem primeru, podjetja in njihovi zaposleni ne bodo imeli dovolj časa, da se seznanijo z novo zakonodajo, preden jo bodo morali začeti upoštevati.

4.6 EESO je trdno prepričan, da je poleg regulativnih prizadevanj potrebna sprememba kulture in vedenja v finančnem sektorju, zato poziva vse deležnike, naj si nenehno prizadevajo za doseganje večje skladnosti s predpisi, bolj odzivno in pregledno upravljanje ter dolgoročnejšo usmeritev vseh udeležencev na trgu.

4.7 Kar zadeva spodbujanje konkurence na visoko koncentriranem trgu, je EESO naklonjen vključitvi dodatnih bonitetnih ocenjevalcev. To bi moralo prispevati tudi k zmanjšanju pretiranih stroškov malih in srednjih podjetij pri pridobivanju zunanje bonitetne ocene, zato EESO poziva Komisijo, naj nadalje preuči možnosti za primerljivo in cenovno ugodno ocenjevanje bonitete malih in srednjih podjetij.

4.8 Da bi zagotovili hitro in učinkovito izvajanje v skladu s prednostnimi nalogami iz delovnega programa Komisije za leto 2017⁽¹³⁾, EESO priporoča, naj se sprejmejo ukrepi, ki bodo zagotovili, da države članice v celoti upoštevajo roke za prenos direktiv in poskrbijo za dosledno izvajanje direktiv.

⁽¹²⁾ UL C 177, 18.5.2016, str. 9.

⁽¹³⁾ COM(2016) 710 final.

4.9 EESO skladno s pobudo za boljšo pripravo zakonodaje poziva Komisijo, naj omogoči zgodnjo vključitev vseh ustreznih deležnikov, vključno s strokovnimi skupinami in posvetovalnimi organi, da se z odražanjem raznolikosti deležnikov zagotovi uravnoteženo sodelovanje pri posvetovanjih.

V Bruslju, 29. marca 2017

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Georges DASSIS

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora**Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o ustanovitvi Evropske fundacije za izboljšanje življenjskih in delovnih razmer (Eurofound) in razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 1365/75 Sveta***(COM(2016) 531 final – 2016/0256 (COD))***Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o ustanovitvi Evropskega centra za razvoj poklicnega usposabljanja (Cedefop) in o razveljavitvi Uredbe Sveta (EGS) št. 337/75***(COM(2016) 532 final – 2016/0257 (COD))***Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o ustanovitvi Evropske agencije za varnost in zdravje pri delu (EU-OSHA) in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 2062/94***(COM(2016) 528 final – 2016/0254 (COD))**(2017/C 209/08)*Poročevalka: **Christa SCHWENG (AT-I)**Soporočevalka: **Giulia BARBUCCI (IT-II)**

Zaprosilo	Svet Evropske unije, 8. 9. 2016
Pravna podlaga	člen 173(3) Pogodbe o delovanju Evropske unije
Pristojnost	strokovna skupina za zaposlovanje, socialne zadeve in državljanstvo
Datum sprejetja mnenja strokovne skupine	7. 3. 2017
Datum sprejetja na plenarnem zasedanju	30. 3. 2017
Plenarno zasedanje št.	524
Rezultat glasovanja (za/proti/vzdržani)	168/0/0

1. Sklepi

1.1 Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) je bil seznanjen s predlogom za revizijo uredb o ustanovitvi treh agencij: Cedefop, EUROFOUND in EU-OSHA. Odbor toplo pozdravlja dejstvo, da bo v nasprotju s predlogi v okviru skupnega pristopa ohranjena uravnotežena tristranska struktura upravnega odbora. Tristranskost kaže na vključujoč pristop, ki upošteva pomembnost vloge socialnih partnerjev pri iskanju skupnih rešitev.

1.2 Splošne cilje treh agencij je treba opredeliti enotno in celoviteje kot zgolj pomoč vsem institucijam in organom EU, državam članicam ter socialnim partnerjem.

1.3 EESO priporoča, naj bo direktor tudi v prihodnje pooblaščen za imenovanje osebja in spreminjanje notranjih struktur posamezne agencije. Samo v izjemnih okoliščinah, ko direktor ne more opravljati svojih nalog organa za imenovanja, bi odbor odločal o prenosu te pristojnosti na drugega vodilnega uslužbenca.

1.4 EESO nasprotuje zmanjšanju števila članov upravnega odbora, ker bi to škodilo interesnemu združenju, ki v danem trenutku opravlja funkcijo predsedujočega, saj v izvršnem odboru ne bi imelo nobenega drugega zagovornika. Poleg tega širša zastopnost v izvršnem odboru omogoča bolj ozaveščene razprave.

1.5 EESO pozdravlja standardiziran pristop k imenovanju izvršnega direktorja, ki je skladen s tistim v EU-OSHA.

1.6 EESO je prepričan, da se je potrdila koristnost funkcije namestnika direktorja in da jo je treba, kjer obstaja, tudi ohraniti. Glede na to, da so različne sedanje prakse učinkovite, Odbor poziva k določeni prožnosti za vse tri agencije. Končno odločitev glede delovnega mesta namestnika direktorja mora sprejeti upravni odbor.

1.7 EESO meni, da bi morala biti za vzpostavljanje stikov ter sodelovanje s tretjimi državami in mednarodnimi organizacijami potrebna zgolj potrditev upravnega odbora, v katerem ima Komisija svojega zastopnika.

2. Ozadje

2.1 Uredbe o ustanovitvi treh agencij – Eurofound, Cedefop in EU-OSHA – se bodo s temi predlaganimi uredbami uskladile s skupnim pristopom k decentraliziranim agencijam. Ta pristop so leta 2012 sprejeli Evropski parlament, Svet Evropske unije in Evropska komisija, služil pa naj bi kot podlaga za določeno stopnjo standardizacije glede doslednosti, učinkovitosti, odgovornosti in preglednosti evropskih agencij. Agencije v skladu s skupnim pristopom prispevajo k izvajanju pomembnih politik Unije, s tem pa pomagajo vsem institucijam, zlasti Komisiji, da se osredotočijo na najpomembnejše naloge oblikovanja politik. Agencije imajo tudi podporno vlogo pri procesu odločanja z združevanjem tehničnega ali strokovnega znanja, ki je na voljo na evropski in nacionalni ravni, s čimer pripomorejo k tesnejšemu sodelovanju med državami članicami in EU na pomembnih področjih politik. Za razliko od drugih agencij EU imajo obravnavane tri agencije skupno tradicijo tristranskega upravljanja, v skladu s katero so predstavniki vlad, delavcev in delodajalcev iz vsake države članice institucionalno vključeni v upravljanje agencij. Z umestitvijo delovanja agencij v okvire razmer v državah članicah je zagotovljen tematski in politični pomen njihovega dela. Sedanje usklajevanje uredb o ustanovitvi treh agencij ponuja priložnost za opredelitev in poudarjanje posebnih tristranskih mehanizmov upravljanja, ki so se razvijali v vsaki agenciji, ter za zagotovitev nadaljnega izvajanja uveljavljene dobre prakse.

2.2 Pred objavo tega skupnega pristopa so bile ocenjene vse evropske agencije.

3. Povzetek osnutkov predlogov

3.1 Člen 235 PEU (zdaj člen 352 PDEU) je bil pravna podlaga za vse tri agencije, ki jo je bilo treba posodobiti zaradi sodbe Sodišča EU. Eurofound in EU-OSHA temeljita na členu 153(2)(a) PDEU, Cedefop pa na členih 166(4), 165(4) in 149 PDEU.

3.2 S spremembo uredb nobena od treh agencij ni dobila novih nalog, vendar so bile vse njihove naloge prilagojene sedanjim razmeram, zastareli koncepti pa so bili posodobljeni.

3.3 Horizontalne določbe

3.3.1 Za vse tri agencije velja, da upravni odbor ne vključuje samo predstavnikov vseh držav članic in Evropske komisije, temveč tudi 28 predstavnikov nacionalnih organizacij delodajalcev in delojemalcev. Tristranskost kaže na vključujoč pristop, ki upošteva pomembnost vloge socialnih partnerjev pri iskanju skupnih rešitev. Skupni pristop je določal, da je treba število predstavnikov organizacij delodajalcev in delojemalcev močno zmanjšati. To je povzročilo pomisleke evropskih in nacionalnih organizacij socialnih partnerjev, zato je ohranjena prvotna struktura.

3.3.2 Člane upravnega odbora imenuje Svet za štiri leta. Člani morajo poleg strokovnega znanja na delovnih področjih obravnavanih agencij imeti tudi ustrezne sposobnosti na področjih upravljanja, upravnih poslov in proračuna. Predstavnike delodajalcev in delojemalcev imenuje Svet na podlagi predlogov najpomembnejših organizacij evropskih delodajalcev in delojemalcev. Skladno z dodatnim merilom za EU-OSHA so – do zdaj – predstavniki morali biti člani ali predstavniki Svetovalnega odbora za varnost in zdravje pri delu.

3.3.3 Upravni odbor opravlja naslednje naloge: sprejme programski dokument, proračun, letno poročilo o dejavnostih, finančna pravila, strategijo za boj proti goljufijam, pravila za preprečevanje in upravljanje navzkrižij interesov, svoj poslovnik, načrte sporočanja in razširjanja ter pooblastila organa za imenovanja; imenuje izvršnega direktorja in računovodjo; spremlja poročila in ocene Evropskega urada za boj proti goljufijam (OLAF); sprejema odločitve v zvezi z vzpostavitvijo notranjih struktur agencije ter sklenitvijo delovnih dogovorov s tretjimi državami in mednarodnimi organizacijami.

3.3.4 Roki za sprejetje ter prenos letnih in večletnih programskih dokumentov so v postopku usklajevanja.

3.3.5 Predsednik upravnega odbora in trije podpredsedniki so imenovani izmed predstavnikov vladnih, interesnih združenj delodajalcev in delojemalcev ter Komisije; izvoljeni so z dvotretjinsko večino za obdobje 2 let (v EU-OSHA do zdaj za 1 leto). Upravni odbor ima eno sejo na leto, odločitve pa sprejema z navadno večino.

3.3.6 Izvršni odbor (prej predsedstvo) sestavljajo predsednik upravnega odbora, trije namestniki predsednika, koordinatorji treh skupin in en predstavnik Komisije. Za Eurofound in EU-OSHA to pomeni zmanjšanje; do zdaj je lahko predsedstvo sestavljalo 11 oseb.

3.3.7 Do zdaj je bila naloga izvršnega odbora spremljati izvajanje sklepov upravnega odbora, vendar bo imel skladno z novo uredbo celovitejša pooblastila, ki bodo zajemala pripravo odločitev, ki jih sprejme upravni odbor, spremljanje delovanja OLAF skupaj z upravnim odborom ter svetovanje in pomoč direktorju pri izvajanju odločitev upravnega odbora. V nujnih primerih lahko izvršni odbori treh agencij v imenu upravnega odbora sprejmejo začasne določbe o zadevah upravljanja, vključno s pooblastili za imenovanja in proračunskimi zadevami.

3.3.8 Naloge direktorjev so v predlagani uredbi opredeljene veliko natančneje kot v prejšnjih. Nov je tudi sklep glede ustanovitve ene ali več lokalnih pisarn v eni ali več državah članicah, kar bo zagotovilo, da bo agencija učinkoviteje izvajala naloge. Za to je potrebno predhodno soglasje Komisije, upravnega odbora in vpletene države članice.

3.3.9 Direktorja z dvotretjinsko večino za 5 let imenuje upravni odbor izmed kandidatov na seznamu, ki ga predlaga Komisija. Mandat izvršnega direktorja se lahko ob upoštevanju ocene njegove uspešnosti enkrat podaljša. Ta postopek imenovanja je skladen s postopkom, ki velja v EU-OSHA. Cedefop in Eurofound imata namestnika direktorja.

3.3.10 Predlagane uredbe usklajujejo tudi finančne določbe ter določbe o načrtovanju programov in sedanje določbe o poročanju iz Delegirane uredbe Komisije (EU) št. 1271/2013 o okvirni finančni uredbi, ki velja za agencije.

3.3.11 Vsak predlog uredbe ima tudi nove standardne določbe o pravnem statusu, sporazumu o sedežu, jezikovni ureditvi, preglednosti, varnostnih pravilih za zaupne informacije, odgovornosti, ocenjevanju ter sodelovanju s tretjimi državami in mednarodnimi organizacijami.

4. Splošne ugotovitve

4.1 Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) priporoča, naj se skupni standardi za vse tri tristranske agencije dosežejo z upoštevanjem sedanje najboljše prakse, kot se je razvila. Pravila in značilnosti upravljanja bi morali biti čim bolj podobni, vendar je treba upoštevati posebne značilnosti vsake agencije. Ključni deli strukture tristranskega upravljanja, bi morali biti enaki za vse tri agencije in načini njegovega izvajanja čim bolj podobni. Zadeve, kot so posebni cilji, naloge in podporne/svetovalne strukture, pa bi morale biti določene posebej za vsako agencijo.

4.2 Splošne cilje treh agencij je treba opredeliti enotno in celoviteje kot zgolj pomoč vsem institucijam in organom EU, državam članicam ter socialnim partnerjem.

4.3 EESO toplo pozdravlja dejstvo, da bo v nasprotju s predlogi v okviru skupnega pristopa ohranjena uravnotežena tristranska struktura upravnega odbora. Vse tri agencije imajo svoje lastne pristojnosti na področjih, ki so tesno povezana s svetom dela. Zato je strokovno znanje predstavnikov delodajalcev in delojemalcev nepogrešljivo tudi zaradi zagotavljanja, da delo agencij ustrezno odraža dejanske razmere, ki veljajo za delodajalce in delojemalce, ter zelo različne izkušnje držav članic Unije. Neposredna udeležba teh skupin v upravnem odboru zagotavlja boljše sodelovanje in občutek odgovornosti. Poleg tega zagotavlja, da se potrebe delodajalcev in delojemalcev upoštevajo pri načrtovanju letnih in večletnih programov ter da jih agencije upoštevajo tudi pri opravljanju svojih nalog.

4.4 Poleg strokovnega znanja na delovnih področjih agencij je treba pri imenovanju članov upravnega odbora upoštevati tudi ustrezne sposobnosti na področjih upravljanja, upravnih poslov in proračuna. EESO meni, da bi moralo biti ključno merilo za imenovanje članov upravnega odbora ustrezno znanje na določenem delovnem področju agencije. Tudi če je določeno temeljno znanje na področjih upravljanja, upravnih poslov in proračuna povsem potrebno, strogo tolmačenje tega pogoja ne bi smelo pomeniti, da strokovnjakom na področju, ki ga pokriva agencija, ni dovoljeno sodelovati pri delu upravnega odbora.

4.5 V novi uredbi naloge upravnega odbora presegajo tradicionalne nadzorne funkcije, povezane s proračunom in načrtovanjem, saj bo lahko upravni odbor izvajal tudi pooblastila, povezana z imenovanji, ter spreminjal notranje strukture agencije. EESO meni, da je to od nekdanjega direktorja, ki pa ni skladna z nadzorno funkcijo. Odbor predlaga, da se ta pooblastila odpravijo. EESO vseeno priznava, da je treba, če zaradi izjemnih razmer direktor ne more opravljati naloge organa za imenovanja, to pristojnost prenesti na drugega vodilnega člana osebja. Odločitev bi moral sprejeti odbor z dvotretjinsko večino oddanih glasov.

4.6 Predsedovanje upravnemu odboru agencije v Bilbao je treba podaljšati na dve leti; v drugih dveh agencijah so to že storili. EESO meni, da je treba omeniti predsedovanje različnih interesnih združenj po načelu rotacije, ki ga izvajajo vse agencije. Določiti je tudi treba, da je ena oseba lahko večkrat predsednik. EESO opozarja, da z dvoletnim predsedovanjem ne bodo enako upoštevana vsa interesna združenja, zato predlaga, naj se trajanje predsedovanja upravnemu odboru ne spremeni, kar bi odražalo sedanjo prakso v različnih agencijah.

4.7 Predlaga se, da se izvršni odbor zmanjša, obenem pa dobi dodatne naloge; naveden je njihov izčrpen seznam. EESO zaradi praktičnih razlogov, zlasti pa zaradi tega, ker izvršni odbor deluje med sejami upravnega odbora, predlaga, naj se pred seznamom njegovih nalog vstavi izraz „na primer“, saj bi tako poudarili, da je seznam okviren. Tako kot upravni odbor tudi izvršni odbor ne bi smel imeti pooblastil v zvezi z imenovanjem osebja. EESO izraža dvom glede zmanjšanja izvršnih odborov Eurofounda in EU-OSHA. Zlasti bo prikrajšano interesno združenje, ki bo v danem trenutku opravljalo funkcijo predsedujočega, saj v izvršnem odboru ne bo imelo nobenega drugega zagovornika. EESO predlaga, naj se ohrani sestava, ki predvideva tri člane za vsako interesno združenje.

4.8 Ubeseiditev odstavka o časovnih okvirih za programski dokument je zavajajoča. EESO poziva k pojasnitvi, da osnutek programskega dokumenta, ki ga sestavljajo večletni del, letni delovni program in proračun, vključno s človeškimi viri, sprejme predsedstvo in ga pošlje Evropski komisiji, Evropskemu parlamentu in Svetu Evropske unije najpozneje do 31. januarja. Upravni odbor sprejme končni programski dokument do 30. novembra.

4.9 EESO pozdravlja standardiziran pristop k imenovanju izvršnega direktorja, ki je skladen s tistim v EU-OSHA. Vseeno pa predlaga, da so, ko Komisija sestavlja ožji seznam, prisotni opazovalci iz vseh interesnih združenj.

4.10 Vse tri agencije imajo urade za zvezo v Bruslju. EESO meni, da glede na način delovanja agencij dodatni uradi v državah članicah niso potrebni. V uredbah bi zato morali omeniti že obstoječe bruselske urade, vendar je treba črtati navedbo o možnosti ustanovitve drugih uradov.

4.11 Skladno s skupnim pristopom se odpravlja funkcija namestnika direktorja EUROFONDA. EESO opozarja na dejstvo, da ima Cedefop tudi namestnika direktorja, čeprav to ni predvideno v uredbi. EESO je prepričan, da se je potrdila koristnost funkcije namestnika direktorja. Ta funkcija zlasti omogoča uravnoteženje interesov delodajalcev in delojemalcev, ki ga je treba v teh agencijah doseči, saj podpira sodelovanje socialnih partnerjev v okviru tristranskosti. Glede na to, da so različne sedanje prakse učinkovite, Odbor poziva k določeni prožnosti za vse tri agencije. Upravni odbor bi moral odločiti, ali je delovno mesto namestnika direktorja potrebno.

4.12 EESO toplo pozdravlja dejstvo, da je treba sporazume o sedežu skleniti z državami, v katerih imajo agencije svoje sedeže. Vse tri agencije so takšne sporazume o sedežu že podpisale; ta določba bo zato odražala sedanje stanje.

4.13 Skladno z osnutki uredb ocene, ki jih je treba opraviti vsakih pet let, opravi Komisija. EESO je prepričan, da bo udeležba predstavnikov upravnega odbora prispevala k boljši obravnavi morebitnih sprememb po ocenjevanju.

4.14 Preden agencije vzpostavijo stike in sodelovanje s tretjimi državami ter mednarodnimi organizacijami, morajo dobiti dovoljenje Komisije, pozneje pa se to vključi v programski dokument. EESO meni, da zadostuje že dovoljenje upravnega odbora, v katerem je zastopana Komisija, zato dvojno dovoljenje ni potrebno.

5. Posebne ugotovitve

5.1 Eurofound

5.1.1 V sedanji uredbi je črtan sklic na srednje- in dolgoročne raziskave, kar bi lahko tolmačili kot odpravo evropskih raziskav. Čeprav so drage, so za Eurofound zelo pomembne, saj zagotavljajo edinstvene vseevropske primerljive podatke o zelo bogatem in širokem naboru življenjskih in delovnih razmer ne samo institucijam EU, državam članicam ter socialnim partnerjem, temveč tudi številnim akademskim in političnim raziskovalcem. EESO ceni in podpira evropske raziskave, saj neposredno prispevajo k nadaljnjemu razvoju celotnega evropskega projekta.

5.1.2 EESO pozdravlja dejstvo, da je treba naloge svetovalnih odborov, ki jih ustanovi in razpusti upravni odbor, natančneje opisati.

5.2 Cedefop

5.2.1 EESO se ne strinja s ciljem, določenim za Cedefop, v skladu s katerim mora ta agencija pomagati Komisiji pri oblikovanju ter izvajanju politik poklicnega izobraževanja in usposabljanja, znanj in spretnosti ter kvalifikacij. Odbor meni, da je treba cilj Cedefopa uskladiti s tistima drugih dveh agencij. V uredbi je treba navesti, da je cilj Cedefopa skupaj z organi in institucijami EU pomagati državam članicam in socialnim partnerjem pri oblikovanju ter izvajanju politik z zagotavljanjem informacij in analiz o poklicnem izobraževanju in usposabljanju, znanjih in spretnostih ter kvalifikacijah.

5.2.2 EESO z veseljem ugotavlja, da predlog Komisije odraža dejstvo, da je Cedefop v preteklosti prevzel nove naloge. Sedanje dejavnosti Cedefopa ne zajemajo samo poklicnega izobraževanja in usposabljanja, temveč vključujejo tudi delo na področjih kvalifikacij, zlasti v okviru evropskega ogrodja kvalifikacij, analize znanj in spretnosti in napovedovanja potreb po njih ter potrjevanja neformalnega in priložnostnega učenja. EESO vseeno poudarja dejstvo, da bi morale dejavnosti Cedefopa ostati osredotočene na poklicno izobraževanje in usposabljanje, vključno z vajeništvom in učenjem na delovnem mestu, za vse (mlade in stare), da bi izboljšali njihovo zaposljivost.

5.3 EU-OSHA

5.3.1 V skladu s predlogom je cilj EU-OSHA med drugim omogočiti dostop do pravnih informacij o varnosti in zdravju pri delu. EESO meni, da ta določba posega v pristojnosti Komisije, zato ji nasprotuje.

5.3.2 Toplo pozdravlja dejstvo, da uredba o EU-OSHA izrecno navaja ukrepe na področju ozaveščanja in komuniciranja ter kampanje za varstvo pri delu. Agencija od leta 2000 izvaja dvoletne kampanje za obveščanje in ozaveščanje, ki obravnavajo različne teme o varstvu delavcev, zato dosegajo široko občinstvo, saj se objavljajo dobre in praktične rešitve.

5.3.3 Informacijska mreža je bila ustanovljena istočasno z agencijo in je ključni element pri zagotavljanju, da so ponujene informacije točne ter dejansko pomembne za dogajanje v praksi. Poleg tega te mreže vključujoči evropski tristranski pristop dejansko razširjajo na nacionalno raven, s tem pa povezujejo predstavnike vlad in socialnih partnerjev na načine, ki so se izkazali kot tvorni in koristni. Ker je vključevanje nacionalnih socialnih partnerjev v to mrežo zato zelo pomembno, bi ga morale zagotoviti države članice. Vendar EESO meni, da ni realistično, da bi agencija spremenila nacionalno mrežo, ki so jo izbrale države članice v skladu s posebnimi merili. Vendar je treba upravnemu odboru dovoliti, da daje priporočila glede članstva.

Bruselj, 30. marec 2017

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Georges DASSIS

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o opredelitvi, predstavitvi in označevanju žganih pijač, uporabi imen žganih pijač pri predstavitvi in označevanju drugih živil ter zaščiti geografskih označb žganih pijač

(COM(2016) 750 final – 2016/0392 (COD))

(2017/C 209/09)

Poročevalec: **Peter SCHMIDT**

Zaprosilo	Svet, 9. 12. 2016 Evropski parlament, 12. 12. 2016
Pravna podlaga	členi 43(2), 114(1) in 304 Pogodbe o delovanju Evropske unije
Pristojnost	strokovna skupina za kmetijstvo, razvoj podeželja in okolje
Datum sprejetja mnenja strokovne skupine	14. 3. 2017
Datum sprejetja mnenja na plenarnem zasedanju	29. 3. 2017
Plenarno zasedanje št.	524
Rezultat glasovanja (za/proti/vzdržani)	211/0/4

1. Sklepi in priporočila

1.1 EESO odobrava pobudo Komisije za prilagoditev sedanjega pravnega okvira za žgane pijače Pogodbi o delovanju Evropske unije (PDEU) in uskladitev zakonodaje z novimi pravnimi instrumenti EU, in sicer v zvezi z zagotavljanjem informacij o živilih potrošnikom in shemami kakovosti kmetijskih proizvodov in živil.

1.2 EESO podpira zlasti uvedbo močnejše vezi s kmetijskim sektorjem. Ta je odločilna za kakovost in ugled žganih pijač, proizvedenih v Uniji.

1.3 Kljub temu, da EESO na splošno podpira prilagoditve za uskladitev s PDEU in poenostavitev zakonodajnega postopka, pa meni, da bi bilo primerneje, če bi bil večji poudarek na izvedbenih namesto na delegiranih aktih. Na nekaterih področjih bi morali v celoti odpraviti možnost odstopanja.

1.4 EESO se zaveda zapletenosti usklajevanja ter pozdravlja večjo jasnost in izboljšave na področjih, kot so predpisi o označevanju sestavljenih izrazov, sklicevanjih in mešanicah žganih pijač ter prostovoljni navedbi izvora surovin. Vendar pa so bili v predlogu spremenjeni tudi nekateri elementi, ki jih je treba znova proučiti, kot je opisano v nadaljevanju.

1.5 EESO pozdravlja večjo jasnost pravil in postopkov v zvezi z geografskimi označbami ter vrednost, ki se pripisuje tradiciji ter lokalni/regionalni proizvodnji.

1.6 EESO poudarja pomen vzdrževanja sedanje ravni zaščite v sektorju žganih pijač za ohranjanje dodane vrednosti in delovnih mest v Evropi. Pomemben je kraj, kjer se proizvod destilira in proizvaja, drugačna terminologija pa za sektor ne bi smela pomeniti nobenih bistvenih sprememb.

1.7 EESO predlaga nekatere izboljšave sedanjega predloga v zvezi s predstavitvijo in označevanjem, in sicer glede tega, da je pomembno preprečiti vsakršno napačno predstavljanje ali nesporazume v zvezi z uporabo „posnemovalnih arom“, ki bi bila lahko zavajajoča za potrošnike.

1.8 Čeprav to ne sodi v ožje področje uporabe predloga Komisije, EESO ponavlja svoje že izraženo priporočilo za uvedbo doslednega in vsestranskega političnega pristopa, ki bi temeljil na preprečevanju škodljivega uživanja alkohola ter na spodbujanju odgovornega uživanja, s katerim se preprečujejo zdravstvena tveganja in uživanje alkohola med mladoletniki – ne le za sektor žganih pijač, temveč na splošno. Pri tem so pomembni obveščanje, izobraževanje in ozaveščanje, zato EESO pozdravlja številne pobude javnega in zasebnega sektorja na tem področju.

2. Uvod

2.1 Komisija s predlogom uredbe namerava uskladiti veljavno Uredbo (ES) št. 110/2008 ⁽¹⁾ o žganih pijačah s Pogodbo o delovanju Evropske unije (PDEU). V glavnem deli določbe, ki jih je sprejela na podlagi navedene uredbe, na delegirane in izvedbene akte ter uvaja kmetijsko pravno podlago ⁽²⁾, da bi poudarila močnejšo povezavo s kmetijstvom.

2.2 Poleg usklajevanja s PDEU predlog uvaja le nekaj manjših tehničnih sprememb za odpravo pomanjklivosti pri izvajanju Uredbe (ES) št. 110/2008 in uskladitev zakonodaje z novimi pravnimi instrumenti EU, in sicer v zvezi z zagotavljanjem informacij o živilih potrošnikom (Uredba (EU) št. 1169/2011 ⁽³⁾) in shemah kakovosti kmetijskih proizvodov in živil (Uredba (EU) št. 1151/2012 ⁽⁴⁾).

2.3 V predlogu so zlasti pojasnjena nekatera pravila označevanja za sestavljene izraze, sklicevanja in mešanice žganih pijač, s katerimi naj bi preprečili probleme na notranjem trgu. Predlog vsebuje tudi nov člen o navedbi porekla in uvaja jasnejše postopke za registracijo geografskih označb na podlagi Uredbe (EU) št. 1151/2012.

3. Splošne ugotovitve

3.1 EESO odobrava predlog Komisije, s katerim se bo veljavna Uredba (ES) št. 110/2008 o žganih pijačah pravno prilagodila PDEU in zakonodaja uskladila z novimi pravnimi instrumenti EU. Predlagani okvir na splošno izboljšuje jasnost in doslednost predpisov, ki veljajo za sektor žganih pijač.

3.2 EESO ugotavlja, da se je Komisija posvetovala z združenji proizvajalcev žganih pijač. Sektor žganih pijač v EU, katerega prodaja v tujini je leta 2015 presegla 10 milijard EUR, je del kmetijsko-živilskega sektorja, ki je največji izvozni sektor EU. Sektor v Evropi zagotavlja milijon delovnih mest v proizvodnji in prodaji ter je gospodarsko in socialno tesno povezan s kmetijstvom. Prihodki iz trošarin in DDV na žgane pijače letno znašajo približno 23 milijard EUR. Vendar pa je poraba žganih pijač med letoma 1980 in 2014 upadla za 32 %. To se odraža v ločenih trendih premika k prestižnemu blagu in uživanja v skladu z motom „manj, a bolje“. Med letoma 2000 in 2015 se je na primer prodaja v gostinstvu (hotelih, restavracijah, kavarnah) zmanjšala za 8 % na 23,5 milijona hektolitrov žganih pijač, pri čemer pa se je vrednost povečala za 30 %.

3.3 Čeprav je cilj Komisije predvsem zagotoviti pravno usklajenost s PDEU, je predlog tudi priložnost, da sektor žganih pijač ohrani kakovost in tradicionalne načine proizvodnje ter poskrbi za svoj ugled na svetovni ravni. Predlog zlasti pojasnjuje proizvodnjo posamezne pijače: surovine, najmanjši delež alkohola za trženje, najvišja stopnja destilacije, čas zorenja, zahteve glede sladkanja itd. Razlikovanje med kategorijami žganih pijač prispeva k ohranjanju različnih tradicij.

3.4 EESO poudarja pomen krepitve vezi s kmetijskim sektorjem. Pri proizvodnji žganih pijač bi morala biti dovoljena le uporaba kmetijskih surovin, s čimer bi med drugim zagotovili prodajo osnovnih kmetijskih proizvodov.

⁽¹⁾ Uredba (ES) št. 110/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. januarja 2008 o opredelitvi, opisu, predstavitvi, označevanju in zaščiti geografskih označb žganih pijač ter razveljavitvi Uredbe Sveta (EGS) št. 1576/89 (UL L 39, 13.2.2008, str. 16).

⁽²⁾ Člen 43(2) PDEU.

⁽³⁾ Uredba (EU) št. 1169/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2011 o zagotavljanju informacij o živilih potrošnikom, spremembah uredb (ES) št. 1924/2006 in (ES) št. 1925/2006 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive Komisije 87/250/EGS, Direktive Sveta 90/496/EGS, Direktive Komisije 1999/10/ES, Direktive 2000/13/ES Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Komisije 2002/67/ES in 2008/5/ES in Uredbe Komisije (ES) št. 608/2004 (besedilo velja za EGP) (UL L 304, 22.11.2011, str. 18).

⁽⁴⁾ Uredba (EU) št. 1151/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. novembra 2012 o shemah kakovosti kmetijskih proizvodov in živil (UL L 343, 14.12.2012, str. 1).

3.5 Prilagoditve za uskladitev s PDEU in poenostavitev zakonodajnega postopka so na splošno pozitivne. Vendar bi bilo primerneje, če bi bil večji poudarek na izvedbenih namesto na delegiranih aktih. Na nekaterih področjih bi morali v celoti odpraviti možnost odstopanja, zlasti če to pomeni velike spremembe. Komisija naj bi bila na primer pooblaščenca za pripravo delegiranih aktov (člen 16(3)), s katerimi se dovoli navedba imena registrirane geografske označbe v jeziku izvoznega trga, na katerem je ta informacija obvezna, tj. kjer žganih pijač brez te informacije ni mogoče tržiti. Veljavni predpisi EU proizvajalcem to že dopuščajo, vendar je bilo to izvzeto iz prilagojenega besedila. Sedanja možnost bi morala biti ponovno vzpostavljena, pa prenos pooblastil ne bi bil potreben.

3.6 Glavna skrb proizvajalcev žganih pijač je, da se ohranita tradicija in sistem geografskih označb za žgane pijače. EESO na splošno pozdravlja pojasnitev pravil o geografskih označbah za žgane pijače.

3.7 Čeprav to ne sodi v ožje področje uporabe predloga Komisije, EESO ponavlja svoje že izraženo priporočilo za sprejetje doslednega in vsestranskega političnega pristopa⁽⁵⁾, ki bi temeljil na preprečevanju škodljivega uživanja alkohola ter na spodbujanju odgovornega uživanja, s katerim se preprečujejo zdravstvena tveganja in uživanje alkohola med mladoletniki – ne le za sektor žganih pijač, temveč na splošno. Pri tem so pomembni obveščanje, izobraževanje in ozaveščanje. EESO ugotavlja, da je zasebni sektor dejaven pri mnogih pobudah in socialnih programih v EU, kar dokazuje, da je mogoče zmanjšati prekomerno uživanje alkohola, zlasti med mladimi⁽⁶⁾.

3.8 Predlog Komisije ne obravnava navedbe sestavin in hranilne vrednosti pri označevanju žganih pijač. Vendar pa EESO ponavlja, da imajo potrošniki pravico do resničnih in uravnoteženih informacij o alkoholnih pijačah, da bi se lahko premišljeno odločali o njihovem uživanju⁽⁷⁾. Mikro in mali proizvajalci bodo potrebovali podporo pri izvajanju pravil. Odbor bo z zadovoljstvom prispeval k aktualni razpravi, ki se je začela z nedavno objavo poročila Komisije⁽⁸⁾ o tej temi.

4. Posebne ugotovitve

4.1 EESO se zaveda zapletenosti usklajevanja ter pozdravlja večjo jasnost in izboljšave na področjih, kot so predpisi o označevanju za sestavljene izraze, sklicevanjih in mešanicah žganih pijač ter prostovoljni navedbi izvora surovin. Vendar pa so bili v predlogu spremenjeni tudi nekateri elementi, ki jih je treba znova proučiti, na primer:

- zamenjava zapisa „in/ali“ z drugimi izrazi ne bi smela povzročiti napačne razlage in zmede. EESO zato predlaga, da se v posebni uvodni izjavi poudari, da so bili vsi zapisi „in/ali“ zamenjani z izrazi z enakim pomenom in da ni namen Komisije spremeniti pomen določb Uredbe (EU) št. 110/2008,
- treba je pojasniti opredelitev proizvodnega postopka in dodajanja arom,
- izraz „tehnična dokumentacija“ je nadomestil izraz „specifikacija proizvoda“ zaradi uskladitve s predpisi znotraj štirih sektorjev geografskih označb (živila, vino, žgane pijače in aromatizirana vina). Vendar pa bi v izogib napačni razlagi morali dodati uvodno izjavo, v kateri se pojasni enakovrednost obeh izrazov.

4.2 V členu 8(5) predloga Komisije je določeno, da se prodajna poimenovanja, dopolnjena z izrazom „aroma“ (ali katerim koli podobnim izrazom), lahko uporabljajo, če se nanašajo na arome, ki posnemajo okus žgane pijače, ali na njihovo uporabo pri proizvodnji živila, ki ni pijača. Odbor meni, da bi bila ta določba lahko zavajajoča za potrošnike.

⁽⁵⁾ UL C 318, 23.12.2009, str. 10.

⁽⁶⁾ Glej na primer: HBSC (Z zdravjem povezano vedenje v šolskem obdobju, enajst-, trinajst- in petnajstletniki) – povzetek glavnih ugotovitev zadnje študije, objavljene leta 2016: <http://spirits.eu/files/98/cp.as-095-2016-hbcs-survey-2016-key-messages-final.pdf>; ESPAD (evropska raziskava o alkoholu in drugih drogah med šolsko mladino, petnajst- in šestnajstletniki). V študiji ESPAD je 86 % evropskih dijakov navedlo, da v zadnjih 30 dneh „niso bili pijani“. To je 23-odstotno zmanjšanje stopnje vinjenosti (od leta 2003). Pogostost občasnega nezmernega popivanja se je zmanjšala za 28 % od leta 2007, ko je bila največja (18 % leta 2007 in 13 % leta 2015). Ti pozitivni trendi so prisotni tako med fanti kot tudi med dekleti.

⁽⁷⁾ UL C 332, 8.10. 2015, str. 28.

⁽⁸⁾ Poročilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu o obveznem označevanju sestavin in hranilne vrednosti alkoholnih pijač, COM (2017) 58 final – 13. marec 2017.

4.3 Zaradi ohranitve dodane vrednosti za proizvajalce ter zaščite interesov potrošnikov EESO poudarja pomen ohranjanja sedanje ravni zaščite v sektorju žganih pijač pri navedbah „kraja proizvodnje“ v primerjavi s „krajem porekla“. Nova terminologija ne bi smela pomeniti bistvenih sprememb za sektor žganih pijač. Najpomembnejši je kraj, kjer se proizvod destilira in proizvaja.

4.4 Države članice so odgovorne za nadzor nad protipravno uporabo zaščitenih geografskih označb in Komisijo je treba obveščati o uporabi pravil v državah članicah, s čimer se zagotovi ustrezen okvir za odstranitev ponarejenih žganih pijač s trga.

4.5 Postopek ugovora, ki zainteresiranim stranem omogoča, da se sporazumno dogovorijo, je dobrodošel, saj je manj obremenjujoč in ne vpliva na rezultate.

4.6 Register geografskih označb žganih pijač, ki nadomešča Prilogo III, je treba obravnavati kot način posodobitve modela, ki pa ne vpliva na pravice, obveznosti ali preglednost sistema.

V Bruslju, 29. marca 2017

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Georges DASSIS

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o razveljavitvi Uredbe Sveta (EGS) št. 1101/89, uredb (ES) št. 2888/2000 in (ES) št. 685/2001

(COM(2016) 745 final – 2016/0368 (COD))

(2017/C 209/10)

Poročevalec: **Jan SIMONS**

Zaprosilo	Evropski parlament, 12. 12. 2016 Svet Evropske unije, 19. 12. 2016
Pravna podlaga	člena 91 in 304 Pogodbe o delovanju Evropske unije
Pristojnost	strokovna skupina za promet, energijo, infrastrukturo in informacijsko družbo
Datum sprejetja mnenja strokovne skupine	15. 3. 2017
Datum sprejetja mnenja na plenarnem zasedanju	29. 3. 2017
Plenarno zasedanje št.	524
Rezultat glasovanja (za/proti/vzdržani)	228/3/0

1. Sklepi in priporočila

1.1 Po posvetovanju z zadevnimi predstavniškimi organizacijami je EESO sklenil podpreti predlog Komisije za uredbo o razveljavitvi Uredbe Sveta (EGS) št. 1101/89 (začasna uredba o razrezu v notranji plovbi) ter uredb (ES) št. 2888/2000 (razdelitev dovolilnic za težka tovorna vozila za Švico) in (ES) št. 685/2001 (razdelitev dovoljenj za cestni prevoz blaga v Bolgariji in Romuniji pred njunim pristopom k EU).

2. Ozadje

2.1 V okviru programa REFIT in prizadevanja za boljšo zakonodajo s ciljem zagotoviti zakonodajni okvir, ki ustreza svojemu namenu in je visoke kakovosti, kot to določa medinstitucionalni sporazum med Evropskim parlamentom, Svetom Evropske unije in Evropsko komisijo o boljši pripravi zakonodaje, Komisija predlaga razveljavitev treh zastarelih uredb.

2.1.1 Predlog se predvsem nanaša na začasno uredbo v zvezi z razrezom plovil v notranji plovbi iz leta 1989; ustrezna orodja za upravljanje zmogljivosti flot so bila deset let pozneje vključena v Uredbo (ES) št. 718/1999, ne da bi se pri tem razveljavila uredba iz leta 1989.

2.1.2 Predlog zajema tudi dve uredbi o cestnem prevozu.

2.1.2.1 Pri uredbi iz leta 2000 gre za razdelitev švicarskih dovolilnic za težka tovorna vozila med države članice; od 1. januarja 2005 so v skladu s sporazumom med Evropsko skupnostjo in Švicarsko konfederacijo težka tovorna vozila izvzeta iz vseh ureditev glede kvot ali dovoljenj.

2.1.2.2 Pri drugi uredbi gre za razdelitev dovoljenj, ki so takratnim državam članicam omogočala dostop do trga cestnega prevoza blaga v Bolgariji in Romuniji pred njunim vstopom v EU leta 2007. Po pristopu obeh držav k EU leta 2007 ta dovoljenja niso več potrebna.

3. Splošne ugotovitve

3.1 EESO je bil vselej mnenja, da mora pravni okvir ustrezati svojemu namenu in biti visoke kakovosti, hkrati pa biti tudi pregleden, jasen in prijazen za uporabo za države članice in akterje, v tem primeru sektorja plovbe po celinskih plovnih poteh in cestnega prevoza blaga.

3.2 Glede na sicer različne razloge za razveljavitev treh navedenih uredb EESO meni, da je tako ravnanje logično.

3.3 Vendar pa EESO ugotavlja, da je Komisija v poglavju o posvetovanjih z zainteresiranimi stranmi in oceni učinka zapisala „se ne uporablja“. Ta predlog vsekakor ima učinek, celo pozitiven, in sicer elemente, navedene v točki 3.1, medtem ko posvetovanje, četudi zgolj zaradi varnosti, nikoli ne škodi.

3.4 EESO je o tem povprašal tudi predstavnike zadevnih panožnih organizacij. Pri tem se ni pokazalo nobeno nasprotovanje predlogu Komisije, da se razveljavijo tri uredbe.

V Bruslju, 29. marca 2017

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Georges DASSIS

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – Skupno sporočilo Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Mednarodno upravljanje oceanov: prispevek EU k odgovornemu upravljanju oceanov

(JOIN(2016) 49)

(2017/C 209/11)

Poročevalec: **Jan SIMONS**

Zaprosilo	Evropska komisija, 27.1.2017.
Pravna podlaga	člen 304 Pogodbe o delovanju Evropske unije
Pristojnost	REX
Datum sprejetja mnenja strokovne skupine	6. 3. 2017
Datum sprejetja mnenja na plenarnem zasedanju	29. 3. 2017
Plenarno zasedanje št.	524
Rezultat glasovanja (za/proti/vzdržani)	201/2/2

1. Sklepi in priporočila

1.1 Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) ugotavlja, da se ukrepi iz skupnega sporočila nanašajo tako na upravljanje oceanov kot morij, zato predlaga, da bi bilo treba naslov sporočila spremeniti v „prispevek EU k odgovornemu upravljanju oceanov in morij“.

1.2 Strinja se, da sta zaradi vse večjih pritiskov potrebna boljše upravljanje in zaščita oceanov. Stoletja je veljalo, da so oceani v našem svetu preprosto preveliki, da bi nanje vplivalo kar koli, vendar pa so zaradi povečane človeške dejavnosti ogroženi. Naši oceani se soočajo s problemi zaradi netrajnostnih ribolovnih praks, nezadostne zaščite, turizma, gostega prometa, onesnaževanja in učinkov podnebnih sprememb, kot so dviganje morske gladine in spreminjajoča se porazdelitev vrst. S trenutnim okvirom za mednarodno upravljanje oceanov ni mogoče zagotoviti trajnostnega upravljanja oceanov in njihovih virov, zato je nujno takojšnje ukrepanje.

1.3 EESO pozdravlja skupno sporočilo Evropske komisije (v nadaljnjem besedilu: Komisija) in visoke predstavnice Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko (v nadaljnjem besedilu: visoka predstavnica) o boljšem upravljanju oceanov. V njem je določena agenda za prihodnost naših oceanov: prihodnost, ki je ogrožena. Vendar pa Komisija in visoka predstavnica še vedno nista ustrezno opredelili groženj, ki pretijo našim oceanom, da bi bilo jasno, da je potrebno nujno ukrepanje.

1.4 Eden od razlogov za neučinkovito mednarodno upravljanje oceanov so vrzeli v sedanjem okviru za upravljanje. EESO priporoča Komisiji in visoki predstavnici, naj se zavzameta za odpravo teh vrzeli in protislovij, hkrati pa povečata upoštevanje veljavnih predpisov, na primer z boljšim izvajanjem okvirne direktive o morski strategiji. V primerih, ko bi bilo učinkovitejše boljše ali bolje usklajeno izvajanje veljavnih predpisov, EU ne bi smela uvajati nove zakonodaje.

1.5 EESO podpira ukrepe iz skupnega poročila, s katerimi naj bi povečali poznavanje oceanov v Evropi. Pri izboljšanju njihovega upravljanja bi lahko EU imela pomembno vlogo, zlasti pri podpori znanstvenim raziskavam v svetovnih oceanih. Podatke, ki so trenutno na voljo, je treba uporabiti dobro in učinkovito; o naših morjih imamo veliko informacij, ki pa so precej razdrobljene. EESO se zato močno zavzema, da bi EU iz evropske mreže za pomorsko opazovanje in podatke oblikovala svetovno mrežo morskih podatkov, lahko pa bi na ravni EU takšne raziskave tudi usklajevali.

1.6 EESO poziva EU, naj si skupaj s partnerskimi državami prizadeva za zmanjšanje groženj in tveganj, povezanih s pomorsko varnostjo, na primer piratstva in nezakonite trgovine z ljudmi, orožjem in mamili, ter se pri tem opre na novo Evropsko agencijo za mejno in obalno stražo, Evropsko agencijo za pomorsko varnost (EMSA) in Evropsko agencijo za nadzor ribištva (EFCA). Z uporabnim skupnim okoljem za izmenjavo informacij bi zagotovili enkratno zbiranje podatkov in njihovo učinkovito izmenjavo med državami članicami EU.

1.7 Za doseganje trajnostnega razvoja in omogočanje državam v razvoju, da oceane in njihove vire uporabljajo v skladu s Konvencijo Združenih narodov o pomorskem mednarodnem pravu (UNCLOS), je po mnenju EESO treba okrepiti zmogljivosti za boljše upravljanje oceanov. Zato so ukrepi EU, določeni v skupnem sporočilu, dobrodošli, vendar pa morata Komisija in visoka predstavnica določiti še specifične ukrepe in orodja za takšno okrepitev zmogljivosti.

1.8 EESO močno podpira vzpostavitev foruma za deležnike EU, namenjenega vsem oceanom in morjem na svetu, zlasti zato, ker je upravljanje oceanov medsektorsko vprašanje, ki vključuje številne deležnike. Vendar pa se v okviru tega foruma ne bi smele podvajati razprave, ki so že v teku na mednarodni ravni. EESO poziva Komisijo, naj sodeluje z vsemi deležniki; angažirati bi bilo treba celotno civilno družbo, če želimo učinkovito upravljati naše oceane.

1.9 EESO poudarja, da so za preprečevanje nezakonitega, neprijavljenega in nereguliranega ribolova potrebni učinkovit nadzor države zastave in orodja za izvrševanje, obenem pa je treba izvajati tudi ukrepe za spremljanje, nadzor in preverjanje. Poskrbeti bi bilo treba za boljše zbiranje in ustrezno izmenjavo podatkov o ribolovu iz vseh držav članic EU, kar bi bilo mogoče doseči z uporabo razpoložljivih sredstev iz Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo (EMFF).

1.10 EESO meni, da bi bilo treba pri upravljanju oceanov uravnovesiti družbeno-gospodarski razvoj in ohranjanje morskega okolja. Tehnologije za izkoriščanje virov oceanskega dna je treba uporabljati skrbno in preudarno. Njihova inovativnost in pomen za gospodarski razvoj ne sme zakriti možnosti tveganj za okolje, v katerem se izvajajo te dejavnosti. Ugotovitve presoj vplivov na okolje za dejavnosti na kopnem bi bilo treba uporabiti za pripravo enakovrednih ocen glede izkoriščanja oceanskih virov.

2. Ozadje skupnega sporočila

2.1 Države članice Generalne skupščine ZN so se junija 2015 formalno dogovorile, da bodo v okviru UNCLOS oblikovale pravno zavezujoč instrument za ohranjanje in trajnostno rabo morske biotske raznovrstnosti na območjih zunaj nacionalne jurisdikcije (BBNJ) ⁽¹⁾. Države se pri razvoju svojih gospodarstev vedno bolj ozirajo k oceanom, vendar pa netrajnostne dejavnosti na morju ali na kopnem negativno vplivajo na velik del oceanov, stanje pa še poslabšujejo vplivi podnebnih sprememb in učinki zakisljevanja oceanov.

2.2 Evropska unija je določila agendo za boljše upravljanje oceanov, ki temelji na mednarodnem medsektorskem pristopu na podlagi pravil. Sporočilo je tudi odziv EU na agendo ZN za trajnostni razvoj do leta 2030, zlasti pa na cilj za trajnostni razvoj št. 14, tj. ohraniti in trajnostno izkoriščati oceane, morja in morske vire za doseganje trajnostnega razvoja, kar je del medsebojno zelo povezanih načrtov. Temelji na političnem mandatu za sodelovanje pri oblikovanju mednarodnega upravljanja oceanov, ki ga je predsednik Komisije Juncker podelil komisarju Velli.

2.3 V skupnem sporočilu Komisije in visoke predstavnice je določenih 14 sklopov ukrepov na treh prednostnih področjih: 1) izboljšanje okvira za mednarodno upravljanje oceanov, 2) zmanjševanje pritiskov s strani človeka na oceane in ustvarjanje pogojev za trajnostno modro gospodarstvo ter 3) krepitev mednarodnega raziskovanja in podatkov o oceanih.

2.3.1 Izboljšanje okvira za mednarodno upravljanje oceanov

2.3.1.1 Komisija in visoka predstavnica sta oblikovali ukrepe za reševanje vprašanj, kot sta ohranjanje in trajnostna raba morske biotske raznovrstnosti na območjih, ki ne sodijo pod nacionalno jurisdikcijo, uresničitev 10-odstotnega cilja glede zaščitenih morskih območij do leta 2020 ter zmanjšanje groženj in tveganj, povezanih s pomorsko varnostjo, na primer piratstva in nezakonite trgovine z ljudmi, orožjem in mamili.

⁽¹⁾ ARES/69/292.

2.3.2 Zmanjševanje pritiskov s strani človeka na oceane in ustvarjanje pogojev za trajnostno modro gospodarstvo

2.3.2.1 Komisija in visoka predstavnica sta predlagali ukrepe za izvajanje Pariškega sporazuma s poudarkom na ukrepanju, povezanem z oceani, za boj proti nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu ter za preprečevanje nastajanja morskih odpadkov in pripravo mednarodnih smernic o pomorskem prostorskem načrtovanju.

2.3.3 Krepitev mednarodnega raziskovanja in podatkov o oceanih

2.3.3.1 Komisija in visoka predstavnica sta oblikovali ukrepe za izboljšanje našega razumevanja in znanstvenega poznavanja oceanov, s tem pa trajnostno upravljanje oceanskih virov in zmanjšanje pritiskov s strani človeka.

3. Splošne ugotovitve

3.1 EESO ugotavlja, da se ukrepi iz skupnega sporočila nanašajo tako na upravljanje oceanov kot morij. Glede na to, da so te vode v veliki meri medsebojno povezane, EESO predlaga, da se naslov skupnega sporočila spremeni v „prispevek EU k odgovornemu upravljanju oceanov in morij“ ter s tem razjasni področje uporabe te pobude.

3.2 EESO se zaveda pomembnega prispevka UNCLOS h krepitvi miru, varnosti in sodelovanja med vsemi narodi ter k spodbujanju gospodarskega in socialnega napredka vseh ljudi na svetu, v skladu z načeli Združenih narodov, pa tudi njenega prispevka k trajnostnemu razvoju oceanov in morij.

3.3 EESO ugotavlja, da Generalna skupščina Združenih narodov vsako leto opravi pregled razvoja na področju oceanov in pomorskega prava ter sprejme dve resoluciji z globalnimi celostnimi političnimi smernicami: eno o oceanih in pomorskem pravu, drugo o trajnostnem ribolovu. EU bi morala okrepiti sodelovanje z mednarodnimi partnerji ter s tem pripomoči k izvajanju ukrepov, ki so jih določili Združeni narodi.

3.4 EESO meni, da bi bilo treba pri upravljanju oceanov uravnovesiti družbeno-gospodarski razvoj in ohranjanje morskega okolja. Osnovni cilj upravljanja bi moral biti omogočanje večkratne uporabe morskih virov in okolij, tudi za prihodnje generacije. S pridobivanjem virov ne bi smeli ogroziti ekosistema; ravno nasprotno, eno in drugo bi moralo biti združljivo, kar je mogoče odgovorno doseči s pravimi politikami in strukturami upravljanja.

3.4.1 Tehnologije za izkoriščanje virov oceanskega dna je treba uporabljati skrbno in preudarno. Njihova inovativnost in pomen za gospodarski razvoj ne sme zakriti možnosti tveganj za okolje, v katerem se izvajajo te dejavnosti. Ugotovitve presoj vplivov na okolje za dejavnosti na kopnem bi bilo treba uporabiti za pripravo enakovrednih ocen glede izkoriščanja oceanskih virov.

3.5 EESO močno podpira vzpostavitev foruma za deležnike EU, namenjenega oceanom in morjem, vendar opozarja, da bi na njem morala sodelovati tudi civilna družba. Tak forum bi bil lahko platforma za izmenjavo znanja, izkušenj in dobre prakse glede boljšega upravljanja oceanov. Prav tako bi lahko z njim izpopolnili razdeljevanje sredstev EU za boljše upravljanje oceanov ter omogočili stopnjevanje prizadevanj za oceno gospodarske učinkovitosti javnih naložb v pomorske raziskave in opazovanje.

3.6 EESO meni, da bi morala Evropska unija pri pripravi vseh novih predlogov za izboljšanje upravljanja oceanov upoštevati celostno sliko, da ne bi nehote negativno vplivali na tista področja upravljanja, ki so že uveljavljena in delujejo brez težav. Evropska unija bi poleg tega morala preprečiti podvajanje razprav, ki so že v teku na mednarodni ravni.

3.7 EESO ugotavlja, da lahko zaradi regulativnih vrzeli prihaja do nereguliranih in neprijavljenih dejavnosti, prekomernega izkoriščanja morskih virov in uničevanja ekosistemov na Zemlji. Zato so izjemnega pomena znanstvene študije, pomembno pa je tudi boljše razumevanje trenutne strukture upravljanja, kar bi omogočilo odpravo teh vrzeli. EESO meni, da bi lahko EU postala vodilna na področju znanstvenih raziskav v svetovnih oceanih ter se uveljavila kot središče za usklajevanje takih raziskav.

3.8 Eden od ciljev Komisije in visoke predstavnice bi moralo biti predvsem večje spoštovanje veljavnih pravil, ne zgolj ugotavljanje regulativnih vrzeli in protislovij. To bi bilo mogoče doseči z uveljavitvijo vpliva trga EU na nekaterih področjih politike, kot je ribištvo, da bi na svojo stran pridobili pomembne akterje, kar je poudaril komisar Vella v pripombah na ukrepanje EU v boju proti nezakonitemu ribolovu ⁽²⁾.

3.9 EESO se strinja, da si morajo vsi sektorji nenehno prizadevati za boljši model upravljanja oceanov, saj so pritiski na naše oceane vedno večji. Ugotavlja, na primer, da si organizacije, kot so regionalne organizacije za upravljanje ribištva in Mednarodna pomorska organizacija (IMO), prizadevajo za izboljšanje svojih načel upravljanja, saj želijo okrečiti sedanji regulativni okvir.

3.10 EESO meni, da bi morali Komisija in visoka predstavnica oceniti vse potrebe glede znanj in spretnosti, kompetenc in usposabljanja, ter s tem olajšati ustvarjanje pričakovanih novih delovnih mest v pomorski industriji, kar v sporočilu ni obravnavano.

4. Posebne ugotovitve

4.1 Izboljšanje okvira za mednarodno upravljanje oceanov

4.1.1 EESO pozdravlja pripravljenost Komisije in visoke predstavnice za sodelovanje z državami članicami in mednarodnimi partnerji, da bi zagotovili sprejetje, ratifikacijo in izvajanje ključnih veljavnih svetovnih instrumentov za upravljanje oceanov, kot je Konvencija Mednarodne organizacije dela o delu na področju ribolova, pa tudi, da bi zagotovili razvoj potrebnih novih instrumentov, kot je načrtovani izvedbeni sporazum UNCLOS o biotski raznovrstnosti območij zunaj nacionalne jurisdikcije. EESO poleg tega spodbuja Komisijo in visoko predstavnico, naj sodelujeta z Mednarodno pomorsko organizacijo in s tem prispevata k lažjemu in pravilnemu izvajanju njenih instrumentov. Komisija mora opredeliti praktične ukrepe in orodja za doseganje tega cilja.

4.1.2 EESO pozdravlja zavezo Komisije in visoke predstavnice, da bosta izboljšali usklajevanje in sodelovanje med svetovnimi in regionalnimi organizacijami ter vzpostavili partnerstva s ključnimi akterji na področju oceanov. To je dokaz, da si EU pri upravljanju dejavnosti, povezanih z oceani, ki je sicer še vedno večinoma sektorsko, prizadeva za uvedbo celostnega medsektorskega pristopa. EESO se močno zavzema za vključitev Komisije in visoke predstavnice v mehanizem UN-Oceans, s katerim naj bi izboljšali usklajenost, doslednost in učinkovitost pristojnih organizacij v sistemu Združenih narodov.

4.1.3 Za doseganje trajnostnega razvoja in omogočanje državam v razvoju, da oceane in njihove vire uporabljajo trajnostno ter v skladu s konvencijo UNCLOS, je bistvenega pomena krepitev zmogljivosti. Vendar pa morata Komisija in visoka predstavnica v zvezi s tem še določiti specifične ukrepe EU.

4.1.3.1 EESO ugotavlja, da so v skupnem sporočilu omenjena sredstva za krepitev zmogljivosti, s katerimi naj bi izboljšali trajnostni razvoj in modro gospodarstvo v Sredozemlju. Vendar pa bi bilo treba podobna sredstva aktivirati za vsa evropska morja, tudi za arktično regijo.

4.1.4 EESO se zavzema za boljšo zaščito arktičnih virov, ki so naravni kapital prihodnjih generacij, in za to, da se sedanje okoljske spremembe na Arktiki dojema kot merilo evropskega in globalnega napredka pri zaščiti podnebja. EESO meni, da bi lahko Komisija izboljšala ozaveščenost akterjev na Arktiki o tem, kako občutljivo je to območje in kako vse bolj nujen je njegov trajnostni razvoj. Ohranjanje arktičnih regij in boj proti segrevanju podnebja nista možna, ne da bi pri tem upoštevali prebivalce ali morebitne posledice zanje. Lokalno prebivalstvo želi ohranяти svojo kulturo, hkrati pa hoče izkoristiti tudi možnosti, ki jih nudi trajnostni gospodarski in družbeni razvoj.

4.1.4.1 EESO se zavzema, da bi imela civilna družba aktivno vlogo pri seznanjanju z interesi in pomisleki lokalnih prebivalcev. EU bi poleg tega lahko organizirala javne razprave, na katerih bi lahko glavni akterji predstavili svoje prispevke k trajnostnemu razvoju tega območja, sodelovali pa bi tudi predstavniki domorodnih ljudstev. Lahko bi razmislili o ustanovitvi arktičnega informacijskega centra v Bruslju ⁽³⁾.

⁽²⁾ Sporočilo Evropske komisije za javnost o ukrepanju EU proti nezakonitemu ribolovu ter dodelitvi rumenega kartona Tajski ter odvzemu rumenega kartona Južni Koreji in Filipinom, 21. april 2016, http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-4806_en.htm.

⁽³⁾ UL C 75, 10.3.2017, str. 144.

4.1.5 Glede na to, da je vedno več nevarnih migracij po morju, je nujno potrebno takojšnje ukrepanje, da bi pri tem preprečili smrtne žrtve. Zato EESO pozdravlja sprejetje nove uredbe o Evropski agenciji za mejno in obalno stražo (Uredba (EU) 2016/1624), čeprav se je močno zavzemal za to, da bi se agencija imenovala „Evropska agencija za mejno stražo“. EESO odobrava tudi spremenjeni uredbi o Evropski agenciji za pomorsko varnost (EMSA) in Evropski agenciji za nadzor ribištva (EFCA).

4.1.5.1 EESO je v svojem mnenju o spremembi uredbe o ustanovitvi EMSA ⁽⁴⁾ navedel, da pozdravlja vlogo agencije pri izboljševanju pomorske varnosti v državah članicah. Že takrat je tudi poudaril, da bi bilo nujno razmisliti o preudarni razširitvi obsega nalog in pristojnosti agencije.

4.1.6 EESO je seznanjen z ukrepi EU za boj proti nezakonitemu ribolovu ter za izboljšanje trajnostnega upravljanja virov hrane iz oceanov. Skupna ribiška politika je bila uvedena v 60. letih prejšnjega stoletja in jo je treba nenehno revidirati. EESO pozdravlja posodabljanje politike, da bi ostali v koraku s tehnološkim napredkom ter s tem izboljšali ohranjanje in zaščito staležev rib.

4.1.6.1 EESO poudarja, da so za preprečevanje nezakonitega, neprijavljenega in nereguliranega ribolova potrebni učinkovit nadzor in orodja za izvrševanje, obenem pa je treba izvajati tudi ukrepe za spremljanje, nadzor in preverjanje. Komisijo in visoko predstavnico opozarja, da so Združeni narodi z zaskrbljenostjo ugotovili, da je učinkovito upravljanje morskega ribolova na nekaterih območjih oteženo zaradi nezanesljivih informacij. Zato bi si morale vse države članice EU prizadevati za boljše poznavanje ribjih staležev in izmenjavo podatkov o ribolovu v svojih vodah, kar bi bilo mogoče doseči z uporabo razpoložljivih sredstev iz Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo (EMFF).

4.1.6.2 EESO spodbuja Komisijo, naj si še naprej prizadeva za izboljšanje delovanja regionalnih organizacij za upravljanje ribištva. Na podlagi celostnega pristopa k pomorskim zadevam bi si morala poleg tega prizadevati za boljšo usklajenost različnih forumov, na primer med regionalnimi pomorskimi konvencijami in globalnimi organizacijami.

4.2 Zmanjševanje pritiskov s strani človeka na oceane in ustvarjanje pogojev za trajnostno modro gospodarstvo

4.2.1 EESO močno podpira ukrepe EU, vključno s sporočilom o izvajanju sporazuma COP 21 ter blaženjem škodljivih posledic segrevanja morja, dviganja morske gladine in zakisljevanja. Komisijo in visoko predstavnico poleg tega spodbuja, naj bosta proaktivni in ocenita, kakšen je vpliv takšnih posledic na modro gospodarstvo, ne le za uveljavljene, temveč tudi za nove panoge.

4.2.2 EESO podpira ukrepe Komisije, da bi spodbudila izvajanje sporazuma o ukrepih države pristanišča, ki je kot zavezujoč mednarodni sporazum, namenjen boju proti nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu, začel veljati junija 2016. S pravilnim izvajanjem tega sporazuma naj bi postal ta sektor bolj trajnosten ter naj bi pomembno vplival na celotno dobavno verigo v ribištvu.

4.2.3 EESO meni, da bi morale za kršitve ribolovne zakonodaje veljati stroge kazni. Da bi preprečili izkoriščanje delavcev na ribiških plovilih in neloyalno konkurenco zaradi kršitev temeljnih načel in pravic pri delu, je nujno izvajanje konvencije ILO o delu na področju ribolova. Življenjske razmere in delovni pogoji na morju morajo ustrezati najvišjim mednarodnim standardom in standardom EU.

4.2.4 EESO ugotavlja, da je škodljivo subvencioniranje ribolova, pa naj bo za povečanje zmogljivosti flot ali za ribiče, ki se ukvarjajo z nezakonitim, neprijavljenim in nereguliranim ribolovom, eden glavnih razlogov za prelov, zato pozdravlja zavezo EU, da bo pospešila prizadevanja za dokončanje trenutnih pogajanj o tem vprašanju v okviru Svetovne trgovinske organizacije.

4.2.5 EESO z zaskrbljenostjo ugotavlja, da je vse več dokazov o škodljivih posledicah morskih odpadkov za prostoživeče vrste in habitate ter za morsko biotsko raznovrstnost in okolje. Še posebej opozarja na problem mikroplastike, ki je v morsko okolje vnesena bodisi neposredno bodisi z razkrojem večjih odpadkov in ki doseže tudi najbolj oddaljena – oziroma v tem primeru najgloblja – območja ter iz katere se sprostijo nevarne kemikalije, ki lahko onesnažijo prehransko verigo.

⁽⁴⁾ UL C 107, 6.4.2011, str. 68.

4.2.5.1 EESO pozdravlja prizadevanja v okviru posamičnih regionalnih pomorskih konvencij za preprečevanje nastajanja morskih odpadkov in zmanjšanje njihovega obsega, na primer z oblikovanjem posebnih regionalnih akcijskih načrtov. Države članice EU spodbuja, naj izboljšajo izvajanje okvirne direktive o morskii strategiji ter s tem omogočijo in ohranijo dobro okoljsko stanje v morjih. Komisija bi poleg tega morala spodbuditi regije zunaj EU k pripravi podobnih akcijskih načrtov.

4.2.5.2 EESO priznava pomen mednarodnih mehanizmov, kot je konvencija MARPOL, za preprečevanje morskih odpadkov, ki nastajajo na ladjah, ter poziva Komisijo, naj v letu 2017 predlaga spremembo direktive o pristaniških sprejemnih zmogljivostih ter jo tako še bolje uskladi s področjem uporabe in opredelitvami v konvenciji MARPOL.

4.2.5.3 EESO poudarja, da bi morala EU bolje razumeti tako regionalne značilnosti kot vire, količine, poti in trende porazdelitve, naravo ter učinke morskih odpadkov, vključno z mikroplastiko, ter poziva Komisijo in visoko predstavnico, naj poleg morskih virov odpadkov v morju preučita tudi kopenske vire.

4.2.6 EESO podpira ukrepe Komisije in visoke predstavnice, da bi z vključevanjem vseh najpomembnejših deležnikov omogočili in še pospešili uspešno pomorsko prostorsko načrtovanje na svetovni ravni ⁽⁵⁾.

4.2.7 EESO spodbuja Komisijo in visoko predstavnico, naj pospešita regionalno in mednarodno sodelovanje za razvoj dolgoročnih, trajnostnih mehanizmov financiranja za zaščiteni morskii območja, s tem pa poskrbita, da bodo dobro upravljana in da bodo del ekološko usklajene mreže.

4.3 *Krepitev mednarodnega raziskovanja in podatkov na področju oceanov*

4.3.1 EESO podpira ukrepe iz skupnega poročila, s katerimi naj bi izboljšali poznavanje evropskih oceanov. Zato se močno zavzema, da bi EU iz evropske mreže za pomorsko opazovanje in podatke oblikovala svetovno mrežo morskih podatkov, lahko pa bi na ravni EU takšne raziskave tudi usklajevali. Preden pa se začnejo zbirati in analizirati nadaljnje informacije, je treba dobro in učinkovito uporabiti podatke, ki so trenutno na voljo. O naših morjih imamo veliko informacij, ki pa so precej razdrobljene.

4.3.2 EESO spodbuja Komisijo, naj se skladno s priporočilom Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) zavzame za večje mednarodno sodelovanje na področju pomorske znanosti in tehnologije, s čimer bi spodbudili inovacije ter okrepili trajnostni razvoj modrega gospodarstva.

4.3.3 EESO predlaga tudi, naj si Komisija in države članice prizadevajo za izboljšanje statistične in metodološke osnove na evropski in nacionalni ravni, na podlagi katere se merijo obseg in uspešnost uveljavljenih in novih industrijskih panog, ki temeljijo na dejavnostih v oceanih, pa tudi njihov prispevek h gospodarstvu na splošno.

V Bruslju, 29. marca 2017

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Georges DASSIS

⁽⁵⁾ Sklicevanje na drugo mednarodno konferenco o pomorskem prostorskem načrtovanju, ki jo skupaj organizirata GD Evropske komisije za pomorske zadeve in ribištvo ter medvladna oceanografska komisija Unesca od 15. do 17. marca 2017 na sedežu Unesca v Parizu v Franciji.

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – Predlog uredbe o spremembi Uredbe (EU) 2016/1036 o zaščiti proti dampinškemu uvozu iz držav, ki niso članice Evropske unije, in Uredbe (EU) 2016/1037 o zaščiti proti subvencioniranemu uvozu iz držav, ki niso članice Evropske unije

(COM(2016) 721 final)

(2017/C 209/12)

Poročevalec: **Christian BÄUMLER**

Soporočevalec: **Andrés BARCELÓ DELGADO**

Zaprosilo	Komisija, 24. 11. 2016
Pravna podlaga	člen 304 Pogodbe o delovanju Evropske unije
Pristojnost	strokovna skupina REX
Datum sprejetja mnenja strokovne skupine	6. 3. 2017
Datum sprejetja mnenja na plenarnem zasedanju	29. 3. 2017
Plenarno zasedanje št.	524
Rezultat glasovanja (za/proti/vzdržani)	194/0/1

1. Sklepi in priporočila

1.1 Evropski ekonomsko-socialni odbor podpira odprto in pravično trgovino ter priznava, da je pomembno gonilo rasti in ustvarjanja delovnih mest.

1.2 Zavzema se za enake konkurenčne pogoje za evropske proizvajalce izvoznike in izvoznike iz tretjih držav ter za učinkovite instrumente trgovinske zaščite.

1.3 Odbor meni, da predlog Komisije na splošno zagotavlja pristop, ki vzpostavlja ravnovesje med vprašanjem statusa tržnega gospodarstva Kitajske in uvedbo učinkovite metode dampinškega izračuna, ki je zastavljena kot cilj.

1.4 EESO podpira predlog Komisije, da je treba stopnjo dampa namesto po standardni metodologiji izračunavati na podlagi referenčnih vrednosti, pri katerih se upoštevajo znatno izkrivljeni proizvodni in prodajni stroški. Odbor poudarja, da je že v svojem mnenju o ohranjanju trajnostnih delovnih mest in rasti v jeklarski industriji iz leta 2016 pozval, naj se v protidampinških in protisubvencijskih preiskavah v zvezi s kitajskim uvozom ne uporablja standardna metodologija, vse dokler ne bo Kitajska izpolnila petih meril EU za status tržnega gospodarstva.

1.5 EESO pozdravlja namero Komisije, da se uporabijo posebna merila za ugotavljanje, ali so razmere na trgu znatno izkrivljene. Odbor opaza, da bi bilo treba obravnavati tudi spoštovanje standardov MOD in zahteve iz večstranskih okoljskih sporazumov.

1.6 EESO poziva Parlament in Svet, naj jasno navedeta, da bo Komisija objavila posebna poročila o državah, in sicer za vsako državo z večjimi izkrivljanji trga. Zajete bodo vse države, v katerih poteka 70 % vseh protidampinških preiskav, uvedenih v zadnjih petih letih.

1.7 Kljub temu ugotavlja, da je mogoče v predlogu Komisije o spremembi osnovne protidampinške uredbe še izboljšati učinkovitost in izvedljivost protidampinškega preiskovalnega postopka (pravni status, izvedljivost in ustreznost predlaganih poročil), zlasti v zvezi z dokaznim bremenom, ki ga ne bi smeli prenesti na evropsko industrijo.

1.8 EESO poudarja, da mora biti dostop do protidampinškega in protisubvencijskega pritožbenega postopka na voljo tudi za mala in srednje velika podjetja.

1.9 EESO podpira prehodno ureditev in ureditev glede posvetovanj, ki ju je predlagala Komisija.

1.10 Komisijo poziva, naj zaradi večje pravne varnosti poskrbi za kar največjo združljivost nove protidampinške politike EU s protidampinškim sporazumom STO.

1.11 EESO priporoča, da se v politiki trgovinske zaščite v odnosu do držav z znatnimi izkrivljanji trga uporablja mednarodno usklajen pristop, ki presega okvir EU. Potrebno je tesno usklajevanje z najpomembnejšimi trgovinskimi partnerji.

1.12 EESO pozdravlja predlog Komisije glede sprememb, predlaganih v protisubvencijski uredbi.

1.13 EESO ugotavlja, da je učinkovitost instrumentov trgovinske zaščite povezana tudi s predlogom za njihovo posodobitev iz leta 2013, vključno s pravilom nižje dajatve. Vztraja, da je za vzpostavitev trdnega in učinkovitega sistema trgovinske zaščite ter za ohranjanje delovnih mest in rasti v EU ključnega pomena, da se v prihodnjih mesecih zaključni sprejme tudi sveženj za posodobitev instrumentov trgovinske zaščite.

2. Ozadje in povzetek dokumenta Komisije

2.1 Predlog Komisije⁽¹⁾ spreminja Uredbo (EU) 2016/1036 o zaščiti proti dampinškemu uvozu iz držav, ki niso članice Evropske unije, in Uredbo (EU) 2016/1037 o zaščiti proti subvencioniranemu uvozu iz držav, ki niso članice Evropske unije. Spremembe so povezane s protidampinškimi izračuni in tudi s protisubvencijskim postopkom.

2.2 Komisija v novem predlogu uvaja spremembe osnovne protidampinške uredbe, s katerimi pri državah članicah STO odpravlja razlikovanje med državami s tržnim gospodarstvom in državami z netržnim gospodarstvom. Metodologija primerljive države se lahko še naprej uporablja za države, ki niso članice STO in imajo netržno gospodarstvo. Za vse članice STO se uporablja standardna metodologija, razen v primeru znatnih izkrivljanj trga. V tem primeru novi člen 2(6a) dopušča, da se normalna vrednost vzpostavi na podlagi stroškov proizvodnje in prodaje, ki odražajo neizkrivljene cene ali referenčne vrednosti.

2.3 Čeprav se novi predlog uredbe ne nanaša na določeno državo, pa je tesno povezan z iztekom veljavnosti pododstavka 15(a)(ii) Protokola o pristopu Kitajske k Svetovni trgovinski organizaciji (STO) 11. decembra 2016. Posledice izteka protokola se različno tolmačijo⁽²⁾.

2.4 V skladu s standardno metodologijo se damping izračunava na podlagi primerjave izvoznih cen v EU z domačimi cenami ali stroški proizvodov v državi izvoza. Za države z netržnim gospodarstvom pa EU trenutno uporablja t. i. metodologijo primerljive države, pri kateri namesto domačih cen kot podlago za izračun uporabi cene in stroške iz primerljive države.

2.5 Uredba (EU) 2016/1036 o zaščiti proti dampinškemu uvozu navaja države članice STO, ki se obravnavajo kot države z netržnimi gospodarstvi⁽³⁾ in za katere bi bilo treba uporabiti nestandardno protidampinško metodologijo.

2.6 Ker pa je mogoče iztek veljavnosti pododstavka 15(a)(ii) Protokola o pristopu Kitajske razlagati v smislu, da mora EU Kitajski priznati status tržnega gospodarstva, je morala Evropska komisija predvideti različne scenarije za ohranitev močnih instrumentov trgovinske zaščite, hkrati pa evropsko industrijo zavarovati pred nepoštenimi trgovinskimi praksami in spoštovati zaveze v okviru STO.

⁽¹⁾ COM(2016) 721 final.

⁽²⁾ Po ocenah Evropske komisije je bilo v obdobju 2012–2016 uvedenih 73 novih protidampinških in protisubvencijskih preiskav, od tega 42 % za Kitajsko, 10 % za Indijo, 5 % za Rusijo, 5 % za Indonezijo in 5 % za Turčijo. Večina začasnih ukrepov v letu 2016 je bila izrečena predvsem zoper Kitajsko, nekaj pa tudi zoper Rusijo, Belorusijo in Korejo.

⁽³⁾ Uredba (EU) 2016/1036 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 8. junija 2016 o zaščiti proti dampinškemu uvozu iz držav, ki niso članice Evropske unije (kodifikacija) (UL L 176, 30.6.2016, str. 21).

2.7 V letu 2016 je med institucijami EU in zainteresiranimi stranmi potekala intenzivna razprava. V njej je sodeloval tudi EESO, ki je v mnenju o vplivu morebitne dodelitve statusa tržnega gospodarstva Kitajski na ključne industrijske sektorje (ter na delovna mesta in rast) (z vidika instrumentov trgovinske zaščite)⁽⁴⁾ poudaril, da EU ne sme izgubiti orodij za zagotavljanje svobodne in pravične trgovine s Kitajsko, saj bi s tem izgubili nesprejemljivo visoko število delovnih mest (več sto tisoč). EESO je poudaril, da bi bile izgube delovnih mest največje predvsem v nekaj sektorjih in regijah, ki bi bile zaradi tega močno prizadete, kot so proizvodnja aluminija, koles, keramike, elektrod, železovih zlitin, stekla, papirja, sončnih panelov, jekla in pnevmatik. EESO poziva Evropsko komisijo, EP in Svet, naj spodbujajo pošteno mednarodno konkurenco kot način za aktivno zaščito teh delovnih mest in evropskih družbenih vrednot ter za povečanje prihodkov in blaginje v Evropski uniji⁽⁵⁾. Evropski parlament je 12. maja 2016 sprejel resolucijo o statusu tržnega gospodarstva Kitajske.

2.8 Predlogi Komisije vključujejo neizčrpne sezname meril, ki kažejo na znatna izkrivljanja trga, v večini povezana s posredovanjem države v sektorju. Službe Komisije bodo morebiti pripravile javna poročila z opisi posebnih tržnih razmer v posamezni državi ali sektorju. Takšna poročila in dokazi, na katere se opirajo, bi se priložili tudi v spis vseh preiskav v zvezi s to državo ali sektorjem, tako da bi imeli vsi deležniki možnost izraziti svoja mnenja in pripombe.

2.9 Poleg nove metodologije za izračun dampinga Komisija v predlogu določa tudi prehodno ureditev za obstoječe ukrepe trgovinske zaščite in tekoče preiskave ter navaja, da se bo novi sistem uporabljal samo za zadeve, začete po začetku veljavnosti novih določb. Uvedba nove metodologije ni zadosten razlog za pregled obstoječih protidampinških ukrepov. Zahteve za pregled metodologije je mogoče vložiti šele, ko se začne pregled zaradi izteka posameznega ukrepa.

2.10 Predlog Komisije vključuje tudi spremembe načina, kako EU preiskuje subvencije, ki jih odobrijo vlade v tretjih državah, v spremembi osnovne protisubvencijske uredbe pa pojasnjuje, da se lahko pri izračunu protisubvencijskih ukrepov upoštevajo dodatne subvencije, odkrite med protisubvencijsko preiskavo ali njenim pregledom.

3. Splošne ugotovitve

3.1 EESO podpira odprto in pravično trgovinsko politiko EU. Evropska unija (ki deluje v imenu držav članic EU, saj je skupna trgovinska politika v izključni pristojnosti EU) spodbuja odprto trgovino in priznava pomen trgovine kot gonilne sile za rast in delovna mesta.

3.2 EESO se zavzema za učinkovite instrumente trgovinske zaščite. EU v svoji trgovinski politiki zahteva, da domači in tuji proizvajalci tekmujejo po enakih konkurenčnih pogojih. Zato nasprotuje nepoštenim trgovinskim praksam in prek instrumentov trgovinske zaščite uveljavlja svojo zakonodajo, vključno s protidampinškimi in izravnalnimi ukrepi.

3.3 EESO opozarja, da je večina protidampinških ukrepov, ki veljajo za uvoz iz Kitajske, osredotočena na določene sektorje, med katerimi je največji poudarek na jeklarski industriji. Ta sektor je v enaki meri pomemben za industrije na začetku in koncu proizvodne verige. Z več kot 350 000 neposrednimi delovnimi mesti in še nekaj milijoni več v z njim povezanih sektorjih je zelo pomemben za evropsko predelovalno industrijo in evropsko gospodarstvo na splošno.

3.4 EESO meni, da predlog Komisije na splošno zagotavlja pristop, ki vzpostavlja ravnovesje med vprašanjem statusa tržnega gospodarstva Kitajske in uvedbo učinkovite metode dampinškega izračuna, ki ni vezana na določeno državo in ki je zastavljena kot cilj.

3.5 EESO pozdravlja spremembo osnovne protisubvencijske uredbe, ki pojasnjuje postopek protisubvencijske preiskave.

3.6 Odbor predlaga, naj se v uvodnih izjavah uredb jasno navede, da sprememba osnovne protidampinške uredbe Kitajski ne podeljuje statusa tržnega gospodarstva.

⁽⁴⁾ UL C 389, 21.10.2016, str. 13

⁽⁵⁾ UL C 389, 21.10.2016, str. 13

3.7 Vendar pa EESO ugotavlja, da je Kitajska 13. decembra 2016 zaprosila za posvetovanja v okviru STO z ZDA in EU, ker ne izpolnjujeta protidampinškega sporazuma STO. Kar zadeva EU, so ta posvetovanja povezana tako z veljavno osnovno protidampinško uredbo kot z njeno spremembo, kar je tema tega mnenja. Odbor ugotavlja, da je bilo o tem vprašanju že več pravnih sporov, kar priča o zapletenosti problema. Zato ima EESO pomisleke glede pravne varnosti predlagane spremembe protidampinške uredbe in poziva Komisijo, naj pripravi tehtno obrazložitev skladnosti novega sistema s protidampinškimi pravili STO.

3.8 EESO opozarja, da kljub izteku veljavnosti pododstavka 15(a)(ii) Protokola o pristopu Kitajske k STO nobeden od glavnih trgovinskih partnerjev EU ni spremenil svoje protidampinške metodologije. Razlog so sodni postopki, ki jih je v okviru STO sprožila Kitajska in ki še potekajo, zato je treba počakati na njihov izid.

3.9 EESO v zvezi s tem priporoča mednarodno usklajen pristop, ki presega zgolj okvir EU.

3.10 Zato poziva Komisijo, Parlament in Svet, naj pozorno spremljajo nove premike v politikah trgovinske zaščite glavnih trgovinskih partnerjev in analizirajo njihov vpliv na ravnovesje trgovinskih tokov.

3.11 EESO ugotavlja, da je Odbor regij pozval k odpravi pravila nižje dajatve ⁽⁶⁾. Parlament je aprila 2014 priporočil omejitev tega pravila v primeru dampinga na trgu delovne sile in okoljskega dampinga. EESO je v mnenju iz leta 2016 med drugim pozval, naj se odpravi pravilo nižje dajatve za uvoz jekla.

3.12 V zvezi s tem EESO poudarja, da je učinkovitost instrumentov trgovinske zaščite povezana tudi s predlogom za njihovo posodobitev iz leta 2013. Ugotavlja, da sveženj za posodobitev teh instrumentov in nova metoda za izračunavanje stopnje dampinga zajemata različne tehnično in pravno nepovezane vidike protidampinške politike EU in njenega izvajanja, tudi če je med njimi tesna povezava. EESO poudarja, da bi z dosledno uporabo stopnje dampinga spodbudili vzpostavljanje pogojev tržnega gospodarstva v vseh državah članicah STO, kar je zastavljeno kot cilj, in ugotavlja, da je za oblikovanje trdnega in učinkovitega sistema instrumentov trgovinske zaščite ter zagotavljanje delovnih mest in rasti v EU ključnega pomena, da se v prihodnjih mesecih zaključijo in sprejme tudi sveženj za posodobitev instrumentov trgovinske zaščite.

4. Posebne ugotovitve

4.1 EESO podpira predlog Komisije (člen 2(6a)) za spremembo metodologije izračuna na način, da se lahko v primeru znatnih izkrivljanj v nekaterih državah uporabi nestandardna metodologija, in meni, da bi ta metodologija Komisiji omogočila, da določi in izmeri dejanski obseg dampinga.

4.2 Že v mnenju ⁽⁷⁾ o ohranjanju delovnih mest in rasti v jeklarski industriji iz leta 2016 je EESO pozval, naj se v protidampinških in protisubvencijskih preiskavah v zvezi z uvozom iz Kitajske ne uporablja standardna metodologija, vse dokler ne bo Kitajska izpolnila petih meril EU za status tržnega gospodarstva. To je tudi v skladu z resolucijo Evropskega parlamenta iz maja 2016.

4.3 EESO se strinja z oceno Komisije, da so cene in stroški v nekaterih državah umetno nizki zaradi državnih posegov, kar pomeni, da tržnih sil ne odražajo na verodostojen način. Domače cene in stroški so zaradi posredovanja države znatno izkrivljeni. V takšnih primerih se torej domače cene ne smejo uporabljati za primerjavo z izvoznimi cenami.

4.4 EESO ugotavlja, da je zdaj povod za nov izračun znatno izkrivljanje trga, za katero je v uredbi neizčrpen seznam primerov. Ugotavlja pa tudi, da lahko kršitve minimalnih standardov na področju dela in okolja prispevajo k izkrivljanju konkurence v primeru podjetij EU in bi jih bilo treba upoštevati, zlasti če so del državnega regulativnega okvira. Poleg tega je treba skrbno oceniti, ali je nova metoda v skladu s pravili STO.

⁽⁶⁾ UL C 17, 18.1.2017, str. 13

⁽⁷⁾ UL C 389, 21.10.2016, str. 50

4.5 EESO ugotavlja, da je Kitajska v STO zaprosila za odločitev uradnega telesa o t. i. pristopu „primerljive države“, ki ga uporablja EU, čeprav EU trenutno pripravlja uvedbo nove metodologije, ki bi morala biti v skladu z vsemi mednarodnimi sporazumi. EESO meni, da bi bilo treba še naprej uporabljati metodologijo „primerljive države“, če bo v STO sprejeta odločitev, da prenehanje veljavnosti člena 15(a)(ii) ne pomeni, da se Kitajski samodejno dodeli status tržnega gospodarstva, in da mora Kitajska spoštovati druge zaveze, ki jih je sprejela v pristopnem protokolu.

4.6 EESO ugotavlja, da lahko Komisija v skladu s predlagano zakonodajo pripravi in objavi poročila, v katerih so opisane posebne tržne okoliščine v posamezni državi ali sektorju. Ta poročila in dokazi, na katerih temeljijo, bi bili vključeni v vse protidampinške preiskave v tej državi ali sektorju in bi bili javno dostopni. Industrija EU bi lahko podatke iz teh poročil uporabila tudi ob vložitvi pritožbe ali zahteve za revizijo. Vendar pa je EESO zaskrbljen, ker v predlogu Komisije ni nobenih določb o dejanskem povečanju števila zaposlenih, ki so zadolženi za instrumente trgovinske zaščite. Poleg tega ugotavlja, da ni opredeljen pravni položaj teh poročil in ni jasno, kako bi bilo mogoče poročila uporabljati, če jih zadevna država pravno izpodbija. Prav tako ni navedeno, kako pogosto se poročila posodablajo in kako se bodo prilagajala posebnim izzivom v posameznih sektorjih.

4.7 Odbor je tudi zaskrbljen, ker ta poročila niso obvezna (v predlogu je navedeno, da „lahko službe Komisije izdajo poročilo“), ter poziva tudi k jasnejši opredelitvi dokaznega bremena v predlagani zakonodaji.

4.8 EESO ugotavlja, da mora biti protidampinški postopek učinkovit, realističen in izvedljiv. Kljub temu ne more sprejeti obrnjenega dokaznega bremena za obstoj dampinga, ki se ga ne sme preložiti na vpletena podjetja EU in Komisijo. S tem povezane zahteve glede zbiranja podatkov bi morale biti še naprej vzdržne.

4.9 EESO poudarja, da mora biti protidampinški pritožbeni postopek dostopen tudi malim in srednjim podjetjem in da je treba posebno pozornost nameniti zagotavljanju, da lahko ta podjetja krijejo stroške preiskave in zahtev za zbiranje podatkov.

4.10 EESO meni, da je prehodna ureditev, ki jo je predlagala Komisija, pomembna za pravno jasnost, in jo podpira.

V Bruslju, 29. marca 2017

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Georges DASSIS

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (ES) št. 1059/2003 glede teritorialnih tipologij (Tercet)

(COM(2016) 788 final – 2016/0393 (COD))

(2017/C 209/13)

Zaprosilo	Svet Evropske unije, 25. 1. 2017
Pravna podlaga	člen 304 Pogodbe o delovanju Evropske unije
Pristojnost	strokovna skupina za ekonomsko in monetarno unijo ter ekonomsko in socialno kohezijo
Datum sprejetja mnenja na plenarnem zasedanju	29. 3. 2017
Plenarno zasedanje št.	524
Rezultat glasovanja (za/proti/vzdržani)	223/1/4

Odbor se strinja z vsebino predloga, poleg tega je to vprašanje že obravnaval v mnenju o *Predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o oblikovanju skupne klasifikacije statističnih teritorialnih enot (NUTS)* ⁽¹⁾, sprejetem 11. julija 2001, zato je na 524. plenarnem zasedanju 29. in 30. marca 2017 (seja z dne 29. marca) z 223 glasovi za, 1 glasom proti in 4 vzdržanimi glasovi sklenil o tem predlogu podati pozitivno mnenje in zavzel enako stališče kot v navedenem dokumentu.

V Bruslju, 29. marca 2017

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Georges DASSIS

⁽¹⁾ UL C 260, 17.9.2001, str. 57.

ISSN 1977-1045 (elektronska različica)
ISSN 1725-5244 (tiskana različica)

Urad za publikacije Evropske unije
2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

SL